

Tulonjakotilasto 2002

Inkomstfördelningsstatistik

Income Distribution Statistics

Tulonjakotilasto 2002

Inkomstfördelningsstatistik Income Distribution Statistics

Tiedustelut – Förfrågningar – Inquiries:

SVT

*Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland*

*Pekka Ruotsalainen
Hannele Sauli
Veli-Matti Törmälehto
(09) 17 341*

*www.tilastokeskus.fi/tulonjako
sähköposti: toimeentulo.tilastokeskus@tilastokeskus.fi*

Kansikuva – Pärmbild – Cover photograph: Eeva Mehto

© 2004 Tilastokeskus – Statistikcentralen – Statistics Finland

*Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.
Uppgifterna får lånas med uppgivande av Statistikcentralen som källa.
Quoting is encouraged provided Statistics Finland is acknowledged as the source.*

*ISSN 0784-8420
= Tulot ja kulutus
ISSN 0785-9880
ISBN 952-467-311-8*

Alkusanat

Tilastokeskus julkaisee tulonjakotilaston vuodelta 2002. Se on vuosittain laadittava tilasto, jonka tietosisältö perustuu kansainvälisiin tulonjakotilastosuosituksiin. Julkaisun laadinnassa tehtyjen pienien muutosten vuoksi julkaisu ei ole kaikilta osin vertailukelpoinen aikaisempien tulonjakotilastojen kanssa.

Merkittävimmät muutokset liittyvät uudistettuihin kulutusyksiköihin ja desiililuokituksiin. Tehtyjä muutoksia on selostettu tarkemmin luvussa "8. Tietojen vertailukelpoisuus". Julkaisun laadinnasta ovat vastanneet Pekka Ruotsalainen, Hannele Sauli ja Veli-Matti Törmälehto.

Helsingissä, Tilastokeskuksessa kesäkuussa 2004

Jussi Simpura
Tilastojohtaja

Sisällys

Alkusanat	3
Taulukoissa käytetyt symbolit	8
1 Johdanto	9
2 Tulonjaon kehitys vuonna 2002	9
2.1 Kotitalouksien reaalityulojen kasvu voimistui vuonna 2002	9
2.2 Tuloerot pysyivät ennallaan vuonna 2002 ..	11
2.3 Alimman tulokymmenyksen tulokehitys heikointa	14
2.4 Kotitalouksien tulokehitys väestöryhmittäin ..	14
2.5 Pienituloisten määrä kasvanut viime vuosina ..	18
3 Tulonsaajakohtainen tulokehitys	21
3.1 Koko vuoden kokoaikatyössä olleiden palkkatulojen reaalkasvu 1,3 prosenttia ...	21
3.2 Palkkaerojen kasvu pysähtyi vuonna 2002 ..	21
3.3 Naisten ja miesten palkkaerot ennallaan vuonna 2002	23
4 Tuloerot Euroopan unionin jäsenmaissa	24
5 Tutkimusmenetelmä	27
5.1 Tiedonkeruu	27
5.2 Perusjoukko, otanta, kato ja painotus	28
5.2.1 Perusjoukko	28
5.2.2 Otanta, vastanneet ja kato	28
5.2.3 Painotus	29
6 Tietojen laatu	30
7 Käsitteet ja luokitukset	31
7.1 Tulokäsitteet	31
7.2 Muut käsitteet ja luokitukset	32
8 Tietojen vertailukelpoisuus	35
8.1 Aikaisemmat tulonjakotilastot	35
8.2 Kulutustutkimus	36
8.3 Tulo- ja varallisuustilasto	36
8.4 Kansantalouden tilinpito	36
9 Lisätiedot ja erityisselvitykset	37
Sammandrag	38
Summary	39
Kotitalouskohtaiset taulukot	41
Tulonsaajakohtaiset taulukot	77

Taulukot

Kotitalouskohtaiset taulukot

1. Kotitalouksien tulojen rakenne sosioekonomisen pääryhmän mukaan 2002	43
2. Kotitalouksien tulojen rakenne desiiliryhmittäin 2002. Desiiliryhmät on muodostettu kotitalouksien kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon perusteella	44
3. Kotitalouksien tulojen rakenne tuloluokittain 2002. Tuloluokat on muodostettu kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen perusteella	46
4. Kotitalouksien tulojen rakenne tuloluokittain 2002. Tuloluokat on muodostettu kotitalouksien bruttotulojen perusteella	48
5. Kotitalouksien tulojen rakenne sosioekonomisen aseman mukaan 2002	50
6. Kotitalouksien tulojen rakenne eräissä kotitaloustyypeissä 2002. Kotitaloudet on luokiteltu aikuisten, lasten ja ammatissa toimivien lukumäärän mukaan	52
7. Kotitalouksien tulojen rakenne kotitalouden elinvaiheen mukaan 2002	56
8. Kotitalouksien tulotaso sosioekonomisen aseman mukaan 2002	60
9. Kotitalouksien tulotaso aikuisten ja lasten lukumäärän mukaan 2002	62
10. Kotitalouksien tulotaso suuralueen ja kuntaryhmän mukaan 2002	63
11. Kotitalouksien tulotaso viitehenkilön koulutustason mukaan 2002	64
12. Kotitalouksien tulotaso asunnon hallintasuhteen ja suuralueen mukaan 2002	65
13. Viljelijätalouksien, maanviljelijätalouksien ja osa-aikaviljelijöiden tulotaso tilan pääasiallisen tuotantosuunnan mukaan 2002	66
14. Kotitalouksien kulutusyksikköä kohti laskettujen tulojen jakautuminen henkilöiden kesken 2002. Desiiliryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan	67
15. Kotitalouksien prosenttijakauma desiiliryhmittäin eräiden luokittelumuuttujien suhteen 2002. Desiiliryhmät on muodostettu kotitalouksien kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon perusteella	68
16. Saatujen tulonsiirtojen rakenne desiiliryhmittäin 2002. Desiiliryhmät on muodostettu kotitalouksien kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon perusteella	71
17. Saatujen tulonsiirtojen rakenne kotitalouden elinvaiheen mukaan 2002	72

18. Saatujen tulonsiirtojen rakenne sosioekonomisen aseman mukaan 2002	74
19. Kotitalouksien tulojen keskivirheet sosio-ekonomisen pääryhmän mukaan 2002	75

Tulonsaajakohtaiset taulukot

20. Ammatissa toimivien lukumäärä ja tulotaso sosioekonomisen aseman mukaan 2002	78
21a. Ammatissa toimivien palkka- ja yrittäjätulojen jakautuminen desiiliryhmittäin sosioekonomisen aseman mukaan 2002, desiilien ylärajat. Desiiliryhmät on muodostettu palkka- ja yrittäjätulojen perusteella	80
22b. Ammatissa toimivien palkka- ja yrittäjätulojen jakautuminen desiiliryhmittäin sosioekonomisen aseman mukaan 2002, tulo-osuudet. Desiiliryhmät on muodostettu palkka- ja yrittäjätulojen perusteella	81

22a. Palkansaajien tulotaso koulutusasteen ja sukupuolen mukaan 2002	81
22b. Palkansaajien tulotaso koulutusasteen ja sukupuolen mukaan 2002: kokopäivätyö, 12 kuukautta	81
23a. Palkansaajien tulotaso toimialan ja sukupuolen mukaan 2002	82
23b. Palkansaajien tulotaso toimialan ja sukupuolen mukaan 2002: kokopäivätyö, 12 kuukautta	83
24a. Palkansaajien tulotaso iän ja sukupuolen mukaan 2002	84
24b. Palkansaajien tulotaso iän ja sukupuolen mukaan 2002: kokopäivätyö, 12 kuukautta	84
25a. Palkansaajien tulotaso suuralueen ja sukupuolen mukaan 2002	85
25b. Palkansaajien tulotaso suuralueen ja sukupuolen mukaan 2002: kokopäivätyö, 12 kuukautta	86

Innehåll

Sammandrag	38
Symboler använda i tabellerna	8

Tabeller

Hushållstabeller

1. Hushållens inkomststruktur efter socioekonomisk huvudgrupp 2002	43
2. Hushållens inkomststruktur i decilgrupper 2002. Decilgrupperna har bildats efter hushållens disponibla inkomst per konsumtionsenhet	44
3. Hushållens inkomststruktur i inkomstklasser efter hushållens disponibla inkomst 2002	46
4. Hushållens inkomststruktur i inkomstklasser efter hushållens bruttoinkomst 2002	48
5. Hushållens inkomststruktur efter socioekonomisk ställning 2002	50
6. Hushållens inkomststruktur i olika hushållstyper 2002. Hushållen har klassificerats efter antalet vuxna, barn och yrkesverksamma	52
7. Hushållens inkomststruktur efter hushållets livsfas 2002	56
8. Hushållens inkomstnivå efter socioekonomisk ställning 2002	60
9. Hushållens inkomstnivå efter antalet vuxna och barn 2002	62
10. Hushållens inkomstnivå efter storområde och kommungrupp 2002	63
11. Hushållens inkomstnivå efter referenspersonens utbildningsnivå 2002	64
12. Hushållens inkomstnivå efter bostadens besittningsförhållande och storområde 2002	65
13. Odlareshushållens, jordbrukarhushållens och deltidsodlarnas inkomstnivå efter gårdens huvudsakliga produktionsinriktning 2002	66
14. Fördelning av hushållens inkomster per konsumtionsenhet för personer 2002. Decilgrupperna har bildats utgående från personer efter hushållens disponibel inkomst per konsumtionsenhet	67
15. Hushållens procentfördelning i decilgrupper efter vissa klassificeringsvariablerna 2002. Decilgrupperna har bildats efter hushållens disponibla inkomst per konsumtionsenhet	68

16. De erhållna transfereringarnas struktur i decilgrupperna 2002. Decilgrupperna har bildats efter hushållens disponibla inkomst per konsumtionsenhet	71
17. De erhållna transfereringarnas struktur efter hushållets livsfas 2002	72
18. De erhållna transfereringarnas struktur efter socioekonomisk ställning 2002	74
19. Medelfel för hushållens inkomster efter socioekonomisk huvudgrupp 2002	75

Individtabeller

20. Antal yrkesverksamma och inkomstnivå efter socioekonomisk ställning 2002	78
21a. Fördelning av yrkesverksammas löner- och företagarinkomst i decilgrupper efter socioekonomisk ställning 2002, decilers övre gränser. Decilgrupperna har bildats efter löner- och företagarinkomst	80
21b. Fördelning av yrkesverksammas löner- och företagarinkomst i decilgrupper efter socioekonomisk ställning 2002, inkomstandelar. Decilgrupperna har bildats efter löner- och företagarinkomst	80
22a. Löntagarnas inkomstnivå efter utbildningsnivå och 75 2002	81
22b. Löntagarnas inkomstnivå efter utbildningsnivå och kön 2002: heltidsarbete, 12 månader	81
23a. Löntagarnas inkomstnivå efter näringsgren och kön 2002	82
23b. Löntagarnas inkomstnivå efter näringsgren och kön 2002: heltidsarbete, 12 månader	84
24a. Löntagarnas inkomstnivå efter ålder och kön 2002	84
24b. Löntagarnas inkomstnivå efter ålder och kön 2002: heltidsarbete, 12 månader	86
25a. Löntagarnas inkomstnivå efter storområde och kön 2002	85
25b. Löntagarnas inkomstnivå efter storområde och kön 2002: heltidsarbete, 12 månader	86

Contents

Summary	39
Symbols used in the tables	8

Tables

Household tables

1. Household income: structure by socio-economic main group 2002	43
2. Household income: structure by decile groups ordered according to households' disposable income per consumption unit 2002	44
3. Household income: structure by brackets ordered according to households' disposable income 2002	46
4. Household income: structure by brackets ordered according to households' gross income 2002	48
5. Household income: structure by socio-economic group 2002	50
6. Household income: structure by household type according to number of adults, children and economically active persons in household 2002 ..	52
7. Household income: structure by stage of life cycle 2002	56
8. Income level of households by socio-economic group 2002	60
9. Income level of households by number of adults and children 2002	62
10. Income level of households by major region and municipal group 2002	63
11. Income level of households by level of education of reference person 2002	64
12. Income level of households by tenure status of dwelling and major area 2002	65
13. Income level of crop growing, farming and part-time farming households according to the farm's main line of production 2002	66
14. Household income: breakdown by decile groups according to households' disposable income 2002	67

15. Percentage distribution of households by decile groups according to selected characteristics 2002, Decile groups have been ordered according to households' disposable income per consumption unit	68
16. Current transfers received: structure by decile groups ordered according to households' disposable income per consumption unit 2002	71
17. Current transfers received: structure by stage of life cycle 2002	72
18. Current transfers received: structure by socio-economic group 2002	74
19. Households income: standard errors by socio-economic main group 2002	75

Individual tables

20. Number and income level of economically active by socio-economic group 2002	78
21a. Distribution of earnings of economically active in decile groups by socio-economic group 2002, upper limits of deciles. Decile groups have been ordered according to earnings	80
21b. Distribution of earnings of economically active in decile groups by socio-economic group 2002, disposition of income. Decile groups have been ordered according to earnings	80
22a. Income level of employees by level of education and sex 2002	81
22b. Income level of employees by level of education and sex 2002: full-time work, 12 months	81
23a. Income level of employees by industry and sex 2002	82
23b. Income level of employees by industry and sex 2002: full-time work, 12 months	83
24a. Income level of employees by age and sex 2002 ..	84
24b. Income level of employees by age and sex 2002: full-time work, 12 months	84
25a. Income level of employees by major region and sex 2002	85
25b. Income level of employees by major region and sex 2002: full-time work, 12 months	86

Taulukoissa käytetyt symbolit – Symboler i tabellerna – Explanation of symbols

Ei yhtään –

Värdet noll –

Magnitude nil –

Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä –

Mindre än hälften av den använda enheten –

Magnitude less than half of unit employed 0,0

Tieto liian epävarma esitettäväksi (ryhmään on otoksessa tullut alle 30 tapausta) –

Uppgift alltför osäker för att anges (urvalsgruppen har omfattat färre än 30 fall) –

Data too uncertain to be presented (less than 30 units per group in the sample)

Epävarma lukumäärätieto desiiilien ja tuloluokkien rakennetta kuvaavissa taulukoissa

(ryhmään on otoksessa tullut alle 10 tapausta) –

Uppgift om antal osäker i tabeller över decil- och inkomstklassstruktur

(i urvalet omfattar decilgruppen mindre än 10 fall) –

Data of numbers uncertain in decile and income class tables

(less than 10 units per group in the sample) ()

1. Johdanto

Tulonjakotilasto kuvaa sekä kotitalouksien että ammatissa toimivien henkilöiden tulojen määrää ja muutosta, tulojen rakennetta sekä niiden jakautumista. Tilaston tietosisältö perustuu kansainvälisiin tulonjakotilastosuosituksiin¹.

Kotitalouksien tuloja ja tulonmuodostusta on selvitetty jo usean vuosikymmenen ajan Suomessa. Varhaisimpia tietoja kotitalouksien tuloista on saatavissa kotitaloustiedusteluista, joista ensimmäiset kos-

kevat vuosia 1966, 1971 ja 1976. Ensimmäinen varsinainen tulonjakotilasto on vuodelta 1977. Sen jälkeen tulonjakotilasto on tehty vuosittain lukuun ottamatta vuosia 1981 ja 1985, joilta vastaavia tietoja on saatavissa kotitaloustiedustelusta.

Tilastokeskus julkaisee vuosittain myös verotustietoihin perustuvaa tulo- ja varallisuustilastoa, josta saadaan tietoja tulonsaajien veronalaisista tuloista ja varallisuudesta.

2. Tulonjaon kehitys vuonna 2002

2.1. Kotitalouksien reaalityulojen kasvu voimistui vuonna 2002

Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kokonaismäärä oli 71,2 miljardia euroa vuonna 2002. Reaalisesti tämä oli 2,8 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kotitalouksia oli yhteensä 2 397 500, mikä on 16000 kotitaloutta enemmän kuin vuonna 2001. Käytettävissä olevat tulot kotitaloutta kohti olivat 29 718 euroa. Lisäystä vuodesta 2001 oli reaalisesti 2,1 prosenttia. Vuotta aikaisemmin kotitalouksien reaalityulojen kasvu oli vain noin puolet tästä.

Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen mediaani oli 25 240 euroa vuonna 2002. Mediaanitulo on tulotaso, jota enemmän saa puolet ja jota vähemmän saa puolet kotitalouksista. Mediaanilla mitattuna kotitalouksien tulokehitys oli edellä kuvattuun nähden selvästi parempaa, sillä mediaanitulo oli vuonna 2002 reaalisesti 3,4 prosenttia korkeampi kuin vuonna 2001. Mediaanitulon keskiarvoa nopeampi kasvu johtuu pääasiassa siitä, että tulokehitys on ollut tulojakaumien ääripäissä heikompaa verrattuna keskituloisten tulokehitykseen.

Kotitalouksien pitkän aikavälin tulokehitystä kuvataan asetelmassa 1. Tulot ovat deflatoitu vuoden 2002 rahanarvoon elinkustannusindeksiin perustu-

villa rahanarvokertoimilla. Asetelmassa on käytetty kahta tulokäsitettä: kotitaloutta kohti laskettuja tuloja ja ns. ekvivalentteja eli OECD-kulutussyksikköä kohti laskettuja tuloja². Jälkimmäistä tulokäsitettä käytetään siksi, että se huomioi kotitalouksien kokoja rakenne-eroja sekä niissä tapahtuneita muutoksia. Tarkasteluajanjakson aikana on erityisesti yhden ja kahden hengen kotitalouksien lukumäärä lisääntynyt ja suurempien kotitalouksien lukumäärä vähentynyt. Kotitalouksien rakennemuutosten vuoksi kulutussyksikkökohtaiset muutosprosentit ovat yleensä olleet suurempia kuin kotitalouskohtaiset.

Syvästä taloudellista taantumasta johtuen kotitalouksien käytettävissä olevat tulot alenivat selvästi 1990-luvun alkupuolella. Voimakkainta tulojen lasku oli vuonna 1992, jolloin kotitalouksien tulot alenivat reaalisesti noin 5 prosenttia edelliseen vuoteen nähden. Kotitalouksien tulojen lasku kesti yhtäjaksoisesti kolme vuotta. Kotitalouksien tulot kääntyivät kasvuun vuonna 1995. Suurimmillaan tulojen kasvu oli vuosina 1997–1999, jolloin tulojen kasvu oli etenkin tulojakauman yläpäässä voimakasta. Sen sijaan 2000-luvulla suotuisampi tulokehitys on keskitynyt pääasiassa keskituloisiin kotitalouksiin.

1 Expert Group on Household Income Statistics, The Canberra Group: Final Report and Recommendations. Ottawa 2001.

2 Kulutussyksiköistä ks. luku 7.2

Asetelma 1.**Kotitalouksien käytettävissä olevat tulot ja niiden muutokset 1987–2002. Reaalisena, vuoden 2002 rahassa.**

Vuosi	Käytettävissä olevat tulot/kotitalous				Käytettävissä olevat tulot/muunnettu OECD-kulutusyksikkö			
	Keskiarvo, euroa	Muutos edelliseen vuoteen verrattuna, %	Mediaani, euroa	Muutos edelliseen vuoteen verrattuna, %	Keskiarvo, euroa	Muutos edelliseen vuoteen verrattuna, %	Mediaani, euroa	Muutos edelliseen vuoteen verrattuna, %
1987	23 455		21 593		14 483		13 743	
1988	23 875	1,8	21 898	1,4	14 845	2,5	13 986	1,8
1989	24 900	4,3	22 693	3,6	15 593	5,0	14 602	4,4
1990	26 170	5,1	23 851	5,1	16 387	5,1	15 290	4,7
1991	26 320	0,6	23 872	0,1	16 628	1,5	15 643	2,3
1992	25 046	-4,8	22 744	-4,7	15 893	-4,4	14 852	-5,1
1993	24 462	-2,3	21 943	-3,5	15 605	-1,8	14 282	-3,8
1994	24 152	-1,3	21 292	-3,0	15 436	-1,1	14 175	-0,8
1995	24 686	2,2	21 745	2,1	15 825	2,5	14 423	1,7
1996	25 067	1,5	21 982	1,1	16 137	2,0	14 761	2,3
1997	26 163	4,4	22 432	2,0	16 907	4,8	15 146	2,6
1998	26 868	2,7	22 923	2,2	17 404	2,9	15 544	2,6
1999	28 080	4,5	23 401	2,1	18 187	4,5	15 947	2,6
2000	28 768	2,5	23 695	1,3	18 707	2,9	16 189	1,5
2001	29 101	1,2	24 421	3,1	18 912	1,1	16 678	3,0
2002	29 718	2,1	25 240	3,4	19 341	2,3	17 167	2,9

Tulokäsitteen muutosten vuoksi vuosien 1987–1992 ja 1993–2002 luvut eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia.

Asetelma 2.**Kotitalouksien tulot ja tulojen rakenne vuosina 1987–2002. Tulot euroa/kotitalous, vuoden 2002 rahassa.****Prosenttiosuudet on laskettu bruttotuloista.**

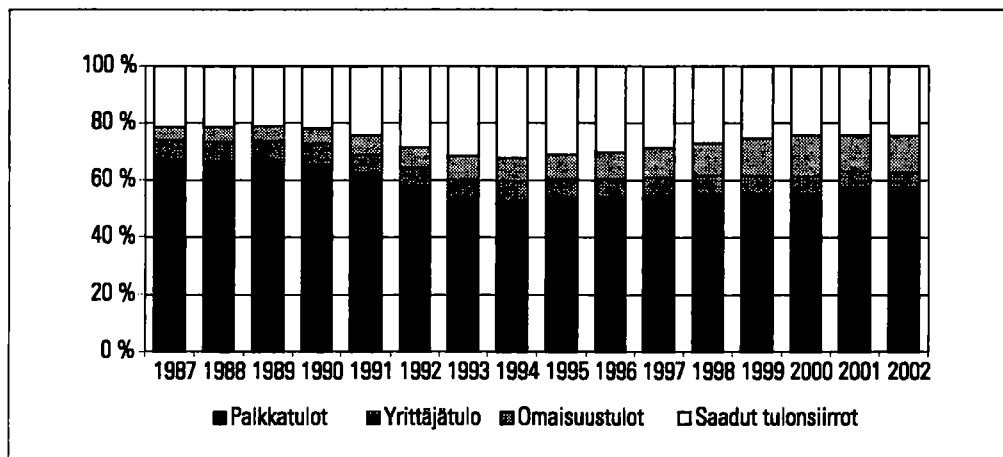
Tulokäsite	1987	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1. Palkkatulot	21 173	22 848	18 021	18 715	19 317	20 252	21 116	21 589	22 307	22 629
%	67,1	65,6	53,4	54,5	54,5	55,5	55,5	55,4	57,3	57,2
2. Yrittäjätulot	2 123	2 456	2 295	2 048	2 224	2 213	2 224	2 285	2 204	2 230
%	6,7	7,1	6,8	6,0	6,3	6,1	5,8	5,9	5,7	5,6
3. Omaisuustulot	1 513	1 871	2 918	3 161	3 723	4 131	4 996	5 652	4 893	4 997
%	4,8	5,4	8,6	9,2	10,5	11,3	13,1	14,5	12,6	12,6
4. Tuotannontekijätulot (1+2+3)	24 810	27 176	23 235	23 924	25 265	26 596	28 336	29 526	29 404	29 856
%	78,6	78,1	68,9	69,7	71,3	72,9	74,5	75,7	75,5	75,5
5. Saadut tulonsiirrot	6 752	7 642	10 509	10 415	10 169	9 862	9 720	9 475	9 552	9 712
%	21,4	21,9	31,1	30,3	28,7	27,1	25,5	24,3	24,5	24,5
6. Bruttotulot (4+5)	31 563	34 818	33 743	34 339	35 434	36 458	38 055	39 001	38 956	39 568
%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
7. Maksetut tulonsiirrot	8 108	8 648	9 057	9 275	9 272	9 590	9 976	10 233	9 855	9 850
%	25,7	24,8	26,8	27,0	26,2	26,3	26,2	26,2	25,3	24,9
8. Käytettävissä olevat tulot (6–7)	23 455	26 170	24 686	25 067	26 163	26 868	28 080	28 768	29 101	29 718

Vuosien 1987 ja 1990 tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia vuosien 1995–2002 tietojen kanssa tulonimikkeistössä tapahtuneiden muutosten vuoksi.

Asetelmassa 2 kuvataan kotitalouksien tulojen keskiarvoja tulolajeittain sekä kotitalouksien tulojen rakennetta. Kotitalouksien saamat palkka-, yrittäjä- ja omaisuustulot ovat markkinoilta saatuja tuloja. Yhteisesti niistä käytetään nimitystä tuotannontekijätulot. Vuonna 2002 kotitalouksien saamat tuotannontekijätulot olivat keskimäärin 29 856 euroa, mikä oli 1,5 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Palkkatuloja kotitaloudet saivat vuonna 2002 keskimäärin 22 629 euroa, missä lisäystä edellisvuoteen oli 1,4 prosenttia. Yrittäjätuloja kotitaloudet saivat vuonna 2002 keskimäärin 2 230 euroa ja omaisuustuloja 4 997 euroa. Yrittäjätulot olivat reaalisesti 1,2 ja omaisuustulot 2,1 prosenttia suuremmat kuin vuotta aikaisemmin.

Tulonsiirtoja kotitaloudet saivat vuonna 2002 keskimäärin 9 712 euroa, mikä oli reaalisesti 1,7

Kuvio 1.
Kotitalouksien tulojen rakenne 1987–2002. Tuloerän osuus (%) bruttotuloista. Aikasarjakatkoksesta johtuen vuosien 1987–1992 ja 1993–2002 tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia keskenään.

prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Kotitalouksien bruttotulot olivat keskimäärin 39 568 euroa, mikä oli 1,6 prosenttia enemmän kuin vuonna 2001.

Välittömiä veroja ja veronluonteisia maksuja kotitaloudet maksoivat keskimäärin 9 850 euron edestä, mikä oli reaalisesti prosentin kymmenyksen vähemmän kuin vuonna 2001. Verojen ja veronluontoisten maksujen osuus kotitalouksien bruttotuloista oli 24,9 prosenttia, mikä oli 0,4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2001.

Kotitalouksien tulojen rakenteissa ei tapahtunut suuria muutoksia vuonna 2002 edelliseen vuoteen verrattuna. Sen sijaan pitemmällä aikavälillä ovat tulorakenteissa tapahtuneet muutokset olleet selviä (kuvio 1). Kotitalouksien markkinoilta saamien tulojen eli palkka-, yrittäjä- ja omaisuustulojen (tuotantokelijätulot) suhteellinen osuus aleni selvästi laman aikana 1990-luvun alkupuolella. Alimmillaan tämä tulo-osuus oli vuonna 1994, minkä jälkeen se kääntyi kasvuun. Mutta vielä vuonna 2002 tuotan-

nontekijätulojen osuus kotitalouksien bruttotuloista oli selvästi alhaisemmalla tasolla kuin mitä se oli ennen 1990-luvun alun taantumaa.

Omaisuustulojen merkitys kotitalouksien tuloissa on kasvanut huomattavasti kuluneen kymmenen vuoden aikana. Erityisen voimakasta omaisuustulojen kasvu oli 1990-luvun lopulla. Korkeimmillaan omaisuustulojen osuus kotitalouksien kaikista tuloista oli vuonna 2000, jolloin omaisuustulojen osuus bruttotuloista oli 14,5 prosenttia. Vuoteen 2002 mennessä omaisuustulojen osuus oli alentunut 1,9 prosenttiyksiköllä 12,6 prosenttiin.

Samalla kun tuotantokelijätulojen osuus kotitalouksien tulonmuodostuksessa laman aikana aleni, saatujen tulonsiirtojen merkitys kasvoi huomattavasti. Saatujen tulonsiirtojen määrä kääntyi laskuun vuonna 1995 ja samalla niiden osuus kotitalouksien tuloista on laskenut nopeasti. Saatujen tulonsiirtojen osuus bruttotuloista oli 24,5 prosenttia vuonna 2002. Osuus on kuitenkin edelleen selvästi suurempi kuin mitä se oli ennen lamaa 1990-luvun alussa.

2.2. Tuloerot pysyivät ennallaan vuonna 2002

1990-luvun puolivälissä alkanut ja kuusi vuotta yhtäjaksoisesti kestänyt tuloerojen kasvu näyttää pysähtyneen 2000-luvun alkuvuosina, sillä tuloerot pysyivät ennallaan vuonna 2002 edelliseen vuoteen verrattuna. Tuloerojen muutokset voidaan nähdä sekä tulonsaajakymmenysten (desiilien) tulo-osuuksissa että Gini-kertoimissa asetelmassa 3. Tulo-osuudet kuvaavat sitä, millaisen prosenttiosuuden tulokymmenyksiin sijoittuneet kotitaloudet ovat saaneet

kaikkien kotitalouksien yhteenlasketuista käytettävistä olevista tuloista. Täydellisen tasajaon vallitessa kukin tulokymmenys saisi 10 prosenttia tuloista. Gini-kerroin³ taas on yleisesti käytetty tulonjaon epätasaisuutta kuvaava indikaattori, missä tulojen hajonnan laajuutta kuvataan yhdellä lukuarvolla.

Desiilien tulo-osuuksissa tuloerojen kasvun 1990-luvun lopulla voi havaita siitä, että ylimpien tulokymmenysten tulo-osuudet ovat kasvaneet kun

3 Mitä suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisemmin tulot ovat jakautuneet. Gini-kertoimen suurin mahdollinen arvo on sata. Tällöin suurituloisin tulonsaaja saisi kaikki tulot. Pienin mahdollinen Gini-kertoimen arvo on 0, jolloin kaikkien tulonsaajien tulot olisivat yhtä suuret. Tässä julkaisussa Gini-kertoimet on kerrottu sadalla.

Asetelma 3.

Tulokymmenysten tulo-osuudet vuosina 1971, 1976, 1981 ja 1987–2002. Tulokymmenykset on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä (muunnettu OECD) kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan.

Vuosi	Tulo-osuus, %												Gini-kerroin	S80/S20
	Tulokymmenyys													
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Yhteensä			
1971	3,7	5,4	6,5	7,5	8,5	9,6	10,7	12,2	14,4	21,4	100,0	26,7	3,9	
1976	4,5	6,2	7,2	8,1	9,1	10,0	11,0	12,1	13,6	18,4	100,0	21,5	3,0	
1981	4,3	6,3	7,4	8,4	9,3	10,1	11,0	12,1	13,6	17,5	100,0	20,5	2,9	
1987	4,8	6,6	7,5	8,3	9,2	10,0	10,9	11,9	13,4	17,6	100,0	19,7	2,7	
1988	4,8	6,5	7,5	8,3	9,1	9,9	10,8	11,8	13,4	18,0	100,0	20,2	2,8	
1989	4,8	6,4	7,4	8,2	9,1	9,9	10,8	11,9	13,4	18,2	100,0	20,4	2,8	
1990	4,9	6,5	7,4	8,2	9,0	9,9	10,8	11,8	13,4	18,1	100,0	20,2	2,8	
1991	4,8	6,6	7,5	8,3	9,1	9,8	10,7	11,8	13,4	18,1	100,0	20,1	2,8	
1992	4,9	6,7	7,5	8,3	9,0	9,8	10,7	11,7	13,2	18,2	100,0	19,7	2,7	
1993	4,9	6,6	7,4	8,1	8,8	9,6	10,6	11,7	13,3	19,1	100,0	20,9	2,8	
1994	4,9	6,5	7,4	8,1	8,8	9,6	10,5	11,6	13,4	19,1	100,0	20,9	2,8	
1995	4,8	6,4	7,3	8,0	8,8	9,6	10,5	11,7	13,4	19,6	100,0	21,7	2,9	
1996	4,7	6,3	7,2	8,0	8,8	9,6	10,5	11,7	13,5	19,7	100,0	22,1	3,0	
1997	4,6	6,1	7,0	7,8	8,6	9,5	10,5	11,7	13,5	20,7	100,0	23,5	3,2	
1998	4,4	6,0	6,8	7,7	8,5	9,5	10,5	11,7	13,6	21,4	100,0	24,6	3,4	
1999	4,4	5,8	6,8	7,6	8,4	9,3	10,3	11,5	13,3	22,7	100,0	25,9	3,5	
2000	4,3	5,7	6,6	7,5	8,3	9,3	10,3	11,5	13,4	23,2	100,0	26,5	3,7	
2001	4,2	5,8	6,7	7,7	8,5	9,4	10,4	11,7	13,5	22,1	100,0	25,6	3,6	
2002	4,2	5,8	6,7	7,7	8,5	9,4	10,4	11,7	13,5	22,1	100,0	25,5	3,6	

Pyöristysten vuoksi tulokymmenysten tulo-osuudet eivät aina summaudu sataan.

Tulokäsitteen muutosten vuoksi vuosien 1971–1981, 1987–1992 ja 1993–2002 luvut eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia.

S80/S20 = ylimmän ja alimman tuloviiden kesken tulo-osuuksien suhde (keskitulojen suhde).

taas muiden tulokymmenysten tulo-osuudet ovat pienentyneet. Ylimmän tulokymmenyksen tulo-osuus on kasvanut selvästi eniten ja kasvu jatkui aina vuoteen 2000 saakka. Vuonna 2001 ylin tulokymmenys menetti jonkin verran tulo-osuuttaan, vähennystä oli 1,1 prosenttiyksikköä edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2002 ylimmän kymmenyksen tulo-osuus pysyi samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin. Kaiken kaikkiaan ylimmän desiilin tulo-osuus kasvoi 1990-luvun puolivälistä vuoteen 2000 runsaalla neljällä prosenttiyksiköllä. Vuodesta 1987 on ylimmän desiilin tulo-osuus kasvanut lähes kuusi prosenttiyksikköä.

Käytettävissä olevan tulon Gini-kertoimen mukaan tuloerojen kasvu voimistui 1990-luvun puolivälin jälkeen. Korkeimmillaan Gini-kerroin oli vuonna 2000, jolloin se sai arvon 26,5. Vuonna 2001 Gini-kerroin aleni vajaan prosenttiyksikön. Vuonna 2002 käytettävissä olevien tulojen Gini-kerroin oli 25,5, eli se pysyi jotakuinkin edellisen vuoden tasolla.

Asetelmassa 4 esitetään Gini-kertoimet käytettävissä olevien tulojen lisäksi myös tuotannontekijä- (palkka-, yrittäjä- ja omaisuustulot) ja bruttotuloille (tuotannontekijätulot ja saadut tulonsiirrot). Tuotannontekijätulojen mukainen tulojakauma kuvaa markkinatulojen jälkeisiä tuloeroja. Tällöin julkisen vallan välittömät tulontasaustoimenpiteet eivät ole

vielä päässeet vaikuttamaan tuloeroihin. Kun tuotannontekijätuloihin lisätään saadut tulonsiirrot, päästään bruttotuloihin. Tähän tulokäsitteeseen sisältyy osa julkisen vallan tulojen tasoittamistoimenpiteistä. Täydellisimpinä julkisen vallan tulonjakoa tasoittavat toimenpiteet näkyvät käytettävissä olevissa tuloissa, sillä ne sisältävät sekä saadut tulonsiirrot että maksetut tulonsiirrot.

Syvästä taloudellisesta taantumasta johtuen tuloerot tuotannontekijätuloilla mitattuna kasvoivat 1990-luvun alkuvuosina selvästi. Tuotannontekijätuloerojen kasvu johtui pitkälti yritystoiminnan supistumisesta ja työttömyyden nopeasta ja voimakkaasta kasvusta, minkä seurauksena palkka- ja yrittäjätuloja saavien määrä aleni merkittävästi. Laman jälkeen tuotantoon osallistuvien henkilöiden ja tuotannontekijätulojen määrä kääntyi nousuun, mistä seurasi tuotannontekijätuloerojen kasvun hidastuminen. Laman jälkeinen tuotannontekijätuloerojen lievä kasvu selittyy muutamien omaisuustuloerien (osinkotulojen ja luovutusvoittojen) määrän kasvulla ja myös niiden epätasaisella kohdentumisella. Ensimmäistä kertaa pitkään aikaan tuotannontekijätuloerot supistuivat vuonna 2001. Myös vuonna 2002 tuotannontekijätuloerot supistuivat jonkin verran edelliseen vuoteen nähden. Kuitenkin vielä edelleen tuotannontekijätuloerot ovat selvästi suuremmat kuin ennen suurta lamaa 1990-luvun alussa.

Asetelma 4.

Tuotannontekijätulojen, bruttotulojen ja käytettävissä olevien tulojen Gini-kertoimet sekä tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus vuosina 1971, 1976, 1981 ja 1987–2002. Ginikertoimet on laskettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä (muunnettu OECD) kohti lasketun tulon mukaan.

Vuosi	Gini-kerroin, %			Tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus		
	Tuotannon- tekijätulot	Bruttotulot	Käytettävissä olevat tulot	Saadut tulon- siirrot	Maksetut tulon- siirrot	Yhteis- vaikutus
1971	38,5	30,9	26,7	19,8	13,4	30,6
1976	35,3	26,3	21,5	25,4	18,2	39,0
1981	35,8	25,2	20,5	29,4	18,7	42,6
1987	38,0	25,1	19,7	33,9	21,5	48,1
1988	38,8	25,8	20,2	33,4	21,8	47,9
1989	39,3	26,1	20,4	33,5	21,8	48,0
1990	38,9	25,6	20,2	34,2	20,8	47,9
1991	39,5	25,1	20,1	36,4	19,8	49,0
1992	42,1	25,2	19,9	40,1	21,1	52,8
1993	45,3	26,1	20,9	42,3	19,9	53,8
1994	46,1	26,1	20,9	43,5	19,8	54,7
1995	46,0	26,8	21,7	41,8	19,1	52,9
1996	46,3	27,4	22,1	41,0	19,2	52,3
1997	46,9	28,5	23,5	39,1	17,5	49,8
1998	46,7	29,5	24,6	36,9	16,5	47,3
1999	47,2	30,5	25,8	35,4	15,7	45,5
2000	47,2	31,2	26,5	34,0	15,0	43,8
2001	46,6	30,4	25,6	34,8	15,7	45,0
2002	46,2	30,2	25,5	34,6	15,6	44,8

Tulokäsitteen muutosten vuoksi vuosien 1971–1981, 1987–1992 ja 1993–2002 luvut eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia.

Bruttotuloilla mitattuna tuloerojen kehitys on ollut 1990-luvulla samansuuntaista kuin käytettävissä olevilla tuloilla – bruttotuloerojen kasvu alkoi vasta laman jälkeen 1990-luvun puolivälissä. Bruttotuloerojen kasvu ei kuitenkaan ole ollut aivan yhtä voimakasta kuin käytettävissä olevien tulojen erojen kasvu 1990-luvun jälkipuoliskolla. Tämä johtuu maksettujen tulonsiirtojen (välittömien tuloverojen ja veronluontoisten maksujen) tulonjakoa tasaavan vaikutuksen heikentymisestä (asetelman 4 alaosa). Vuonna 2001 bruttotulojen jakautuminen muuttui edellisvuosiin nähden tasaisemmaksi. Vuonna 2002 bruttotuloerot pysyivät ennallaan.

Julkinen valta tasaa markkinoilla syntyneitä tuloeroja tulonsiirtojärjestelmillä. Tulonsiirrot muodostuvat saaduista tulonsiirroista eli sosiaaliturvatuksista sekä maksetuista tulonsiirroista eli välittömistä veroista ja veronluonteisista maksuista. Asetelmassa 4 kuvataan myös saatujen ja maksettujen tulonsiirtojen vaikutusta tuloeroihin. Tulonsiirtojen vaikutus tuloeroihin riippuu sekä niiden määrästä (suhteessa tuloihin) että niiden kohdentumisesta eli progressiivisuudesta.

Saatujen tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus on laskenut selvästi 1990-luvun jälkipuoliskolla. Vuonna 2000 tasaava vaikutus aleni tasolle, jossa se oli edellisen kerran 1980-luvun loppupuolella.

Vuonna 2001 saatujen tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus jonkin verran kasvoi ja vuonna 2002 se pysyi jotakuinkin ennallaan. Saatujen tulonsiirtojen tasaava vaikutuksen väheneminen johtuu lähinnä siitä, että niiden merkitys kotitalouksien tulonmuodostuksessa väheni markkinoilta saatujen eli tuotannontekijätulojen määrän kasvaessa.

Maksettujen tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus on jonkin verran vähentynyt 1990-luvun jälkipuoliskolla. Maksettujen tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus oli alhaisimmallaan vuonna 2000 tarkasteluperiodin aikana vuosina 1987–2001. Vuonna 2001 maksettujen tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus kääntyi kuitenkin lievään kasvuun. Vuonna 2002 vaikutus pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2001. Viimeisimpien vuosien muutokset aiheutunevat lähinnä siitä, että ansiotuloja lievemmin verotettujen pääomatulojen määrä on vähentynyt, jolloin verotuksen progressiivisuus on jonkin verran kasvanut.

Saatujen ja maksettujen tulonsiirtojen yhteisvaikutus tulojen tasauksessa on jonkin verran kasvanut vuosina 2001 ja 2002. Kuitenkin kaikkien tulonsiirtojen tasaava vaikutus oli vuonna 2002 vielä selvästi vähäisempää kuin mitä se oli ennen lamaa 1990-luvun alussa.

2.3. Alimman tulokymmenyksen tulokehitys heikointa

Asetelmassa 5 kuvataan desiiliryhmien tuloarvoja ja tulokeskiarvoja sekä niiden muutoksia vuosina 1998–2002. Asetelmasta voidaan havaita, että käytettävissä olevat tulot ovat kasvaneet tarkastelupe-riodin aikana muissa kuin alimmassa ja ylimmässä tulokymmenyksissä varsin tasaisesti. Kaikkein paras tulokehitys on ollut ylimmässä tulokymmenyksessä, jossa keskitulo on kasvanut vuosina 1998–2002 reaalisesti keskimäärin 3,4 prosenttia vuodessa. Ylimpien desiilien muita parempi tulokehitys johtui pääasiassa myyntivoittojen ja osinkotulojen määrän voimakasta lisääntymisestä.

Tulokehitys on ollut heikointa alimmassa desiilis-ssä, jossa keskitulo on kasvanut reaalisesti vajaan puo-lentoista prosentin vuosivauhdilla vuosina 1998–2002. Tosin vuonna 2002 pienituloisimman kymmenyksen tulokeskiarvo kasvoi tätä enemmän, eli kaksi prosenttia. Sama muutostrendi on havaitta-vissa myös desiilirajojen muutoksissa - alimman de-siilin yläraja on kasvanut reaalisesti keskimäärin 1,7 prosentin vuosivauhdilla aikavälillä 1998–2002. Vuonna 2002 tämä raja kasvoi 2,3 prosenttia edelli-seen vuoteen verrattuna.

Asetelma 5.

Desiilien keskiarvot ja ylärajat vuosina 1998–2002. Vuoden 2002 rahassa, deflatoitu elinkustannusindeksillä. Desiiliryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä (muunnettu OECD) kohti lasketun käytettävissä olevan tu-lon mukaan.

Desiili-ryhmä	Yläraja, euroa/muunnettu OECD-kulutusyksikkö					Muutos, %		Keskiarvo, euroa/muunnettu OECD-kulutusyksikkö					Muutos, %	
	1998	1999	2000	2001	2002	2001–2002	Keski-määrin vuodessa 1998–2002	1998	1999	2000	2001	2002	2001–2002	Keski-määrin vuodessa 1998–2002
I	9 798	10 079	10 037	10 228	10 463	2,3	1,7	7 953	8 215	8 255	8 250	8 412	2,0	1,4
II	11 499	11 878	11 960	12 277	12 588	2,5	2,3	10 702	11 009	10 998	11 293	11 587	2,6	2,0
III	13 103	13 442	13 599	14 084	14 441	2,5	2,5	12 300	12 683	12 794	13 167	13 461	2,2	2,3
IV	14 611	15 049	15 216	15 765	16 199	2,8	2,6	13 859	14 264	14 422	14 940	15 327	2,6	2,5
V	16 204	16 689	16 898	17 416	17 917	2,9	2,5	15 402	15 873	16 066	16 560	17 038	2,9	2,6
VI	17 862	18 393	18 783	19 262	19 787	2,7	2,6	17 016	17 490	17 859	18 353	18 824	2,6	2,6
VII	19 958	20 480	20 809	21 490	21 965	2,2	2,4	18 889	19 406	19 772	20 376	20 848	2,3	2,5
VIII	22 449	23 085	23 527	24 308	24 708	1,6	2,4	21 114	21 713	22 128	22 796	23 267	2,1	2,5
IX	26 881	27 599	28 656	29 104	29 863	2,6	2,7	24 362	24 991	25 746	26 417	26 977	2,1	2,6
X	..	..	..	..	..	..	..	38 613	42 761	44 749	43 189	44 054	2,0	3,4

2.4. Kotitalouksien tulokehitys väestöryhmittäin

Suomessa oli vuonna 2002 yhteensä 2 397 500 koti-taloutta. Ammatissa toimivia kotitalouksia, eli koti-talouksia joiden viitehenkilö on palkansaaja tai yrit-täjä, oli yhteensä 1 427 800. Tämä oli 60 prosenttia kaikista kotitalouksista. Palkansaajakotitalouksia oli 1 238 600 ja yrittäjäkotitalouksia 189 200. Ammatissa toimimattomia kotitalouksia – eläkeläisiä, työttömiä, opiskelijoita ja omaa kotitaloutta hoitavia – oli vuon-na 2002 yhteensä 969 800 eli 40 prosenttia kaikista kotitalouksista. Kotitalouksien rakenteissa tapahtu-neet muutokset ovat olleet merkittäviä menneen kymmenen vuoden aikana, sillä ammatissa toimivien kotitalouksien osuus oli vielä vuonna 1990 runsaat 67 prosenttia kaikista kotitalouksista.

Väestöryhmittäisten tulomuutosten tulokinnassa onkin pidettävä mielessä se, että väestöryhmien ra-kennemuutokset saattavat vaikuttaa muutoksiin. Jos esimerkiksi uudet eläkeläiset ovat työeläkejärjestel-män kehittymisen vuoksi keskimäärin suurituloisem-pia kuin aikaisemmin eläkkeelle siirtyneet, voi eläke-läistalouksien tulotaso nousta, vaikka eläkkeellä jo aiemmin olleiden tulotaso olisi pysynyt muuttumat-tomana. Vastaavaa tapahtuu myös muiden väestö-ryhmien, esimerkiksi työttömien talouksien, palkan-saajatalouksien ja maatalousyrittäjien kohdalla.

Tuloksia on pidettävä lähinnä suuntaa antavana, sillä otannasta aiheutuvan satunnaisvaihtelun merki-tys voi olla suuri ja vaikeuttaa erityisesti vuositasen muutosten arviointia. Eräiden tuloerien voimakkaan

Asetelma 6.

Reaaliset tulomuutokset kotitalouden sosioekonomisen ryhmän mukaan 1998–2002.

Tulokäsité: kotitalouden käytettävissä oleva tulo/muunnettu OECD-kulutussyksikkö.

Kotitalouden sosioekonominen ryhmä	Koko aineisto, poikkileikkausasetelma				Paneeliasetelma	
	Keskiarvo		Mediaani		Keskiarvo	Mediaani
	Keskimääräinen vuosimuutos, % 1998–2002	Muutos, % 2001–2002	Keskimääräinen vuosimuutos, % 1998–2002	Muutos, % 2001–2002	Muutos, % 2001–2002	Muutos, % 2001–2002
Yrittäjät	3,3	4,0	2,8	9,4	6,2	8,8
Maatalousyrittäjät	1,8	6,9	3,1	9,2	3,2	6,4
Muut yrittäjät	3,8	2,8	3,4	10,0	7,4	13,2
Palkansaajat	3,0	1,9	2,7	2,2	4,8	3,6
Toimihenkilöt	3,0	1,6	2,2	1,7	5,0	3,3
Työntekijät	2,5	1,6	2,5	2,5	4,4	6,3
Eläkeläiset	1,6	4,8	2,6	4,1	1,5	2,5
Työttömät	-0,5	-4,0	-0,2	-0,2	0,2	4,8
Kaikki kotitaloudet	2,7	2,3	2,5	2,9	4,0	3,7

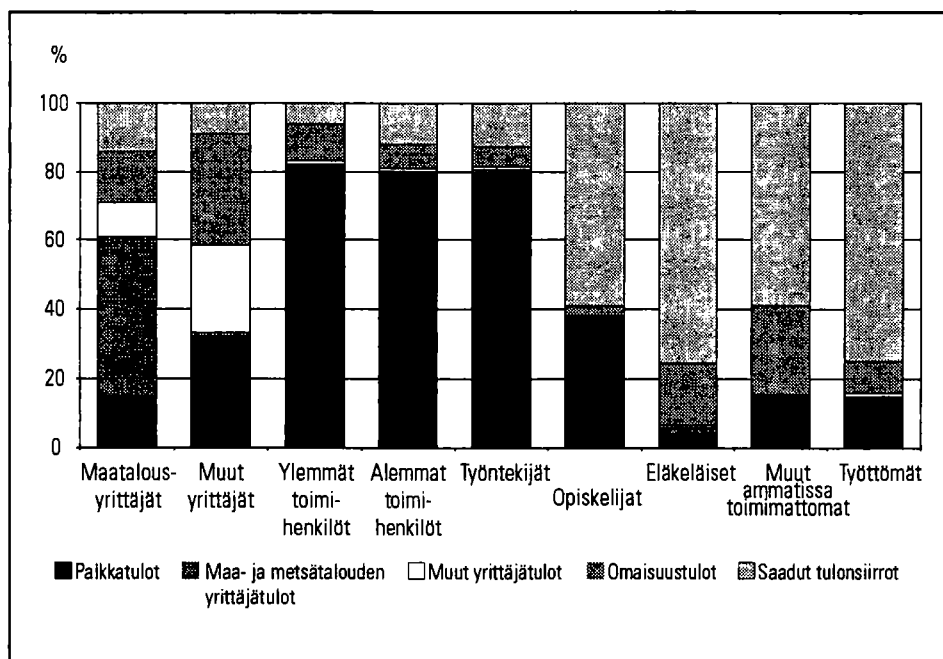
kasvun myötä 1990-luvun lopulla on tulonjakotutkimuksen otoksiin tullut poikkeuksellisen suurituloisia kotitalouksia, jotka saattavat myös vaikuttaa merkittävästi tuloksiin. Tämän vuoksi keskimääräistä tulo-tasoa on keskiarvon lisäksi kuvattu mediaanilla, joka usein antaa luotettavamman kuvan tulojen muutoksesta.

Yrittäjäkotitalouksilla paras tulokehitys vuonna 2002

Sosioekonomisten ryhmien tulomuutoksia kuvataan asetelmassa 6. Kuviolla 2 kuvataan tulojen koostumusta näissä ryhmissä. Rakennemuutosten vuoksi

tulomuutoksia on arvioitu poikkileikkausasetelman lisäksi myös paneeliasetelmasta. Paneelitarkastelussa ovat mukana vain ne tulonjakotilaston otoksen kotitaloudet, jotka on haastateltu kahtena perättäisenä vuotena (2001 ja 2002) ja joiden sosioekonominen ryhmä on pysynyt samana kumpanakin vuonna.

Poikkileikkausasetelman mukaan paras tulokehitys oli yrittäjäkotitalouksilla, joiden reaalitytulot kasvoivat keskiarvolla mitattuna vuonna 2002 edelliseen vuoteen nähden neljä prosenttia. Yrittäjäkotitalouksista etenkin maatalousyrittäjien tulokehitys oli suotuisaa, heidän tulonsa kasvoivat lähes seitsemän prosenttia. Samanaikaisesti muiden yrittäjäkotitalouksien tulot kasvoivat kolmisen prosenttia. Medi-

Kuvio 2.

Kotitalouksien tulojen rakenne sosioekonomisen ryhmän mukaan vuonna 2002.

Tuloerän osuus (%) bruttotuloista.

aanilla mitattuna yrittäjäkotalouksien tulokehitys on ollut edelliseen nähden vielä selvästi nopeampaa, eli runsaat yhdeksän prosenttia.

Paneeliasetelmassa yrittäjäkotalouksien tulojen kasvu oli vielä edellistäkin korkeampaa, sillä reaalityulojen muutos oli vuosina 2001–2002 runsaat kuusi prosenttia. Maatalousyrittäjätalouksien tulot kasvoivat tässä asetelmassa runsaat kolme ja muiden yrittäjätalouksien lähes seitsemän ja puoli prosenttia.

Maatalousyrittäjätalouksien kokonaistulosta maa- ja metsätaloustulojen osuus oli vuonna 2002 selvästi alle puolet, eli 46 prosenttia. Muun yrittäjätulon osuus oli 10 prosenttia. Palkkatulojen, omaisuustulojen sekä saatujen tulonsiirtojen osuudet olivat 15 prosentin luokkaa.

Muilla yrittäjäkotalouksilla sekä palkka- että omaisuustulojen bruttotulo-osuudet olivat noin kolmanneksen luokkaa. Yrittäjätulojen osuus oli 25 prosenttia. Loput tuloista eli vajaa kymmenes oli saatuja tulonsiirtoja. Palkkatulojen korkeahko osuus johtuu pääasiassa siitä, että osa yrittäjistä ottaa tulonsa omasta yrityksestä palkkatulona.

Poikkileikkausasetelmassa palkansaajakotalouksien käytettävissä olevat tulot kasvoivat keskiarvolla mitattuna vajaat kaksi prosenttia vuonna 2002 edellisvuoteen verrattuna. Palkansaajatulojen alaryhmissä tulokehitys oli tasaista, sillä toimihenkilö- ja työntekijäkotalouksien tulokehitys oli yhtä suuri, runsaat puolitoista prosenttia. Mediaanilla mitattuna palkansaajatulojen reaalityulot tulot kasvoivat runsaat kaksi prosenttia. Työntekijätalouksilla mediaanitulon kehitys (+ 2,5 %) oli jonkin verran parempaa kuin toimihenkilötalouksilla (+1,7 %).

Paneeliasetelmassa palkansaajatulojen käytettävissä olevien tulojen keskiarvo kasvoi reaalisesti lähes viisi prosenttia vuonna 2002 edellisvuoteen verrattuna. Mediaanilla mitattuna muutos oli runsaan prosenttiyksikön alhaisempi. Toimihenkilötalouksilla muutos oli hivenen suurempaa (+5%) kuin työntekijäkotalouksilla (+4,4 %).

Palkansaajakotalouksien tulot muodostuvat pääasiassa palkkatuloista, joiden osuus palkansaajatulojen bruttotuloista on viime vuosina ollut 80 prosentin paikkeilla. Ylemmillä toimihenkilötalouksilla omaisuustulojen merkitys on selvästi suurempi kuin alemmilla toimihenkilö- ja työntekijätalouksilla. Omaisuustulojen osuus ylempien toimihenkilötalouksien kokonaistulosta oli vuonna 2002 runsaat 10 prosenttia, kun osuus muilla palkansaajatalouksilla jäi runsaaseen puoleen tästä. Vastaavasti saatujen tulonsiirtojen suhteellinen merkitys on työntekijä- ja alemmilla toimihenkilötalouksilla suurempi kuin ylemmillä toimihenkilötalouksilla.

Poikkileikkausasetelmassa eläkeläiskotalouksien tulot kasvoivat keskiarvolla mitattuna vuonna 2002

edelliseen vuoteen nähden lähes viisi prosenttia. Mediaanilla mitattuna tulojen kasvu oli lähes prosenttiyksikön vähäisempää. Paneeliasetelmassa eläkeläistalouksien tulojen keskiarvo kasvoi edellä kuvattua selvästi vähemmän, eli puolitoista prosenttia. Mediaanitulon mukaan eläkeläistalouksien tulot kasvoivat kaksi ja puoli prosenttia. Poikkileikkausasetelman suuremmat kasvuluvut kielivät siitä, että eläkkeelle siirtyvien eläkkeet ovat keskimääräistä suurempia verrattuna jo eläkkeellä olevien eläkkeisiin.

Sosioekonomisena ryhmänä eläkeläistaloudet on suuri, sillä kaikista kotalouksien eläkeläistalouksien osuus on lähes kolmannes. Myös tulojen vaihtelut ovat tässä ryhmässä suuria. Selvästi korkein tulotaso on niillä eläkeläiskotalouksilla, joiden viitehenkilö on ollut ennen eläkkeelle siirtymistä ylempi toimihenkilö. Pienituloisimpia taas ovat ne eläkeläistaloudet, joiden viitehenkilön työelämään osallistuminen on ollut aktiivi-iässä vähäistä. Myös eläkkeellä olevien entisten maanviljelijöiden tulotaso on muihin eläkeläisiin nähden alhainen. Noin kolme neljäsosaa eläkeläistalouksien tuloista tulee saaduista tulonsiirroista, luonnollisesti lähinnä ansio- ja kansaneläkkeistä. Omaisuustulojen osuus eläkeläiskotalouksien bruttotuloista oli vuonna 2002 noin 18 prosenttia, palkka- ja yrittäjätulojen osuus noin 6 prosenttia.

Työttömiksi luokiteltujen kotalouksien keskimääräiset tulot alenivat poikkileikkausasetelmassa reaalisesti noin 4 prosenttia vuonna 2002 edelliseen vuoteen nähden. Mediaanitulo aleni puolisen prosenttia. Paneeliasetelman mukaan niiden työttömien kotalouksien, jotka ovat tulleet luokitelluiksi työttömiksi sekä vuonna 2001 ja 2002, keskimääräiset tulot pysyivät vuonna 2002 jotakuinkin edellisen vuoden tasolla. Mediaanitulolla mitattuna tulojen kasvu oli työttömien talouksilla tässä asetelmassa lähes 5 prosenttia.

Työttömien kotalouksien tulot muodostuvat pääasiassa saaduista tulonsiirroista, joiden osuus näiden talouksien kokonaistuloista oli vuonna 2002 noin 75 prosenttia. Palkkatulojen osuus oli vajaat 14 prosenttia ja omaisuustulojen osuus lähes 9 prosenttia. Omaisuustuloista pääosa oli laskennallista omistusasunnosta tulevaa nettoasuntotuloa.

Tarkasteltaessa sosioekonomisten ryhmien tulomuutoksia pitämällä aikavälillä voidaan asetelmasta 6 havaita, että vuosina 1998–2002 paras tulokehitys on ollut yrittäjäkotalouksilla. Tulojen keskimääräinen vuosikasvu oli yrittäjätalouksilla keskimäärällä mitattuna 3,3 prosenttia ja mediaanilla mitattuna 2,8 prosenttia. Palkansaajakotalouksilla vastaavat kasvuluvut olivat hiukan alhaisemmat, eli 3,0 (keskiarvo) ja 2,7 prosenttia (mediaani). Eläkeläistalouksilla pitemmän aikavälin tulojen kasvuvauhti on ollut

edelliseen nähden selvästi laimeampaa, sillä keskiarvotulot ovat kasvaneet tällä ryhmällä keskimäärin 1,6 prosentin vuosivauhdilla. Mediaanitulon muutos oli prosenttiyksikön korkeampi, eli keskimäärin 2,6 prosenttia vuodessa. Työttömien kotitalouksien tulomuutosindikaattorit näyttävät lievää miinusta kummankin keskitulomittarin mukaan.

Sosioekonomisten ryhmien tuloja ja tulojen rakennetta kuvataan tämän julkaisun liitetaulukossa 5, 15 ja 18. Kotitalouksien tulotasoa verrattaessa on huomioitava, että kotitalouksien keskikoko ja rakenne vaihtelevat ryhmien välillä. Esimerkiksi eläkeläistalouksissa oli vuonna 2002 keskimäärin 1,47 henkilöä, kun maatalousyrittäjien talouksissa oli keskimäärin 3,43 henkilöä. Kotitalouden keskikoko oli 2,14 henkilöä vuonna 2002.

Perinteisesti myös yrittäjäkotitalouksien (sekä maatalous- että muiden yrittäjätalouksien) sisäiset tuloerot ovat olleet suuria, mikä etenkin viime vuosina on näkynyt mediaanilla ja keskiarvolla mitatun tulokehityksen eroissa. Yrittäjätalouksien tulokehityk-

selle on viime vuosina ollut tyypillistä myös suuret vuosittaiset vaihtelut.

Lapsettomilla pareilla paras, pikkulapsiperheillä heikoin tulokehitys

Asetelmassa 7 kuvataan kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen reaalisia muutoksia eräissä kotitaloustyypeissä. Paras tulokehitys oli vuosina 1998–2002 lapsettomilla pareilla, joiden keskimääräiset tulot kasvoivat keskimäärin 2,9 prosenttia vuodessa. Mediaanitulolla mitattuna tulojen kasvuvauhti oli pari prosentin kymmenystä alhaisempi. Lapsettomien parien ryhmässä tulokehitys on ollut kaksijakoista, sillä alle 24-vuotiaiden parien reaalitytulot eivät kasvaneet kummankaan tulomittarin mukaan juuri ollenkaan kyseisenä ajanjaksona. Sen sijaan niiden lapsettomien parien, joiden viitehenkilön ikä oli 25–34 vuotta, tulot kasvoivat kaikki ryhmät huomioiden selvästi eniten. Keskimääräisen tulon kasvuvauhti oli tällä ryhmällä vuosina 1988–2000 keski-

Asetelma 7.

Kotitalouksien reaaliset tulomuutokset kotitalouden elinvaiheen mukaan 1998–2002.

Tulokäsite: Käytettävissä oleva tulo/muunnettu OECD-kulutussyksikkö.

Elinvaihe	Keskiarvo		Mediaani	
	Keskimääräinen vuosimuutos, % 1998–2002	Muutos, % 2001–2002	Keskimääräinen vuosimuutos, % 1998–2002	Muutos, % 2001–2002
Yhden henkilön kotitaloudet län mukaan	2,5	3,5	2,3	2,7
–24 vuotta	1,6	5,7	2,3	8,3
25–34 vuotta	3,1	1,2	3,1	-0,4
35–44 vuotta	2,8	8,7	1,2	5,0
45–54 vuotta	3,0	1,6	2,8	0,7
55–64 vuotta	2,7	4,4	3,3	5,8
65– vuotta	2,4	3,4	2,5	3,2
Lapsettomat parit	2,9	0,7	2,7	3,1
Viitehenkilön iän mukaan				
–24 vuotta	0,2	2,6	0,0	5,1
25–34 vuotta	4,6	4,1	3,6	-2,9
35–44 vuotta	4,2	2,2	3,0	2,3
45–54 vuotta	1,2	0,5	1,6	0,8
55–64 vuotta	3,5	-5,7	2,7	0,5
65– vuotta	2,4	4,5	2,5	4,8
Parit, joilla lapsia	1,9	1,4	2,2	1,3
Nuorimman lapsen iän mukaan				
Kaikki lapset alle 7 vuotiaita	1,8	4,5	2,3	3,7
Nuorin lapsi alle 7 vuotias	1,9	-5,7	2,5	1,9
Nuorin lapsi 7–12 vuotias	1,6	1,4	1,8	-0,3
Nuorin lapsi 13–17 vuotias	2,7	3,7	1,9	2,0
Yksinhuoltajakotitaloudet	1,8	..	1,8	..
Muut kotitaloudet	2,7	5,3	2,9	3,5
Kaikki kotitaloudet	2,7	2,5	2,5	2,9

määrin 4,6 prosenttia vuodessa, mediaanitulon muutos oli prosenttiyksikön alhaisempi.

Selvästi heikointa tulojen kasvu oli vuosina 1998–2002 niillä pariskunnilla, joilla oli pieniä lapsia. Myös yhden huoltajan kotitalouksien tulojen kehitys oli kyseisenä ajankohtana muihin ryhmiin nähden vaatimatonta. Näiden ryhmien keskimääräisen tulon vuosikasvu jäi alle kahden prosentin aikavälillä 1998–2002. Vastaava mediaanitulon muutos oli näillä ryhmillä jonkin verran korkeampi.

2.5. Pienituloisten määrä kasvanut viime vuosina

Suomessa ei ole virallista köyhyysrajaa tai pienituloisen määritelmää. Pienituloiseksi voidaan luokitella esimerkiksi alimpaan tulokymmenyksen tai tuloviihdenneeseen kuuluvat kotitaloudet. Mielenkiinto kohdistuu silloin tämän pienituloisimman joukon rakenteeseen. Kotitalouksien sijoittumista tulokymmenyksiin kuvataan tämän julkaisun liitetaulukossa 15.

Erityisesti kansainvälisissä vertailuissa tulo- ja köyhyysraja määritellään usein suhteessa väestön keskimääräiseen tulotasoon. Näin määriteltyjen pienituloisten osuutta väestöstä kutsutaan myös suh-

asetelmassa 7 kuvataan kotitalouksien tulojen vuosimuutosta myös lyhyemmällä aikavälillä, eli vuosina 2001–2002. Otostutkimuksen luonteeseen kuuluvan epävarmuuden vuoksi lyhyen aikavälin tulomuutoksiin eivät aina anna ryhmien tulokehityksestä tarpeeksi luotettavaa kuvaa. Esimerkiksi yksinhuoltajatalouksien tulojen vuosimuutoksissa tämä epävarmuus on tullut useasti esiin viime vuosina.

teelliseksi köyhyysasteeksi ja tulorajaa köyhyysrajaksi. Käytännössä pienituloisuuden raja määritellään prosenttiosuutena ekvivalenttien nettotulojen medianista tai keskiarvosta.

Asetelmissa 8 ja 9 on esitetty tietoja tällä menetelmällä pienituloiseksi luokitelluista Suomessa 1990-luvulla. Asetelmassa 8 pienituloiseksi määrittyy henkilö, joka kuuluu kotitalouteen, jonka tulot ovat pienemmät kuin 60 prosenttia kotitalouksien OECD-kulutussyksikköä (uudistettu kulutussyksikkö-määritelmä) kohden lasketusta mediaanitulosta. Määritelmä perustuu Euroopan unionin tilastolaitok-

Asetelma 8.

Pienituloiseksi luokiteltujen lukumäärät ja osuudet vuosina 1971, 1976, 1981 ja 1987–2002 ja toimeentulotukea saaneet vuosina 1990–2002.

Vuosi	Pienituloiset, pienituloisen raja 60 % mediaanitulosta Muunnettu OECD-asteikko					
	Henkilöitä kotitalouksissa.	Osuus henkilöistä, %	Lapsia pienituloisissa kotitalouksissa	Osuus lapsista, %	Pienituloisuuden raja euroa/kulutussyksikkö	Toimeentulotukea saaneita henkilöitä ¹
1971	641 100	14,4	216 100	16,2	840	
1976	512 500	11,3	140 400	11,3	2 070	
1981	521 800	11,0	111 500	9,8	3 550	
1987	398 300	8,2	83 700	7,2	5 770	
1988	403 800	8,3	77 300	6,6	6 150	
1989	431 900	8,8	75 400	6,4	6 880	
1990	395 000	7,9	59 400	4,9	7 650	314 000
1991	388 800	7,8	69 700	5,6	8 080	396 100
1992	355 800	7,1	59 200	4,8	7 870	464 600
1993	315 600	6,3	57 700	5,0	7 700	528 100
1994	328 500	6,5	46 500	4,0	7 760	577 300
1995	370 400	7,3	58 200	5,0	7 990	584 100
1996	417 800	8,3	66 700	5,7	8 230	609 700
1997	423 000	8,3	71 700	6,2	8 550	593 800
1998	493 600	9,7	92 900	8,1	8 930	534 900
1999	498 100	9,8	97 100	8,4	9 300	492 700
2000	531 600	10,4	119 600	10,6	9 730	454 400
2001	554 500	10,8	121 300	10,8	10 285	443 155
2002	563 900	11,0	122 800	11,0	10 750	443 000

Tulokäsitteen muutosten vuoksi vuosien 1971–1981, 1987–1992 ja 1993–2002 luvut eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia. Pienituloisuusrajat ovat kunkin vuoden rahassa.

¹⁾ Toimeentulotukitietojen lähde: Sosiaali- ja terveysalan tutkimuskeskus Stakes. Toimeentulotukiaineiston kotitalouskäsite poikkeaa tulonjakotilaston kotitalouskäsitteestä. Esimerkiksi 18 vuotta täyttänyt muodostaa oman talouden, vaikka asuisi vanhempiensa luona.

Asetelma 9. Pienituloisuusasteet erilaisilla määritelmillä vuosina 1987–2002. Pienituloisten osuus koko väestöstä, %.

Vuosi	Pienituloisuusraja suhteessa kunkin vuoden mediaanituloon					
	Kulutussyksiköt: muunnettu OECD			Kulutussyksiköt: vanha OECD		
	40 %	50 %	60 %	40 %	50 %	60 %
1987	2,0	3,7	8,2	1,7	3,4	7,6
1988	1,7	3,7	8,3	1,5	3,1	7,2
1989	1,3	3,5	8,8	1,1	2,9	7,4
1990	1,3	3,4	7,9	1,0	2,6	6,6
1991	1,6	3,7	7,8	1,5	3,1	6,7
1992	1,4	3,2	7,1	1,2	2,6	6,0
1993	1,3	2,8	6,3	1,2	2,7	5,4
1994	1,1	2,8	6,5	0,9	2,3	5,9
1995	1,3	3,0	7,3	0,9	2,4	6,6
1996	1,3	3,5	8,3	1,0	2,9	7,5
1997	1,6	3,7	8,3	1,3	3,2	8,1
1998	1,7	4,1	9,7	1,4	4,0	8,9
1999	1,5	4,1	9,8	1,3	3,5	9,1
2000	1,5	4,3	10,4	1,5	4,0	10,6
2001	1,9	4,8	10,8	1,6	4,5	10,1
2002	2,0	5,1	11,0	1,7	5,1	10,5

sen Eurostatin suosituksiin. Asetelmassa 9 esitetään köyhyysasteita muilla määritelmillä. Pienituloiseksi määritetty henkilö, joka kuuluu kotitalouteen, jonka tulot ovat pienemmät kuin 40 ja 50 prosenttia kotitalouksien uutta modifioitua OECD-kulutussyksikköä kohden lasketusta mediaanitulosta. Vastaavat köyhyysasteet on laskettu myös perinteistä OECD-kulutussyksikköä käyttäen.

Asetelman 8 mukaan pienituloisten lukumäärä on jonkin verran kasvanut 1990-luvun jälkipuoliskolta lähtien. Euroopan unionin käyttämän määritelmän mukaan Suomessa oli vuonna 2002 noin 564 000 tuloköyhää henkilöä, mikä on vajaa 10 000 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Henkilöiden köyhyysaste oli 11,0 prosenttia, eli pari prosentin kymmenystä enemmän kuin vuonna 2001. Pienituloisten kotitalouksiin kuului 223 000 lasta vuonna 2002, mikä oli hiukan enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lapsiköyhyysaste oli vuonna 2002 myös 11,0 prosenttia, mikä on 0,2 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2001.

Asetelmasta 9 voidaan hyvin havaita se, miten erilailla konstruoidut pienituloisuusmittarit antavat erilaisen kuvan pienituloisuudesta. Perinteisen Suomessa käytetyn määritelmän (köyhyysraja 50 % mediaanitulosta, vanhat OECD kulutussyksiköt) mukaan määriteltynä pienituloisuusaste oli vuonna 2002 5,0 prosenttia, mikä on puoli prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2001. Myös kaikki muut asetelman 9 pienituloisuusmittarit osoittavat lievää pienituloisuuden kasvua maassamme vuonna 2002 edelliseen vuoteen nähden.

On huomioitava, että tulotason voimakas lasku syvimmän laman aikana ei näy suhteellista tuloköyhyyttä kuvaavissa mittareissa. Suhteellisella laskentatavalla pienituloisten lukumäärä muuttuu, jos tuloerot tulojakauman ala- ja keskiosassa olevien vä-

lillä muuttuvat. Mediaanitulon lasku voi vähentää pienituloisten määrää, jos keskituloisten tulot laskevat enemmän kuin pienituloisten. Näin tapahtui 1990-luvun alussa.

Mediaanitulon nousu nostaa pienituloisuuden rajaa, mutta se ei lisää pienituloisten määrää, jos myös pienituloisimpien tulot lisääntyvät vähintään yhtä paljon. Toisaalta suurituloisten tulot voivat myös kasvaa voimakkaasti ilman että niillä on vaikutusta mediaanituloon ja suhteelliseen tuloköyhyyteen.

Toimeentulo-ongelmia kokeneiden määrää kuvaa toisesta näkökulmasta asetelman 8 tieto toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien lukumäärästä. Tiedot perustuvat Stakesin toimeentulotukitilastoon. Asetelman lukuja tarkasteltaessa on huomioitava, että tulonjakotilaston kotitalouskäsite poikkeaa toimeentulotukitilaston kotitalouskäsitteestä.

Toimeentulotukitietojen mukaan kotitalouksien toimeentulo-ongelmat olivat suurimmillaan vuonna 1996, jolloin toimeentulotuen saajien määrä oli korkeimmillaan. Tämän jälkeen toimeentulotuen saajien määrä on ollut tasaisessa laskussa. Vuonna 2002 määrä ei kuitenkaan enää juuri alentunut edelliseen vuoteen nähden. On kuitenkin huomattava, että toimeentulotukea saavien määrään voivat vaikuttaa ihmisten toimeentulossa tapahtuneiden muutosten lisäksi myös tuen myöntämisperusteisiin tehdyt muutokset.

Pienituloisuus selittyy työttömyydellä ja opiskelulla

Se ketä ja kuinka paljon henkilöitä pienituloisiin kotitalouksiin lukeutuu, riippuu paljolti siitä, mitä kulutussyksikköskaalaa tai mitä prosenttirajaa mittauksissa käytetään. Asetelmassa 10 kuvataan pienituloisten ryhmää kahdella laskentatavalla. Koska yrit-

täjä- ja eläkeläistalouksien sisällä tuloerot ovat suuria, ryhmät on tässä tarkastelussa jaoteltu vielä alaryhmiin. Yrittäjät on jaettu alaryhmiin sen mukaan onko heillä palkattuja työntekijöitä vai ovatko he yksinäisyrittäjiä tai ammatinharjoittajia. Eläkeläistalouksien jaottelu on tehty sen mukaan, mikä oli viitehenkilön sosioekonominen asema ennen eläkkeelle siirtymistä.

Euroopan unionin suosittelman pienituloisuusmittarin (60 % mediaanitulosta, muunnettu OECD-kulutussyksikkö) mukaan köyhien ryhmä koostuu pääasiassa kotitalouksista, joiden viitehenkilö on ammatissa toimimaton. Noin kaksi kolmasosa pienituloisista kuuluu ammatissa toimimattomien kotitalouksiin. Eläkeläiskotitalouksien edustus pienituloisten joukossa on merkittävä (20 %), mikä johtuu sekä tulojen alaisuudesta, sekä myös siitä että ryhmänä eläkeläiset on suuri. Opiskelijoiden osuus pienituloisista oli 17 prosenttia ja työttömien 6 prosenttia vuonna 2002.

Edellä mainituissa ammatissa toimimattomien ryhmissä myös köyhyysriski nousee muita ryhmiä suuremmaksi. Opiskelijatalouksissa riski joutua pienituloisten ryhmään on kaikista korkein, eli 70 prosenttia. Työttömien kotitalouksissa riski on lähes 60 prosenttia. Eläkeläisten ryhmässä riski joutua pienituloisten joukkoon vaihtelee vajaasta viidestä prosentista (eläkkeellä oleva toimihenkilö) 35 prosenttiin (muu eläkeläinen).

Palkansaajakotitalouksien osuus pienituloisista oli vuonna 2002 lähes 20 prosenttia. Näinkin korkea osuus selittyy pitkälti ryhmän suurella koolla, sillä köyhyysriski, eli pienituloisten palkansaajien osuus kaikista palkansaajakotitalouksissa asuvista henkilöistä, oli vuonna 2002 vain kolme prosenttia. Yrittäjäkotitalouksilla pienituloisuusaste vaihteli työnantajayrittäjien seitsemästä prosentista yksinäisyrittäjien 20 prosenttiin.

Asetelmasta 10 voidaan hyvin havaita se, millainen vaikutus kulutusyksikköuudistuksella on sosioekonomisten ryhmien asemaan tulojakaumassa ja sitä kautta pienituloisten rakenteeseen. Selvimmin kulutusyksikköuudistus näkyy eläkeläis- ja opiskelijatalouksien kohdalla, uudistus heikentää selkeästi kummankin ryhmän suhteellista asemaa tulojakaumassa. Uudistetuilla kulutusyksiköillä eläkeläiskotitalouksien riski tulla luokitelluksi pienituloiseksi kasvaa selvästi. Esimerkiksi ryhmässä "muu eläkeläinen" pienituloisuusaste nousee 14 prosentista (vanhat kulutusyksiköt) 35 prosenttiin (uudistetut kulutusyksiköt). Eläkkeellä olevilla maatalousyrittäjillä vastaava muutos on 12 prosentista (vanhat kulutusyksiköt) 23 prosenttiin (uudistetut kulutusyksiköt). Opiskelijatalouksilla pienituloisuusaste uudistetuilla yksiköillä on noin 70 prosenttia, kun vastaava luku vanhoilla kulutusyksiköillä on kymmenen prosenttiyksikköä alhaisempi.

Asetelma 10.

Pienituloiset henkilöt kotitalouden viitehenkilön sosioekonomisen ryhmän mukaan vuonna 2002.

Kotitalouden viitehenkilön sosioekonominen asema	60 % mediaanista, muunnetut OECD kulutusyksiköt		60 % mediaanista, vanhat OECD kulutusyksiköt	
	Osuus pienituloisista, %	Osuus omassa ryhmässä, %	Osuus pienituloisista, %	Osuus omassa ryhmässä, %
Maatalousyrittäjä	5	16	6	17
Työnantajayrittäjä	2	7	3	8
Yksinäisyrittäjä	6	20	7	21
Palkansaaja	19	3	27	5
Opiskelija	17	71	15	61
Eläkkeellä oleva maatalousyrittäjä	6	23	3	12
Eläkkeellä oleva muu yrittäjä	1	7	1	4
Eläkkeellä oleva toimihenkilö	3	4	2	2
Eläkkeellä oleva työntekijä	7	10	3	4
Muu eläkeläinen	3	35	1	14
Työtön	6	58	7	64
Muu ammatissa toimimaton	25	63	25	61
Koko maa	100	11	100	11

3. Tulonsaajakohtainen tulokehitys

3.1 Koko vuoden kokoaikatyössä olleiden palkkatulojen reaaliakasvu 1,3 prosenttia

Tulonjakotilaston palkkatulotieto muodostuu vuoden mittaan kertyvästä palkkana maksetuista tuloista (vrt. 7.1, Tulokäsitteet)⁴. Vuosipalkan määrään vaikuttavat muun muassa työllisyyden vaihtelut vuoden aikana, lomautukset, palkalliset ja palkattomat työstä poissaolot, ylityöt, palkanmuutokset, ylimääräiset palkkiot ja monet muut vuoden mittaan palkkoja muovaavat tekijät. Tieto kuvaa sitä, missä määrin tulonsaajaryhmille kertyy palkkana maksettavaa tuloa bruttona vuoden mittaan. Varsinkin työssäolon ja työstä poissaolon vaihtelut vaikuttavat lukuihin voimakkaasti. Tulonsaajien ansioita tarkastellaan liitetaulukoissa 20–21 kaikkien ansiotuloja saaneiden kannalta ja taulukoissa 22–25 palkkatuloja saaneiden kannalta. Palkkatuloja koskevien tulosten tulkinnan helpottamiseksi taulukoissa 22b–25b tarkasteltava joukko rajataan koko vuoden kokoaikatyötä tehneisiin palkansaajiin. Yrittäjätulojen rajaaminen samalla tavalla ei ole mahdollista.

Koko vuoden kokoaikatyötä tehneitä palkansaajia oli vuonna 2002 noin 1,41 miljoonaa. Noin 650 000 heistä oli naisia ja noin 760 000 miehiä. Mies- ja naispalkansaajien määrät olivat lähes samat kuin edellisellä vuonna. Kokoaikaisessa työsuhteessa 12 kuukautta olleiden palkansaajien lukumäärä on pysynyt vuodesta 2000 samansuuruisena.

Vuodesta 2000 lähtien kaikkien palkansaajina palkkatuloa saaneiden henkilöiden - osa-aikaiset ja osan vuotta työskennelleet mukaan lukien - määrä on pysytellyt noin 1,87 miljoonassa. Vuoteen 1990 verrattuna palkkatuloa saaneiden määrä kaikkiaan on laskenut noin 150 000 hengellä. Samana aikana koko vuoden kokoaikatyötä tehneiden määrä laski noin 200 000:lla hengellä. Kaikista palkkatuloa saaneista miehistä 80 prosenttia, naisista 70 prosenttia toimi kokoaikatyössä 12 kuukautta vuonna 2002. Vuonna 1990 vastaavat osuudet olivat 84 ja 77 prosenttia.

Kokoaikatoimisten, koko vuoden työskennelleiden palkansaajien mediaanipalkka oli 26 300 euroa vuonna 2002. Se oli reaalisesti 1,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2001. Palkkakehitys siis hidastui, sillä edellisenä vuonna reaalinousu oli 2,7 prosenttia. Mediaanilla mitaten palkkatulot nousivat enemmän kuin keskiarvolla mitaten. Keskiarvo, joka mediaania herkemmin heijastelee jakauman ääripäiden arvoja, kasvoi reaalisesti vain noin 0,5 prosenttia. Vuosipalkkojen keskiarvo oli 29 910 euroa. Vuoden 2002 aineistossa palkkahaitari oli supistunut edellisen vuoden aineistoon verrattuna, mikä vaikuttaa keskiarvoon.

3.2 Palkkaerojen kasvu pysähtyi vuonna 2002

Asetelmassa 11 on esitetty tietoja palkansaajien välistä palkkaeroista yhteensä sekä sukupuolen mukaan. Vuonna 2002 ylin palkkatulokymmenys menetti hieman osuuttaan palkoista ja myös muut palkkahajonnan tunnusluvut kertovat palkkaerojen kasvun pysähtyneen, ellei jopa hienoisesti kaventuneen. Ylimpään palkkatulokymmenykseen kuuluivat vuonna 2002 kokopäivätoimiset palkansaajat, joiden brut-

tovuosipalkka oli enemmän kuin 50 493 euroa vuodessa.

Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna voidaan todeta, että palkkaerot eivät juuri muuttuneet 1980-luvulla, 1990-luvun alussa ne kaventuivat, 1990-luvun puolestavälistä vuoteen 2001 ne jonkin verran kasvoivat ja näyttävät siis jääneen vuonna 2002 edellisvuoden tasolle.

⁴ Palkkakehityksen seuranta varten Tilastokeskus julkaisee vuosittain palkkarakennetilastoa sekä alakohtaisia palkkatilastoja yleensä poikkileikkajankohdan kuukausi- ja tuntipalkkatietoina. Palkkatilastojen tietoja ei voi kovin tarkalla tasolla verrata Tulonjakotilaston vuosipalkkatuloihin. Tulonjakotilaston palkkatiedon ominaislaatu on siinä, että palkkatuloja voidaan tutkia osana tulonsaajan koko vuosituloa ja käytettävissä on myös kohtuullisen vertailukelpoinen aikasarja alkaen vuodesta 1978.

Asetelma 11.

Koko vuoden kokoaikatyötä tehneiden palkansaajien tulo-osuudet desiiliryhmittäin, tulonsaajien lukumäärät, keskimääräiset palkkatulot ja palkkahajonnan tunnuslukuja sukupuolen mukaan vuosina 1980, 1990, 1995 ja 2000–2002..

Desiili-ryhmät	Tulo-osuudet, %																	
	Yhteensä						Miehet						Naiset					
	1980	1990	1995	2000	2001	2002	1980	1990	1995	2000	2001	2002	1980	1990	1995	2000	2001	2002
I	5,1	5,3	5,6	5,5	5,4	5,2	5,2	5,1	5,4	5,2	5,0	5,0	5,7	5,9	6,2	6,2	6,0	5,9
II	6,5	6,5	6,8	6,6	6,5	6,6	6,6	6,4	6,6	6,5	6,3	6,3	7,3	7,1	7,3	7,3	7,3	7,2
III	7,2	7,2	7,3	7,2	7,1	7,2	7,3	7,2	7,2	7,2	7,1	7,1	8,0	7,8	7,9	7,8	7,8	7,8
IV	7,9	7,8	7,9	7,8	7,8	7,8	8,0	7,9	8,0	7,8	7,7	7,8	8,5	8,3	8,4	8,4	8,3	8,4
V	8,6	8,5	8,5	8,5	8,4	8,4	8,6	8,5	8,6	8,5	8,4	8,5	9,1	8,9	8,9	8,8	8,8	8,8
VI	9,3	9,3	9,3	9,2	9,1	9,2	9,3	9,3	9,3	9,2	9,2	9,2	9,7	9,5	9,5	9,4	9,5	9,4
VII	10,2	10,2	10,2	10,1	10,1	10,1	10,1	10,2	10,2	10,1	10,1	10,2	10,4	10,3	10,2	10,1	10,1	10,1
VIII	11,4	11,4	11,4	11,3	11,3	11,4	11,2	11,3	11,4	11,4	11,5	11,5	11,3	11,3	11,3	11,1	11,1	11,2
IX	13,3	13,4	13,3	13,4	13,4	13,5	13,2	13,6	13,3	13,5	13,5	13,5	12,7	12,9	12,8	12,7	12,7	12,8
X	20,4	20,4	19,7	20,5	20,9	20,6	20,5	20,7	19,9	20,7	21,3	21,0	17,2	18,0	17,5	18,4	18,4	18,4
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,2	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Lukumäärä, 1 000																		
henkilöä	1 433,8	1 609,7	1 202,1	1 386,1	1 411,4	1 411,8	782,4	837,1	626,2	748,2	758,3	761,2	651,3	772,6	575,9	638,0	653,1	650,6
Keskiarvo*	8,1	23,4	23,7	27,8	29,3	29,9	9,4	26,6	26,8	31,1	33,0	33,5	6,6	19,8	20,4	23,9	25,0	25,8
Mediaani*	7,3	20,8	21,1	24,4	25,6	26,3	8,4	23,7	24,1	27,4	28,9	29,4	6,2	18,2	18,7	21,8	22,7	23,4
Gini-kerroin	21,9	22,1	20,5	21,5	22,2	22,1	21,6	22,6	21,1	22,3	23,3	23,0	16,8	17,9	16,6	17,3	17,6	17,9
D9/D1**	2,45	2,48	2,33	2,40	2,44	2,45	2,43	2,57	2,41	2,53	2,58	2,55	2,02	2,10	2,01	2,00	2,02	2,08
D9/D5**	1,65	1,70	1,66	1,71	1,73	1,71	1,67	1,72	1,66	1,73	1,72	1,72	1,47	1,54	1,53	1,53	1,53	1,56
D5/D1**	1,48	1,46	1,41	1,41	1,41	1,44	1,46	1,49	1,45	1,46	1,50	1,47	1,38	1,37	1,32	1,31	1,32	1,33

Vuosien 2000–2002 palkat eivät sisällä työsuhteoptioita.

Pyöristysten vuoksi desiiliryhmien tulo-osuudet eivät aina summaudu sataan.

* 1000 euroa, tiedot esitetään kunkin vuoden rahan arvossa.

** D9/D1 = ylimmän desiiliryhmän alarajan suhde alimman desiiliryhmän ylärajaan.

D9/D5 = ylimmän desiiliryhmän alarajan suhde mediaanipalkkaan.

D5/D1 = mediaanipalkan suhde alimman desiiliryhmän ylärajaan.

Vuodesta 1980 vuoteen 1990 palkansaajien väliset palkkaerot pysyivät lähes ennallaan 1980-luvulla. Viime vuosikymmenen alkupuolella, vuodesta 1990 vuoteen 1995, palkkaerot kaventuivat jonkin verran: ylimmän palkkatulokymmenyksen osuus aleni 0,7 prosenttiyksikköä ja kahden alimman kymmenyksen tulo-osuus kasvoi lähes saman verran. Myös muut palkkahajonnan indikaattorit osoittavat, että palkkatuloerot supistuivat tuolla ajanjaksolla palkkajakauman yläpäästä.

Vuodesta 1995 vuoteen 2001 palkkatuloerot kasvoivat, sillä ylin palkkatulokymmenys kasvatti tulo-osuuttaan 1,2 prosenttiyksikköä. Myös palkansaajien palkkatuloista laskettu Gini-kerroin nousi samalla aikavälillä 1,7 prosenttiyksikköä. Desiilisuhteiden mukaan jakauman yläpää kasvatti etäisyyttään keskipalkkaisiin. Vuosittaisista vaihteluista huolimatta

palkkatuloeroissa näyttäisi olleen kasvava trendi 1990-luvun jälkipuoliskolla sekä kaikkien palkansaajien että mies- että naispalkansaajien välillä. Vuosivaihtelut ovat kuitenkin sangen pieniä ja alttiita satunnaisvaihtelulle. Yhden vuoden muutosten perusteella ei vielä voi päätellä, onko trendin suunta todella muuttunut 2000-luvulle tultaessa.

Tulonjakotilastossa käytetty palkkatulokäsite sisältää työsuhteoptioista saadut tulot. Tulonsaaja-kohtaisista palkkatiedoista työsuhteoptiot (vuodet 1998–2002, liitetaulukot 20–25) on poistettu, koska ne heikentävät tutkimusaineiston luotettavuutta. Käytännössä työsuhteoptiot vaikuttaisivat asetelmassa 12 keskiarvoihin ja koko jakauman huomioon ottavaan Gini-kertoimeen. Sen sijaan palkkojen mediaaniin sekä palkkahajontaa kuvaaviin muihin tunnuslukuihin työsuhteoptioilla ei juuri ole vaikutusta.

3.3 Naisten ja miesten palkkaerot ennallaan vuonna 2002

Koko vuoden kokoaikatyötä tehneiden miesten vuosipalkkojen mediaani oli 29 421 euroa, joka on reaalisesti 0,3 prosenttia edellisvuotta enemmän. Naisilla vastaava luku oli 1,4 prosenttia edellisvuotta korkeampi eli 23 427 euroa vuodessa. Sukupuolten väliset palkkaerot hieman supistuivat edellisvuoteen verrattuna - ja palasivat vuoden 2000 tasolle. Vuonna 2002 naisten mediaanipalkka oli 79,6 prosenttia miesten mediaanipalkasta, kun suhde vuonna 2001 oli 78,8 prosenttia. Vuosimuutokset sukupuolten välisissä mediaanipalkkaeroissa ovat olleet pieniä: kymmenen vuoden aikana palkkasuhde on vaihdellut kolmen prosenttiyksikön sisällä. Alimmillaan se on ollut 76,9 (1994) ja ylimmillään 79,7 (1992). Vuodesta 1996 lähtien palkkasuhde on pysynyt 79 prosentin tuntumassa eli ollut naisten kannalta hieman edullisempi kuin 1990-luvun alkupuolella.

Koko vuoden kokoaikatyötä tehneiden naisten palkkatulojakauma on paitsi matalampi, myös huo-

mattavasti tasaisempi kuin miesten. Palkkatulojakauman epätasaisuutta kuvaava Gini-kerroin oli naisilla 17,9, mutta miehillä se oli 23,0 vuonna 2002 (asetelma 11). Sukupuolten väliset tulotasot ovat suurimmat tulojakauman suurituloisessa päässä. Suuripalkkaisia naisia on paljon vähemmän kuin suuripalkkaisia miehiä.

Kun kokoaikatyötä koko vuoden tehneet naiset jaetaan tulokymmenyksiin, eniten ansaitsevassa kymmenyksessä mediaanipalkka oli noin 43 000 euroa. Miesten eniten ansaitsevassa tulokymmenyksessä mediaanipalkka oli noin 62 000 euroa. Palkkasuhde oli siis 69,5 prosenttia. Yhdeksännessä eli toiseksi suurituloisimmassa desiilissä naisten mediaanipalkka oli 86,8 prosenttia miesten 9. desiilin mediaanipalkasta. Pienituloisimmassa desiilissä palkkasuhde oli 92,2 prosenttia.

Asetelma 12.

Naisten palkat miesten palkoista vuosina 1980 ja 1990–2002, %. Koko vuoden kokoaikatyössä olleet palkansaajat.

	Kokopäivätoimiset palkansaajat													
	1980	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Palkkasuhde, keskiarvo	69,9	74,5	75,3	76,7	75,8	74,6	76,2	78,4	76,9	75,7	77,3	77,0	75,7	77,0
Palkkasuhde, mediaani	73,6	77,1	78,5	79,7	77,9	76,9	77,6	79,4	78,7	79,2	78,3	79,6	78,8	79,6

4. Tuloerot Euroopan unionin jäsenmaissa

Kansainvälisen tulonjakotutkimuksen aineistoista ja käsitteistä

Seuraavassa tarkastellaan lyhyesti tuloeroja ja tulo-tasoa Euroopan unionin jäsenmaissa. Lähteenä on lähinnä Eurooppalainen elinolututkimus (EHP), vuosina 1994–2001 toteutettu yhteiseurooppalainen otantatutkimus tuloista ja elinoloista. Suomi osallistui tutkimukseen vuosina 1996–2001⁵.

Tulokäsitteenä kansainvälisessä vertailussa on ostovoimakorjatut ekvivalentit käytettävissä olevat rahatulot. Ekvivalentit tulot saadaan, kun kotitalouden tulot jaetaan sen kulutusyksikköjen määrällä. Ostovoimakorjaus on tehty jakamalla kansallisissa valuutoissa ilmaistut ekvivalentit tulot kertoimella, joka ottaa huomioon vaihtokurssit sekä maiden väliset erot ostovoimassa. Vertailuvaluuttana on Suomen euro-kurssi. Kulutusyksikköasteikko on muunnettu OECD-asteikko. Tunnuslukujen EU-keskiarvot (EU-15) on laskettu kansallisten tunnuslukujen painotettuna keskiarvona.

Eurooppalaisen elinolututkimuksen tulokäsite poikkeaa Suomen tulonjakotilaston tulokäsitteestä olennaisesti kahdessa kohdassa. Kansainvälinen tulokäsite ei sisällä laskennallista asuntotuloa eikä myyntivoittoja ja niistä maksettuja veroja. Tulonjakotilastossa laskennallinen asuntotulo ja myyntivoitot ovat omaisuustuloa. Erityisesti myyntivoitot ovat vaikuttaneet merkittävästi Suomen tuloerojen kehitykseen 1990-luvun jälkipuoliskolla.

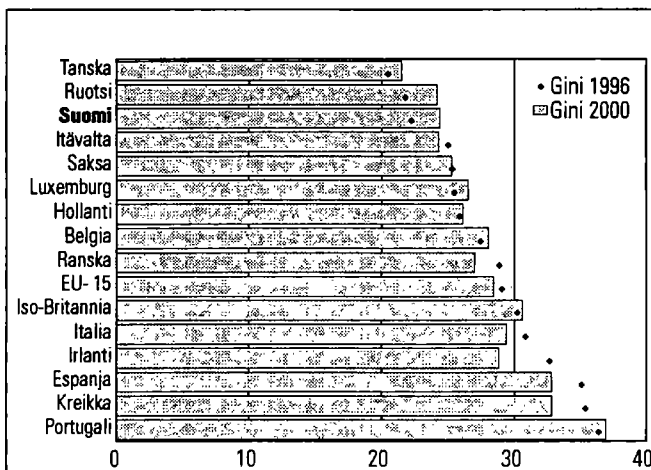
Eri maiden aineistot perustuvat otoksiin, joten tuloksiin liittyy otannasta aiheutuvaa epävarmuutta. Muun muassa Suomen vuotta 2000 koskevat laskelmat perustuvat noin 3100 kotitalouden tietoihin, kun muualla tässä julkaisussa Suomen vuotta 2000 koskevat tiedot perustuvat noin 10 400 kotitalouden tietoihin. Myös muut kuin otantaan liittyvät virheet aiheuttavat epävarmuutta tuloksiin. Esimerkiksi Suomessa ja Ruotsissa tulotiedot perustuvat lähinnä rekistereihin, kun ne muissa maissa on kerätty haastattelemalla.⁶

Tanskassa pienimmät, Portugalissa suurimmat tuloerot

Tuloerojen tasoa Euroopan unionin maissa on kuvattu kuviossa 3. Siinä on pylväillä esitetty Gini-kertoimet jäsenmaissa vuonna 2000 ja pisteillä vuonna 1996. Maat on järjestetty vuoden 1996 Gini-kertoimien mukaan. Tuloerojen muutoksesta on syytä tehdä hyvin varovaisia päätelmiä, sillä ne ovat herkkiä aineistojen laadulle ja lähtövuoden valinnalle.

Vuonna 1996 maat ryhmittyyivät tuloerojen tason mukaan varsin selvästi eri ryhmiin. Pohjoismaissa olivat alhaisimmat tuloerot, Etelä-Euroopassa suurimmat. Brittein saarilla tuloerot olivat EU:n keskitasoa suuremmat ja keskisessä manner-Euroopassa EU:n keskitason alapuolella.

Kuvio 3. Tuloerot EU-maissa 1996 ja 2000. Käytettävissä oleva rahatulot kulutusyksikköä kohti (muunnettu OECD). Lähde: Eurooppalainen elinolututkimus.

5 Aineistona on EHP:n joulukuun 2003 tiedosto. EHP-aineiston tulotiedot ovat tiedonkeruuvuotta edeltävältä vuodelta. Vuoden 1996 tunnusluvut on laskettu vuoden 1997 EHP-aineistosta ja vuoden 2000 tiedot vuoden 2001 EHP-aineistosta. Ensimmäiseksi tutkimusvuodeksi on valittu 1996 (EHP 1997), koska se on ensimmäinen vuosi, jolta kaikkien jäsenmaiden aineistot ovat käytettävissä.

6 EHP:n tutkimusmenetelmää ja laatua on arvioitu seuraavassa julkaisussa: Pyy-Martikainen, M., Sisto, J. ja Reijo, M.: "The ECHP Study in Finland". Tilastokeskus, SVT, Elinolot 2004:1, Helsinki.

Vuonna 2000 kuva tuloeroista on jonkin verran hajanaisempi, mutta maiden välinen järjestys ei ole olennaisesti muuttunut. Tuloerot näyttäisivät kasvaneen Pohjoismaissa ja supistuneen eräissä korkeiden tuloerojen maissa (Kreikka, Espanja ja Irlanti). Suurimmat tuloerot olivat edelleen Portugalissa ja pienimmät Tanskassa.

Ruotsi ja Suomi olivat vielä vuonna 1996 Tanskan kanssa hyvin alhaisten tuloerojen ryhmässä, mutta vuonna 2000 ne olivat lähempänä eräitä Keski-Euroopan maita. Tuloerot olivat tuolloin lähes täsmälleen samalla tasolla Ruotsissa, Suomessa ja Itävallassa.

Eurooppalaisen kotitaloustutkimuksen antamaa kuvaa tuloerojen kasvusta Pohjoismaissa vahvistavat Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kansalliset tulonjakotutkimukset. Kaikissa Pohjoismaissa tuloerojen kasvuun ovat vaikuttaneet merkittävästi pääomatulot.

Kansainvälisen Luxembourg Income Study -tutkimuksen (LIS) mukaan EU:n ulkopuolisista maista selvästi korkeimmat tuloerot ovat Venäjällä⁷. Yhdysvalloissa tuloerot ovat hieman Portugalin tasoa korkeammat. On huomattava, että sekä Eurooppalaisen elinolututkimuksen että LIS-aineiston tulokäsite on käytettävissä oleva rahatulot. Näin ollen esimerkiksi yhteiskunnallisista palveluista saatavia etuja, välillisiä veroja tai vaikkapa omaan käyttöön tuotettuja puutarhatuotteita ei oteta huomioon tuloeroja mitattaes-

sa. Näiden tuloerien merkitys voi vaihdella merkittävästi maiden välillä.

Suomessa tulotaso EU:n keskiarvoa alhaisempi

Euroopan unionin keskimääräinen tulotaso oli vuonna 2000 lähes täsmälleen sama kuin Hollannin keskimääräinen tulotaso. Suomessa väestön tulotaso oli tuolloin noin 90 prosenttia Hollannin ja samalla kaikkien EU-maiden keskimääräisestä tulosta. Tämä ilmenee asetelmasta 13, jossa on esitetty tulotasojen, tuloerojen ja suhteellisen tuloköyhyyden (pienituloisuuden) tunnuslukuja vuodelta 2000. Maat on järjestetty tulotasojen mukaan.

Euroopan unionin keskitasoa alhaisemmat tulotasot löytyvät Etelä-Euroopasta, Suomesta, Ruotsista ja Irlannista. Keskitasoa korkeampi tulotaso on Keski-Euroopassa, Iso-Britanniassa ja Tanskassa. Selvästi korkein tulotaso oli pienimmässä jäsenmaassa eli Luxemburgissa.

Pienituloisimpia maita olivat vuonna 2000 Kreikka ja Portugali, joissa keskitulot olivat noin 70 prosenttia kaikkien jäsenmaiden keskiarvosta. Espanjassa ja Italiassa tulotaso oli molemmissa noin 80 prosenttia EU:n keskiarvosta. Suomessa, Ruotsissa ja Irlannissa tulotasot olivat lähellä toisiaan, noin 90 prosenttia EU:n keskiarvosta.

Itävallassa, Iso-Britanniassa, Belgiassa, Saksassa ja Tanskassa keskitulot olivat käytännöllisesti katsoen

Asetelma 13.

Tulotasot, pienituloisten osuudet väestöstä ja tuloerot EU-maissa vuonna 2000. Tulokäsite: ostovoimakorjatut käytettävissä olevat rahatulot/muunnettu OECD-kulutussyksikkö. Euroa vuodessa. Jakauma on muodostettu henkilöiden kesken.

Maa	Keskiarvo	Mediaani	Suhteellinen tuloköyhyys	Gini-kerroin	Keskiarvo	Suhteellinen tuloköyhyys	Gini-kerroin
	Euroa vuodessa		% väestöstä	%	% EU:n keskiarvosta		
Kreikka	12 240	10 550	20,5	32,8	68	132	115
Portugali	12 270	9 610	20,1	36,9	68	130	130
Espanja	14 830	12 640	18,8	32,8	82	121	115
Italia	14 840	13 630	19,3	29,4	82	125	104
Suomi	16 220	14 870	11,4	24,4	90	74	86
Ruotsi	16 300	14 860	10,4	24,2	91	67	85
Irlanti	16 680	15 370	21,4	28,8	93	138	101
EU-15	17 990	15 970	15,5	28,4	100	100	100
Alankomaat	18 050	16 080	11,3	26,1	100	73	92
Ranska	18 800	16 960	15,5	27,0	105	100	95
Itävalta	19 910	18 330	11,9	24,3	111	77	86
Iso-Britannia	20 050	17 390	17,1	30,6	111	110	108
Belgia	20 650	17 970	13,3	28,0	115	86	99
Saksa	20 680	18 370	11,1	25,3	115	72	89
Tanska	20 690	19 730	10,8	21,5	115	70	76
Luxemburg	31 740	27 830	12,5	26,5	176	81	93

EU-15 = väestöosuuksilla painotettu maiden keskiarvo

Suhteellinen tuloköyhyysraja = 60 % kansallisesta mediaanitulosta.

7 Luxembourg Income Study on tietokanta, johon on kerätty eri maiden tulonjakotutkimuksia. Tutkimusten tulokäsitteet on pyritty yhdenmukaistamaan. Tutkimuksen keskeiset tulokset on julkaistu internetissä osoitteessa <http://www.lisproject.org/keyfigures.htm>.

lähes samalla tasolla, noin 10–15 prosenttia EU:n keskiarvoa korkeammat. Tanska erottuu erityisesti Ruotsista ja Suomesta selvästi korkeammalla tulotasollaan. Luxemburg on erityistapaus, jossa tulotaso on huomattavasti muuta Eurooppaa korkeampi. Hollannissa tulotaso oli siis miltei sama kuin koko Euroopan unionissa ja Ranskassa jonkin verran korkeampi.

Korkea tulotaso yhdistyy pieniin tai kohtuullisiin tuloeroihin Tanskassa, Saksassa ja Itävallassa. Etelä-Euroopassa tilanne on päinvastainen eli tulotaso on alhaisempi kuin muualla Euroopassa, mutta suhteelliset tuloerot suuremmat. Suomessa ja Ruotsissa tulotaso on keskitasoa alhaisempi, mutta myös tuloerot ovat keskitasoa pienemmät. Iso-Britanniassa puolestaan sekä tulotaso että tuloerot ovat muuta Eurooppaa korkeammat.

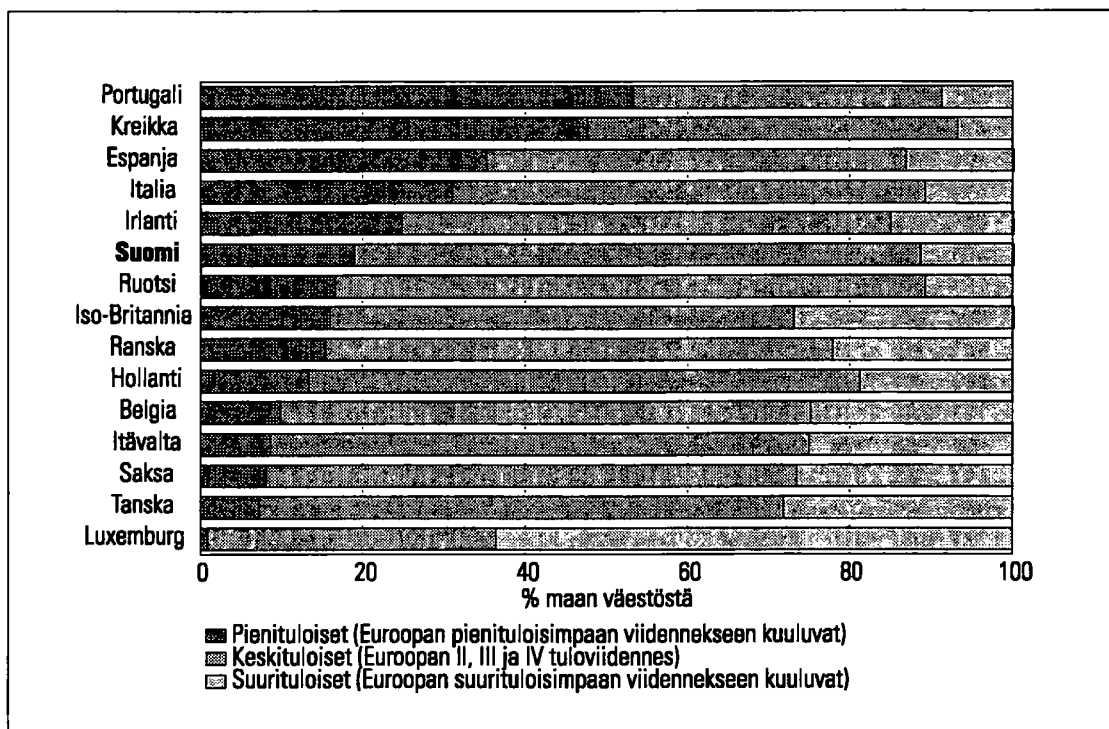
Suhteellinen tuloköyhyys kuvaa kunkin maan sisällä vallitsevia tuloeroja pieni- ja keskituloisten välillä. Maiden väliset erot elintasossa eivät näy EU-määritelmän mukaisissa tuloköyhyysasteissa, sillä köyhyysraja lasketaan prosenttiosuutena kansallisesta mediaanitulosta. Nykymääritelmän mukaan pienituloisia ovat henkilöt, joiden kotitalouksien ekvivalentit tulot ovat alle 60 prosenttia kansallisesta mediaanitulosta.

Maissa, joissa tuloerot ovat suuret, on myös suhteellinen tuloköyhyys yleensä suurta. Korkeimmat EU-määritelmän mukaiset tuloköyhyysasteet ovat Etelä-Euroopan maissa ja Brittein saarilla. Alhaisimmat köyhyysasteet löytyvät Pohjoismaista, Hollannista, Saksasta ja Itävallasta.

Kuviossa 4 pieni-, suuri- ja keskituloiset on määriteltä koko Euroopan väestön tuloista eikä kansallisesti. Koko Euroopan väestöä edustava otosaineisto on järjestetty tulojen mukaan ja jaettu viiteen yhtä suureen osaan eli tuloviidennekseen. Jokaisessa viidenneksessä on siis 20 prosenttia koko Euroopan väestöstä. Pienituloisia ovat Euroopan alimpaan tuloviidennekseen ja suurituloisia ylimpään tuloviidennekseen kuuluvat. Loput 60 prosenttia eli toinen, kolmas ja neljäs tuloviidenneksen on luokiteltu keskituloisiksi.

Myös tällä tavalla tarkasteltuna pienituloisia on eniten Etelä-Euroopassa ja vähiten Keski-Euroopassa. Suurin muutos verrattuna kansallisesta mediaanitulosta laskettuun tuloköyhyteen tapahtuu Suomessa ja Ruotsissa. Tämän aiheuttaa näiden maiden verraten alhainen tulotaso. Sen sijaan Tanskassa sekä pienituloisten osuus että kansallisesti määriteltä suhteellinen tuloköyhyys ovat molemmat EU-maiden alhaisimpia.

Maiden välinen järjestys ei siis oleellisesti muutu, mutta pienituloisten osuuksissa on suuria muutoksia verrattuna tuloköyhyysasteeseen. Portugalissa runsaat 50 prosenttia väestöstä on Euroopan pienituloisia. Tanskassa liki 30 prosenttia väestöstä kuuluu Euroopan suurituloisimpaan viidesosaan, kun Suomessa ja Ruotsissa vastaava osuus on vain noin 10 prosenttia. Ääritapauksena Luxemburgin väestöstä 99 prosenttia on Euroopan suuri- tai keskituloisia.

Kuvio 4. Maiden väestön sijoittuminen koko Euroopan tulojakaumaan vuonna 2000. Tulokäsite: Ekvivalentit ostovoimakorjatut käytettävissä olevat rahatulot. Jakauma on muodostettu koko Eurooppaa edustavan otosaineiston perusteella henkilöiden kesken.

5. Tutkimusmenetelmä

Julkaisun tiedot perustuvat vuosittain kerättävään otosaineistoon, joka sisältää yksityiskohtaista tietoa kotitalouksien ja henkilöiden tuloista ja muista ta-

loudelliseen toimeentuloon vaikuttavista tekijöistä. Aineistossa on lisäksi runsaasti haastattelu- ja rekisteritietoihin perustuvia luokittelutietoja.

5.1. Tiedonkeruu

Perustiedot kerätään yhdistämällä kotitalouksilta haastattelemalla kerättyjä tietoja ja rekisteritietoja. Pääosa kotitalouksien luokittelutiedoista sekä ne tulotiedot, joita ei ole saatu rekistereistä, on kerätty haastattelemalla.

Haastattelut

Haastatteluista on vastannut Tilastokeskuksen haastatteluorganisaatio. Haastattelut on tehty tietokoneavusteisesti Blaise-lomakeohjelmiston avulla. Tietokoneavusteiseen haastatteluun siirryttiin vuoden 1993 tulonjakotilastossa. Haastattelu tehdään haastateltavan valinnan mukaan joko suomeksi tai ruotsiksi.

Haastattelut tehdään nykyään valtaosin puhelinhaastatteluina. Taulukosta 1 ilmenee käyntihaastatteluiden osuus tulonjakotilastossa vuosina 1984–2002. Vuonna 1985 tulonjakotilastoa ei tehty. Käyntihaastatteluiden osuus vuoden 2002 tulonjakotilastossa oli aiempiin vuosiin nähden erittäin alhainen. Haastatteluosuuden kesto on ollut viime vuosina keskimäärin noin 20 minuuttia. Suppean haastatteluosuuden vuoksi tulonjakotilastoon on aiempina

vuosina usein liitetty muita tutkimuksia. Nämä käytävät myös ilmi taulukosta 1.

Rekisterit

Suuri osa tutkimuksen tiedoista saadaan hallinnollisista rekistereistä ja tilastorekistereistä. Tulonjakotilaston rekisterilähteitä ovat:

- Eläketurvakeskuksen eläketapahtumarekisteri
- Kansaneläkelaitoksen eläkevakuutus-, sairausvakuutuskorvaus- ja kuntoutusrekisteri, opintotukirekisteri sekä asumistukirekisteri
- Koulutusrahaston tiedostot
- Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen maatilarekisteri
- Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen (Stakes) toimeentulotukirekisteri
- Valtiokonttorin sotilasvammakorvausjärjestelmän tietokanta
- Verohallituksen verotietokanta
- Väestörekisterikeskuksen väestön keskusrekisteri
- Tilastokeskuksen tutkintorekisteri

Taulukko 1.

Käyntihaastattelujen osuus (% hyväksytystä otoksesta) ja liitännäistutkimukset tulonjakotilastossa vuosina 1984, ja 1986–2002.

Vuosi	Käyntihaastatteluja, %		Liitännäistutkimus
	I tutkimuskerta	II tutkimuskerta	
1984	90,4	93,4	-
1986	85,0	84,5	-
1987	94,1	76,9	Varallisuustutkimus (I tutkimuskerta)
1988	81,4	90,1	Varallisuustutkimus (II tutkimuskerta)
1989	100,0	59,9	Kulutustutkimus (I tutkimuskerta)
1990	65,8	96,1	Kulutustutkimus (II tutkimuskerta)
1991	59,1	63,9	Lamatutkimus (I tutkimuskerta)
1992	62,4	60,3	Lamatutkimus (II tutkimuskerta) + sosiaalipalvelut (koko otos)
1993	94,1	93,1	Elinolotutkimus (koko otos)
1994	98,7	11,9	Varallisuustutkimus (I tutkimuskerta)
1995	91,0	7,4	ECHP (I tutkimuskerta)
1996	38,2	85,9	ECHP (II tutkimuskerta)
1997	25,2	4,4	-
1998	80,1	3,2	Varallisuustutkimus (I tutkimuskerta)
1999	43,7	3,3	-
2000	24,2	2,9	-
2001	17,4	2,7	-
2002	3,7	2,1	-

5.2. Perusjoukko, otanta, kato ja painotus

5.2.1 Perusjoukko

Tilaston kohdeperusjoukon muodostavat Suomessa vakinaisesti asuvat yksityiskotitaloudet eli ns. kotitalousväestö. Tutkimuksen ulkopuolelle jäivät pysyvästi ulkomailla asuvat, osoitteettomat ja laitospäästä (esimerkiksi pitkäaikaisesti vanhainkodeissa, hoitolaitoksissa, vankiloissa tai sairaaloissa asuvat). Varusmiehet luetaan tilaston perusjoukkoon kuuluviksi. Kuhunkin kotitalouteen kuuluvat henkilöt määritettiin haastattelun perusteella tilastovuoden lopun (31.12.2002) tilanteen mukaan.

5.2.2 Otanta, vastanneet ja kato

Tulonjakotilasto perustuu kiertävään paneeliotokseen, missä sama kotitalous on mukana otoksessa kahtena peräkkäisenä vuotena. Noin puolet otoksesta on uusia, ensimmäistä kertaa tutkimuksessa mukana olevia kotitalouksia (I tutkimuskerta). Noin puolet lopulliseen otokseen tulleist kotitalouksista oli mukana jo vuoden 2001 tutkimuksessa (II tutkimuskerta).

Tulonjakotilaston otanta-asetelma on kaksivaiheinen esitetty otanta. Ensimmäisessä vaiheessa on muodostettu ns. master-otos poimimalla Tilastokeskuksen väestöä koskevista tietokannoista systemaattisella otannalla noin 50 000 vähintään 15 vuotta täyttäneitä kohdehenkilöä. Otokseen poimittujen henkilöiden kanssa samassa asutokunnassa asuvat yhdistettiin kohdehenkilöihin kotipaikkatunnuksen avulla. Otannan ensimmäisessä vaiheessa kotitalouden todennäköisyys sisältyä otokseen on suoraan verrannollinen 15 vuotta täyttäneiden jäsenten lukumäärään.

Toisessa vaiheessa on poimittu ositteittain varsinainen tulonjakotilaston otos master-otoksesta. Ositteet on muodostettu edellisen vuoden verotietojen perusteella muodostetun kohdehenkilön sosioekonomisen ryhmän ja tuloluokan (valtionveron alaiset tulot) mukaan. Ositteita oli yhteensä 13. Verorekisterin tietojen perusteella muodostetut sosioekonomiset ryhmät olivat palkansaajat, maatalousyrittäjät, muut yrittäjät, eläkeläiset ja muut.

Tietoja vuoden 2002 tulonjakotilaston ensimmäisen tutkimuskerran otoksesta ja kadosta ositteittain on esitetty taulukossa 2. Ositteiden määrittelyssä on otettu huomioon tulonjakotutkimuksen erityistarpeet. Yrittäjillä ja suurituloisilla oli muita väestöryhmiä suurempi todennäköisyys sisältyä otokseen. Ositteen sisällä kunkin kotitalouden sisällysmistodennäköisyys riippuu osituskriteerien ohella 15 vuotta täyttäneiden jäsenten lukumäärästä. Poimintaluokassa oleva numero kuvaa tuloluokkaa, esimerkiksi palkansaajat (ositteet 1–4) on jaettu valtionveron alaisien tulojen mukaan neljään luokkaan.

Otoskoosta, vastanneista ja kadosta koko otoksessa on esitetty tietoja alla olevassa taulukossa 3. Otoskoko oli yhteensä 12 449 kotitaloutta, joista osa paljastui haastateltaessa kohdeperusjoukkoon kuulumattomiksi. Tällaisia ylipeittotapauksia ovat esimerkiksi kotitaloudet joiden kohdehenkilö on muuttanut pysyvästi ulkomaille tai laitokseen tai kuollut. Ylipeiton poistamisen jälkeen otoskooksi tuli 12 323 taloutta.

Ensimmäistä kertaa osallistuvilla vastauskato oli 17,4 prosenttia. Toista kertaa osallistuvien kato oli 5,1 prosenttia. Toisen tutkimuskerran kato on taulukossa laskettu ehdolla, että kotitalous osallistui tutkimukseen ensimmäisenä vuonna. Ensimmäisellä haas-

Taulukko 2.

Vuoden 2002 tulonjakotilaston I tutkimuskerran brutto-otoksen jakautuminen ositteittain.

Osite	Master-otoksen koko	Brutto-otos	Hyväksyttyjä kotitalouksia	Kato	Ylipeitto	Brutto-otos, %	Kato, %
Palkansaajat 1	12 970	925	751	167	7	13,2	13,9
Palkansaajat 2	6 684	790	663	125	2	11,3	10,4
Palkansaajat 3	4 754	734	597	136	1	10,5	11,3
Palkansaajat 4	1 946	580	453	124	3	8,3	10,3
Yrittäjät 5	987	524	418	104	2	7,5	8,7
Yrittäjät 6	485	389	321	67	1	5,6	5,6
Maanviljelijät 7	908	525	456	67	2	7,5	5,6
Maanviljelijät 8	490	382	346	35	1	5,5	2,9
Eläkeläiset 9	8 364	680	533	113	34	9,7	9,4
Eläkeläiset 10	3 802	580	468	95	17	8,3	7,9
Muut 11	5 636	580	469	106	5	8,3	8,8
Muut 12	705	210	172	38	0	3,0	3,2
Ei verotietueita 13	1 480	105	75	25	5	1,5	2,1
Yhteensä	49 211	7 004	5 722	1 202	80	100,0	100,0

tattelukerralla kadoksi jääneet kotitaloudet eivät tulonjakotilastossa ole mukana tutkimuksessa toisella haastattelukerralla. II tutkimuskerran kato paneelin alusta lukien oli 22,9 prosenttia.

Kato oli vuoden 2002 tulonjakotilastossa edellisvuoden tasolla. Saatujen vastausten lukumäärä oli I tutkimuskerralla 5722 kotitaloutta ja II tutkimuskerralla 5121 kotitaloutta. Yhteensä vastanneiden lukumäärä oli 10 843 kotitaloutta. Näissä kotitalouksissa oli kaikkiaan 28 201 henkilöä.

Taulukossa 4 on tarkastelu kadon jakautumista poimintaluokittain ensimmäisellä tutkimuskerralla vuosina 1997–2002. Katoprosentit on laskettu otostasolla, painottamattomista luvuista. Katoprosenttien vaihtelu on varsin pientä. Poimintaluokat 7 ja 8 eli maanviljelijät osallistuvat tutkimukseen muita ryhmiä paremmin. Vuoden 1998 muita vuosia selvästi korkeammat katoluvut selittyvät tulonjakotilaston yhteydessä tuolloin tehdyllä varallisuustutkimuksella.

Taulukossa 5 on lisäksi tarkasteltu kadon jakautumista tärkeimmän tulosuuttujan eli tulojen mukaan vuoden 2002 ensimmäisellä tutkimuskerralla. Ensimmäisen tutkimuskerran netto-otoksen jokaiselle henkilölle yhdistettiin käytettävissä olevat rahatulot tulonjakotilaston rekisteripohjaisesta kokonaisaineistosta. Tulot summattiin asuntokuntatasolle (kotitalouden kohdehenkilön kanssa väestötietojen mukaan yhdessä asuvat) ja jaettiin asuntokunnan kuluksyksiköillä (muunnettu OECD), jotta eri kokoiset asuntokunnat saatiin vertailukelpoisiksi. Asuntokunnat järjestettiin tulojen mukaan ja jaettiin asetelmapainoja käyttäen perusjoukon tasolla kymmeneen yhtä suureen osaan eli tulokymmenyksiin. Tulokymmenyksiä muodostettaessa ei käytetty henkilöpainotusta.

Perusjoukon tasolla kadoksi jäi 18,7 prosenttia kotitalouksista. Jakauman alapäässä kato oli vuonna 2002 hieman muita ryhmiä suurempi. Tavoitetta-

Taulukko 3.
Vuoden 2002 tulonjakotilaston otoskoko ja vastauskato.

Tulonjakotilasto 2002	Koko otos	I tutkimuskerta	II tutkimuskerta
Brutto-otos, kotitalouksia	12 449	7 004	5 445
– Ylipeitto	126	80	46
= Netto-otos	12 323	6 924	5 399
– Kato	1 480	1 202	278
- josta: kieltäytyneitä	1 077	898	179
- josta: ei tavoitettu	380	287	93
- josta: muu syy	23	17	6
Hyväksytyt kotitalouksia	10 843	5 722	5 121
Nettokato, % (kato/netto-otos)	12,0	17,4	5,1

vuus on tulojakauman alapäässä merkittävämpi syy katoon kuin ylempänä tulojakaumassa.

Kadon vaikutusta tuloksiin on pyritty pienentämään asetelmapainojen kalibroinnilla (ks. jakso 4.2.3).

5.2.3 Painotus

Hyväksytysti osallistuneet kotitaloudet ja henkilöt saavat painon, jolla niiden tiedot korotetaan edustamaan perusjoukon tietoja.

Kotitalouksille on aluksi muodostettu asetelmapainot käyttäen hyväksi kunkin kotitalouden todennäköisyyttä sisältyä otokseen. Tämän jälkeen hyväksytyn otoksen asetelmapainoille on tehty ns. katokorjaus kertomalla ne poimintaluokittain hyväksytysti vastanneiden osuuden käänteisluvulla. Nämä otostason tietojen perusteella katokorjatut painot on tämän jälkeen kalibroitu CALMAR-makrolla vastaamaan perusjoukon keskeisiä tunnettuja reunajakaumia. Tällä menettelyllä pyritään pienentämään kadon vinouden aiheuttama harhaa ja tuottamaan mahdollisimman tarkkoja estimaatteja tärkeimmille tulomuuttujille.

Taulukko 4.
Nettokato (%) otostasolla tulonjakotilaston I paneelissa vuosina 1997–2002.

Osio	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Palkansaajat 1	17,6	31,1	19,4	15,7	17,8	18,2
Palkansaajat 2	17,7	29,5	20,3	16,7	20,5	15,9
Palkansaajat 3	15,0	31,1	18,6	15,3	17,9	18,6
Palkansaajat 4	18,7	30,0	19,5	16,9	18,1	21,5
Yrittäjät 1	23,2	39,4	19,5	20,1	18,2	19,9
Yrittäjät 2	21,4	31,2	22,8	18,8	20,8	17,3
Maanviljelijät 1	16,5	23,4	13,9	11,1	11,2	12,8
Maanviljelijät 2	14,1	23,8	15,8	11,8	8,7	9,2
Eläkeläiset 1	23,7	37,6	23,2	20,7	21,3	17,5
Eläkeläiset 2	22,0	35,1	23,3	17,0	19,3	16,9
Muut 1	19,5	34,3	20,8	19,7	20,1	18,4
Muut 2	24,5	31,2	22,1	15,2	20,7	18,1
Ei verotietueita	19,2	32,3	23,5	18,0	15,2	25,0
Yhteensä	19,1	31,8	19,9	16,8	18,0	17,4

Taulukko 5.

Tulonjakotilaston I tutkimuskerran kato desiiliryhmittäin vuosina 2001 ja 2002. Desiiliryhmät on muodostettu perusjoukon tasolla (asetelmapainot) asuntokunnan kulutusyksikköä (muunnettu OECD) kohti laskettujen käytettävissä olevien rahatulojen mukaan.

Desiiliryhmät	Nettokato, %							
	2001				2002			
	Kieltäytyi	Ei tavoitettu	Muu syy	Yhteensä	Kieltäytyi	Ei tavoitettu	Muu syy	Yhteensä
I	12,3	9,7	0,7	22,7	10,7	10,1	0,8	21,6
II	17,0	4,9	0,9	22,8	12,1	10,6	0,4	23,1
III	15,0	5,2	1,4	21,6	10,7	5,3	0,0	15,9
IV	14,8	4,4	0,6	19,7	13,0	5,1	0,2	18,3
V	12,3	3,9	0,0	16,2	12,3	6,5	0,1	19,0
VI	13,3	3,9	0,0	17,2	13,6	4,0	0,0	17,5
VII	17,3	4,5	0,1	21,8	13,2	3,8	0,2	17,1
VIII	14,7	4,3	0,0	19,0	11,7	4,7	0,4	16,8
IX	12,8	4,7	0,3	17,7	15,3	4,6	0,2	20,0
X	13,7	5,7	0,3	19,8	13,3	4,5	0,2	18,0
Yhteensä	14,3	5,1	0,4	19,8	12,6	5,9	0,2	18,7

Vuoden 2002 aineiston painojen kalibroinnissa on käytetty seuraavia tietoja:

- alue (maakuntajako, jossa Helsinki ja muu pääkaupunkiseutu erikseen ja tilastollinen kuntaryhmitys)
- asuntokunnan koko
- jäsenten ikä- ja sukupuoliryhmät
- keskeisten tuloerien kokonaissummat: palkka-, yrittäjä- ja omaisuustulot, työttömyyspäivärahat (peruspäiväraha ja työmarkkinatuki, ansiosidonnainen osuus), eläkkeet, asunto- ja opintolainojen korot; tulonsaajien lukumäärät (työttömyyspäivärahat, palkkatulot, eläketulot).

Kohdeperusjoukkoon kuulumattoman väestön (ns. laitospöytä) osuus on poistettu kalibroinnissa käytetyistä tulosummista ja tulonsaajien lukumääristä.

6. Tietojen laatu

Koska tulonjakotilasto perustuu otantaan, sen tuloksiin sisältyy otannasta aiheutuvaa satunnaisvaihtelua. Tämän takia otokseen asettamat rajoitukset on aina otettava huomioon tuloksia tarkasteltaessa. Taulukoissa ei ole julkaistu tulotietoja, mikäli ryhmään on otoksessa tullut vähemmän kuin 30 kotitaloutta tai tulonsaajakohtaisissa taulukoissa vähemmän kuin 30 tulonsaajaa. Desiiliryhmien ja tuloluokkien rakennetta kuvaavissa taulukoissa on lukumäärät merkitty sulkuihin, mikäli ryhmään on otoksessa tullut vähemmän kuin 10 havaintoa.

Otostutkimuksissa ilmenevän satunnaisvaihtelun suuruutta voidaan arvioida keskivirheen avulla. Keskivirheen suuruuteen vaikuttavat otoskoko ja perusjoukon varianssi eli muuttujan arvojen vaihtelu. Ryhmissä, joissa otokseen on tullut vähän havaintoja, keskivirhe saattaa olla suuri ja tulokset sen vuoksi epävarmoja.

Keskivirheen avulla voidaan tutkimuksen kullekin tulosluvulle laskea luottamusväli, jolla perusjoukon todellinen arvo on tietyllä luotettavuustasolla. Esimerkiksi käytettävissä olevien tulojen kotitalouskohtaisen keskiarvon estimaatti vuonna 2002 oli 29 718

euroa ja suhteellinen keskivirhe 0,92 prosenttia. Suhteellinen keskivirhe eli variaatiokerroin kuvaa keskivirheen prosentuaalista osuutta keskiarvosta. Kun keskivirhe kerrotaan luottamusvälin kertoimella 1,96, saadaan käytettävissä olevien tulojen keskiarvoksi 95 prosentin luotettavuustasolla 29 182– 30 254 euroa vuodessa.

Liitetaulukossa 19 on esitetty eräiden kotitalouskohtaisten ja taulukoissa 20–25 henkilökohtaisten tulomuuttujien keskiarvojen suhteellisia keskivirheitä kotitalouden sosioekonomisen aseman mukaan. Muita keskivirhelaskelmia voi tiedustella Tilastokeskuksesta.

Henkilökohtaisia taulukoita ja tuloksia tarkasteltaessa on huomattava, että kotitalouspohjainen otanta-asetelma voi aiheuttaa harhaa hajontalukuihin. Harha syntyy kotitalouksien jäsenten välisestä sisäkorrelaatiosta, jonka vaikutusta useimmat tilasto-ohjelmistot eivät kykene poistamaan. Sen vuoksi luotettavuustarkastelut tehdään Tilastokeskuksessa otanta-asetelman huomioon ottavalla ohjelmistolla.

Tulosten laatuun vaikuttavat satunnaisvaihtelun lisäksi vastaamatta jättäminen, vastaajien kielteinen asennoituminen, osittainen kieltäytyminen ja unohdaminen sekä aineiston käsittelyvirheet. Osa näistä virhelähteistä voi tuottaa systemaattisia virheitä.

Tulonjakotilaston vastauskadosta (yksikkökato) on kerrottu kohdassa 4.2.2. Vastauskadon lisäksi tu-

lostien laatuun vaikuttavat eri haastattelukysymyksiin liittyvä osittaiskato (eräkato) sekä mittausvirheet. Ongelma koskee lähinnä haastatteluilla kerättäviä tuloeria, joiden osuus on vajaat 10 prosenttia kaikista tuloista. Erityisen huomattava on haastatteluilla kerättäviin korkotuloihin liittyvä alipeitto. Tällaisia korkotuloja ovat lähdeverolain alaiset korkotulot. Korkotulojen osittaiskadosta johtuvaa alipeittävyyttä on osittain korjattu tilastollisin menetelmin ("hot deck"-imputoinnilla).

Kielteisestä asennoitumisesta tai osittaisesta kieltäytymisestä johtuvia systemaattisia virheitä voidaan arvioida kokonaistason tulosten tietojen perusteella vertaamalla niitä muiden tilastojen vastaaviin tietoihin. Vertailuja tehdään vuosittain ja niitä voi tiedustella Tilastokeskuksesta.

Aineiston käsittelyvirheiden vähentämiseksi on suoritettu sekä koneellisia että muita tarkistuksia. Tarkistuksilla on pyritty vähentämään virheellisten haastattelutietojen ja atk-kirjoitusvirheiden määrää sekä varmistamaan haastattelu- ja rekisteritietojen keskinäinen loogisuus. Tietokoneavusteisen haastattelun käyttäminen pienentää osaltaan merkintävirheiden määrää. Haastattelutietojen lisäksi on korjattu myös rekisteritiedoissa havaittuja puutteita ja virheitä.

7. Käsitteet ja luokitukset

7.1. Tulokäsitteet

Tulonjakotilaston keskeisin tulokäsite on käytettävissä olevat tulot, joiden muodostumista voidaan kuvata seuraavasti:

+ palkkatulot
+ yrittäjätulot
+ omaisuustulot

= tuotannontekijätulot
+ saadut tulonsiirrot

= bruttotulot
– maksetut tulonsiirrot

= käytettävissä olevat tulot

Tuotannontekijätuloja ovat kotitalouksien tuotanto-toimintaan osallistumisesta palkkoina, yrittäjätuloina ja omaisuustuloina saamat korvaukset.

Palkkoihin luetaan kotitalouksille palkkana – joko rahana tai luontoisetuina – maksetut tulot. Luontoisetujen verotusarvoja on käytetty sellaisenaan vuoden 2002 aineistossa. Palkkatuloista on vähennetty niiden hankkimiskustannukset, ei kuitenkaan matkakustannuksia. Osa ulkomaan palkkatuloista saadaan haastattelusta, muut palkkatulot on saatu verorekisteristä.

Tulot työsuhdeoptioista sisältyvät tulokäsitteessä luontoisetuihin ja siten palkkoihin. Julkaisun tulonsaajakohtaisissa liitetaulukoissa palkkatuloista ja palkka- ja yrittäjätuloista on kuitenkin poistettu tu-

lot työsuhdeoptioista. Työsuhdeoptiot ovat mukana palkkatuloissa kotitalouskohtaisissa liitetäulukoissa.

Tulonjakotilastossa käytetty palkkatulojen käsite sisältää säännöllisen työajan palkkatulojen ja palkkioiden lisäksi mm. ylityökorvaukset sekä sivutoista saatavat tulot. Tilastokeskuksen julkaisema ansiotasoindeksi sitä vastoin perustuu säännöllisen työajan kuukausiansioihin.

Yrittäjätuloihin luetaan tulot maa- ja metsätaloudesta, elinkeinon harjoittamisesta ja yhtymästä sekä tekijänoikeuspalkkiot. Maatalouden yrittäjätuloihin lasketaan myös erilaiset tuet ja korvaukset kuten tuotantopalkkiot, Euroopan unionin maataloustuet ja satovahinkokorvaukset. Maataloudesta saatuihin tuloihin ei ole laskettu omaan käyttöön otetuista tuotteista saatua laskennallista tuloa. Yrittäjätulot perustuvat metsätalouden kustannuksia lukuun ottamatta verorekisterin tietoihin.

Omaisuuksien tulot ovat kotitalouksien saamat vuokra-, korko- ja osinkotulot, laskennallinen nettovuokra omistusasunnosta, omaisuuden veronalainen luovutusvoitto ja yksityiseen vakuutukseen perustuvat eläkkeet ja muut tulot. Osinkotuloiksi on luokiteltu kaikki yhtiöveron hyvitykseen oikeuttavat osinko- ja korkotulot. Osinkotuloihin sisältyy myös yhtiöveron hyvitys. Se sisältyy myös maksettuihin tulonsiirtoihin eikä siten vaikuta käytettävissä olevaan tuloon. Muut verotusaineistosta saatavat osinko- ja korkotulot on luokiteltu osinkotuloihin. Lähdeverolain alaiset korkotulot sisältyvät korkotuloihin bruttomääräisinä. Niistä maksetut lähdeverot sisältyvät maksettuihin tulonsiirtoihin. Henkilön itsensä ottamaan vapaaehtoiseen henkilövakuutukseen perustuvien tulojen lisäksi myös työnantajan maksamaan ryhmä- tai yksilölliseen vakuutukseen perustuvat tulot ovat käytännön syistä mukana omaisuustuloissa.

Saadut tulonsiirrot koostuvat ansio- ja kansaneläkkeistä ja muista sosiaaliturvaetuuksista, sosiaalivastuuksista sekä muista saaduista tulonsiirroista. Muita sosiaaliturvaetuksia ovat mm. kuntou-

tusavustukset, sairaus- ja vanhempainpäivärahat, lakisääteisen tapaturmavakuutuksen korvaukset, ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha ja aikuiskoulutustuki. Sosiaalivastuuksia ovat mm. lapsilisät, pienten lasten hoidon tuki, sotilasavustus, toimeentulotuki, yleinen asumistuki, opinto- ja tutkimusavustukset sekä työttömyysturvan peruspäiväraha ja työmarkkinatuki. Muita saatuja tulonsiirtoja ovat mm. kotitalouksien väliset saadut tulonsiirrot.

Maksetut tulonsiirrot koostuvat välittömistä veroista ja sosiaaliturvamaksusta. Lisäksi maksettuihin tulonsiirtoihin luetaan pakolliset eläke- ja työttömyysvakuutusmaksut ja maksettu elatusapu. Maksettuihin veroihin ei ole kuitenkaan laskettu kirkollisveroa, vapaaehtoisia yksilöllisiä vakuutusmaksuja eikä välillisiä veroja. Maksetut tulonsiirrot perustuvat korkotuloista maksettuihin lähdeveroihin lukuun ottamatta rekisteritietoihin.

Bruttotulot saadaan, kun kotitalouden tuotantokäyttäjätuloihin lisätään kotitalouden saamat tulonsiirrot.

Tulonjakotilaston keskeisimpään käsitteeseen käytettävissä olevat tulot päästään, kun bruttotuloista vähennetään maksetut tulonsiirrot. Negatiiviset käytettävissä olevat tulot nolataan. Vuoden 2002 aineistossa yhdellä kotitaloudella oli negatiivisia käytettävissä olevia tuloja. Nollaan vaikutus oli 29 487 euroa.

Rahatulot saadaan, kun kotitalouden bruttotuloista vähennetään laskennalliset tuloerät kuten esimerkiksi omassa käytössä olevasta omistusasunnosta saatavat laskennalliset tulot. Rahatulot sisältävät työsuhteeseen liittyvät luontoisedut.

Käytettävissä olevat rahatulot saadaan, kun rahatulosta vähennetään maksetut tulonsiirrot. Työsuhteeseen liittyvät luontoisedut ja niistä maksetut verot sisältyvät käytettävissä oleviin rahatuloihin. Jos käytettävissä olevat rahatulot olivat negatiiviset niiden arvoksi asetettiin 1. Tällaisia kotitalouksia oli vuoden 2002 aineistossa yksi.

7.2. Muut käsitteet ja luokitukset

Kotitalous

Kotitalouden muodostavat kaikki ne henkilöt, jotka asuvat ja ruokailevat yhdessä tai jotka muuten käyttävät yhdessä tulojaan. Kotitalous on siis laajempi käsite kuin perhe. Kotitalous eroaa hieman myös asutuskunnasta, joka muodostuu samassa asuinhuoneistossa vakinaisesti asuvista henkilöistä.

Tulonjakotilaston kotitalouskäsite vastaa muiden Tilastokeskuksen tutkimusten kotitalouskäsitettä

(mm. kulutustutkimus). Toiminnallisen määritelmän mukaan kotitalouteen kuuluvat mm.

- varusmies- tai siviilipalvelusta suorittavat
- toisella paikkakunnalla tai ulkomailla tilapäisesti työssä olevat
- sairaalahoidossa tilapäisesti olevat sekä lomalla tai matkoilla olevat
- toisella paikkakunnalla opiskelevat koululaiset ja opiskelijat, jos he elävät pääosin vanhempiensa tuloilla

Kotitalouteen eivät kuulu

- toisella paikkakunnalla tai omassa asunnossa asuvat opiskelijat, mikäli he elävät pääasiassa omilla tuloilla tai opintolainoilla
- yhdessä (esim. soluissa) asuvat opiskelijat, paitsi jos he ovat naimisissa tai avoliitossa

Kotitalouden viitehenkilö

Huomattava osa kotitalouskohtaisista luokittelutiedoista on muodostettu niin sanotun viitehenkilön tietojen perusteella. Yleensä kotitalouden viitehenkilöksi valitaan se kotitalouden jäsen, jonka henkilökohtaiset tulot ovat suurimmat. Henkilökohtaiset tulot on määritetty tulonjakotilaston rekisteri- ja haastattelutietojen avulla ja viitehenkilö on muodostettu haastattelujen jälkeen, tietojen käsittelyn yhteydessä.

Vaikka periaatteessa tulot ovat viitehenkilön määräävä kriteeri, tietyissä tapauksissa (mm. yrittäjätaloudet) koko kotitalouden toiminta otetaan huomioon. Poikkeus on myös eläkeläisvanhempien ja näiden lasten (myös täysi-ikäisten) vertailu, jolloin vanhemmista suurituloisempi merkitään viitehenkilöksi, jos vanhempien yhteenlasketut tulot ylittävät selvästi lapsen tulot.

Viitehenkilöstä on varhaisemmissa tulonjakojulkaisuissa käytetty nimitystä kotitalouden päämies. Määrityspäätökset ovat kuitenkin pysyneet muuttumattomina.

Lapsi

Lapsiksi on luokiteltu alle 18-vuotiaat kotitalouden jäsenet ellei kyseessä ole kotitalouden viitehenkilö tai tämän puoliso.

Kulutussyksikkö

Eri kokoisten kotitalouksien tulojen vertailussa on käytetty kulutussyksiköjä, joilla kokorojen lisäksi pyritään ottamaan huomioon ns. yhteiskulutushyötyjä. Kotitalouskohtaisten tulojen vertailu ei ota huomioon kotitalouksien koon vaihtelua. Jäsenen lukumäärään perustuva tulovertailu ei taas ota huomioon sitä, että kotitalouden kulutustarve ei kasva suoraviivaisesti jäsenen lukumäärän kasvaessa, koska suuremmat kotitaloudet saavuttavat niin sanottuja yhteiskulutushyötyjä pienempiin kotitalouksiin verrattuna. Jäsentä kohti lasketut elinkustannukset ovat suuressa kotitaloudessa alhaisemmat kuin pienessä taloudessa, vaikka molempien kotitalouksien jäsenten tarpeet tulisivat yhtä hyvin tyydytettyä. Jäsenkohtainen tarkastelu ei myös ota huomioon eroja kulutustarpeissa, koska sekä aikuinen että lapsi saavat saman painon.

Tilastovuodesta 2002 alkaen tulonjakotilastossa käytetään pääasiallisesti ns. muunnettua OECD-asteikkoa (modifioitu OECD-asteikko). Siinä talouden ensimmäinen aikuinen saa painon 1, muut 14 vuotta täyttäneet henkilöt painon 0,5 ja 0-13 -vuotiaat lapset painon 0,3.

Aiemmin tulonjakotilastossa on käytetty pääasiallisesti ns. vanhaa OECD-asteikkoa, jossa talouden ensimmäinen aikuinen saa painon 1, muut aikuiset painon 0,7 ja 0-17 -vuotiaat lapset painon 0,5.

Muunnettu OECD-asteikko on Euroopan unionin tilastoviraston Eurostatin käyttämä. Tilastokeskus siirtyy raportoinnissa muunnettuun OECD-asteikkoon, jotta kansallisia tutkimustuloksia ja EU:n julkaisemia tutkimustuloksia voitaisiin helpommin vertailla toisiinsa. Tulonjakotutkimuksen tietoja muilla kulutussyksikköasteikoilla voi tiedustella Tilastokeskuksesta.

Kulutussyksikköasteikolla on merkittävä vaikutus tulotasoihin ja eri väestöryhmien sijoittumiseen tulojakaumassa. Muunnetun OECD-asteikon mukaan yhteiskulutushyödyt ovat suuremmat kuin vanhalla OECD-asteikolla. Tämän vuoksi monijäsenisten kotitalouksien toimeentulo näyttää aiempaa paremmalta. Ajallinen muutos ei yleensä poikkea merkittävästi eri kulutussyksikköasteikkoja käytettäessä.

Kulutussyksikköasteikon muutoksen vaikutusta tulonjakotutkimuksen tuloksiin on esitetty mm. seuraavissa Tilastokeskuksen julkaisemissa lähteissä:

- Hannele Sauli & Törmälehto, Veli-Matti: "Luokkakuvat uusiksi". Hyvinvointikatsaus 2/2001. Tilastokeskus.
- Veli-Matti Ritakallio: "Tilastointikäytännön muutos muuttaa kuvaa eurooppalaisesta köyhyydestä". Hyvinvointikatsaus 4/2001. Tilastokeskus.
- Tulonjakotilasto 1999. Tulot ja kulutus 2001:16. Tilastokeskus. Helsinki, 2001.

Julkaisun kotitalouskohtaisissa liitetaulukoiden on käytetty muunnettua OECD:n kulutussyksikköasteikkoa.

Sosioekonominen asema

Sosioekonominen aseman määrittämiseksi henkilöt on ensin jaettu ammatissa toimiviin ja ammatissa toimimattomiin. Ammatissa toimiviksi on pääsääntöisesti luokiteltu kaikki tutkimusvuonna vähintään kuutena kuukautena tuotantotoimintaan osallistuneet. Ammatissa toimivat on edelleen jaettu yrittäjiin ja palkansaajiin haastattelussa ilmoitettujen tietojen perusteella. Tämän johdosta yrittäjiksi on luokiteltu myös sellaisia henkilöitä, joita verotuksessa on verotettu palkansaajina (tyypillisesti hän on yrittäjä, joka työskentelee palkansaajana omassa yrityksessä).

sessään). Ammatissa toimimattomat on ryhmitelty opiskelijoihin, eläkeläisiin, työttömiin ja muihin. Työttömiksi on laskettu henkilöt, jotka ovat olleet vuoden aikana vähintään 6 kk työttömänä.

Sosioekonomista asemaa muodostettaessa on vuoden 2002 tulonjakotilastossa sovellettu vuoden 2001 ammattiluokitusta (Ammattiluokitus 2001, Käsikirjoja 14, Tilastokeskus, Helsinki, 2001). Kotitalouden sosioekonominen asema on määritetty viitehenkilön sosioekonomisen aseman mukaan. Luokitusta on kuvattu tarkemmin julkaisussa Sosioekonomisen aseman luokitus 1989 (Tilastokeskus, Käsikirjoja Nro 17, Helsinki 1989).

Alueluokitukset

Pääasiallisena alueluokituksena on käytetty Euroopan unionia varten laadittua tilastollista suuraluejakoa, joka perustuu maakuntaluokitukseen. Vuoden 2002 tulonjakotilastossa käytetään 11.7.2003 voimaan tullutta suuraluejakoa. Suuralueet (NUTS 2 alueet) ovat:

- Etelä-Suomi, josta pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) on taulukoitu erikseen,
- Länsi-Suomi
- Itä-Suomi
- Pohjois-Suomi
- Ahvenanmaa

Ahvenanmaata koskevat luvut voivat olla epäluotettavia otoksen pienuuden vuoksi.

Osassa aluetietoa sisältävistä tauluista on käytetty tilastollista kuntaryhmitystä kuvaamaan kuntia kaupunkimaisuuden ja maaseutumaisuuden mukaan. Lisätietoja alueluokituksista on julkaisussa "Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot 2002" (Tilastokeskus, Käsikirjoja Nro 28, Helsinki 2002). Kotitalouden asuinpaikka on määritelty haastattelun perusteella, joten se saattaa olla eri kuin kotitalouden jäsenten henkikirjoituskunta.

Tulokymmenykset eli desiiliryhmät

Tulojen jakautumista kuvataan fraktiilien avulla. Tulonjakotilastossa on käytetty kymmenystä eli desiiliä. Desiiliryhmittäisessä tarkastelussa perusjoukko jaetaan valittujen tulojen suuruuden perusteella kymmeneen lukumäärältään yhtä suureen ryhmään. Ensimmäiseen desiiliryhmään tulee pienituloisin kymmenesosa ja kymmenenteen suurituloisin kymmenesosa perusjoukosta.

Desiiliryhmät on muodostettu jakamalla kotitalouden tulot kulutusyksiköillä (muunnettu OECD-asteikko). Nämä ns. ekvivalentit tulot on jaettu jokaiselle kotitalouden jäsenelle siten, että jo-

kaisella jäsenellä on sama ekvivalentti tulo. Henkilöt on järjestetty tämän jälkeen ekvivalenttien tulojen mukaan järjestykseen ja jaettu kymmeneen yhtä suureen osaan. Jokaisessa desiiliryhmässä on siten 10 prosenttia väestöstä eli vuonna 2002 noin 520 000 henkilöä.

Desiiliryhmien tulo-osuudet osoittavat, kuinka suuren osan kyseessä olevien tulojen kokonaissummasta desiiliryhmät saavat. Kun desiiliryhmät on muodostettu kulutusyksikköä kohti lasketun tulo perusteella, myös kunkin tuloerän tulo-osuudet on laskettu kulutusyksikköä kohti laskettujen tulojen perusteella.

Koulutusaste

Koulutusaste perustuu Tilastokeskuksen tutkintorekisterin tietoon henkilön koulutusasteesta. Vuodesta 1998 alkaen tulonjakotilastossa on käytetty uutta vuoden 1997 koulutusluokitusta (Koulutusluokitus 1997, 11. uusittu laitos, Käsikirjoja 1, Helsinki 1999). Koulutusastetieto ei vuosien 1998-2002 tilastoissa ole vertailukelpoinen aiempien tulonjakotilastojen kanssa. Vertailukelpoisia tietoja voi tiedustella Tilastokeskuksesta.

Toimiala

Toimialaluokitus perustuu vuoden 2002 toimialaluokitukseen (Toimialaluokitus TOL 2002, Käsikirjoja 4, Helsinki 2002). Toimiala on määritetty haastattelusta saatujen pääasiallisen toimen työpaikan nimen ja lajin perusteella. Pääasiallinen toimi on se toimi, jota henkilö on hoitanut pisimpään tai josta saadut tulot ovat suurimmat vuoden aikana.

Viljelijätaloudet

Viljelijätalouksiksi on luokiteltu kaikki kotitaloudet, joiden tilan viljelty pinta-ala haastattelutietojen mukaan on yli 2 hehtaaria. Kotitaloutta ei ole luettu viljelijätaloudeksi, jos pääasialliseksi tulonlähteeksi on ilmoitettu peltojen vuokraus, korvaus maataloustuotannon supistumisesta tai lopettamisesta tai jos tilalta ei ole saatu lainkaan tuloa. Pinta-alaa laskettaessa on huomioon otettu myös toisilta vuokrattu osuus.

Viljelijätaloudet on edelleen jaettu maanviljelijätalouksiin ja osa-aikaviljelijätalouksiin kotitalouden sosioekonomisen aseman mukaan. Maanviljelijätalouksiksi on määritelty ne taloudet, joiden sosioekonominen asema on maatalousyrittäjä. Kaikkia maatalousyrittäjätalouksia ei kuitenkaan ole luokiteltu viljelijätalouksiksi.

Tuotantosuunta

Tilan pääasialliseksi tuotantosuunnaksi on haastattelutietojen perusteella määritelty se toiminta, josta saadut tulot olivat suurimmat.

Asunnon hallintasuhde

Asunnon hallintasuhde on määritetty haastattelussa.

Kokopäivätoiminen palkansaaja

Kokopäivätoiminen palkansaaja on henkilö, jonka sosioekonominen asema on palkansaaja ja joka on ollut kokopäivätyössä (ml. palkallinen sairausloma) 12 kuukautta vuodessa. Lisäksi vuonna 2002 on rajattu pois alle 8409 euroa vuodessa palkkatuloa saaneet 12 kuukautta työskennelleet kokopäiväiset palkansaajat. Tällaisia henkilöitä oli aineistossa otostasolla 12 ja perusjoukon tasolla noin 1 800.

8. Tietojen vertailukelpoisuus

8.1. Aikaisemmat tulonjakotilastot

Tulokäsite

Vuoden 2002 tulonjakotilaston tulokäsitteeseen ei ole tehty oleellisia vertailukelpoisuuteen vaikuttavia muutoksia. Myös vuonna 2001 tulokäsite pysyi lähes muuttumattomana. Sen sijaan vuoden 2000 tulonjakotilastossa tulokäsitettä muutettiin vastaamaan paremmin kansainvälisiä suosituksia. Muutoksia on selitetty tarkemmin vuoden 2000 tulonjakotilaston menetelmäkuvauksessa. Muutosten vuoksi vuosien 2000-2002 tulonjakotilaston tiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia aiempien vuosien tilastojen kanssa.

Tulonjakotilaston tulokäsite poikkeaa edelleen uusista kansainvälisistä suosituksista jonkin verran. Tärkein ero on realisoitujen hallussapitovoittojen käsittely. Tulonjakotilastossa veronalaiset luovutusvoitot ovat omaisuustuloa, kun suositusten mukaan niitä ei pitäisi laskea mukaan käytettävissä olevaan tuloon.

Aiempiina vuosina oleellisia vertailukelpoisuuteen vaikuttavia muutoksia on tehty vuosina 1995 ja 1993. Yksityiskohtaisempia tietoja vuosien 1993 ja 1995 muutoksista on aiemmissa tulonjakotilaston julkaisuissa. Lisäksi vuoden 1996 tulonjakotilaston tiedot ovat teknisen virheen vuoksi virheellisiä.

Tämän julkaisun aikasarjatiedoissa tulokäsitettä on yhdenmukaistettu siten, että valtaosa tulokäsitteessä vuosina 1993, 1995 ja 2000 tapahtuneista muutoksista on kytetty ottamaan huomioon. Merkittävin vertailukelpoisuutta heikentävä tuloerä on laskennallinen asuntotulo, jonka laskentamenetelmä

muuttui vuoden 1995 tulonjakotilastossa. Asuntotulo on kuitenkin laskettu uudella tavalla myös vuosille 1993 ja 1994.

Luokitukset ja menetelmät

Luokituksista suuralueluokitus (NUTS 2) on muuttunut 11.7.2003 voimaan tulleen suosituksen mukaiseksi.

Merkittävin muutos vuoden 2002 tulonjakotilastossa on menetelmällinen. Aiemmin käytetyn OECD-asteikon asemesta tulonjakotilastossa käytetään tilastovuodesta 2002 alkaen pääasiallisesti ns. muunnettua OECD-asteikkoa (ks. edellä jakso 6.2 "Kulutussyksiköt"). Muutoksella on merkittävä vaikutus erityisesti eri väestöryhmien sijoittumiseen tulojakaumassa.

Julkaisun liitetaulukkoissa esitettävää kulutussyksiköiden keskimäärää liitetaulukkoissa 1-19 ei siis voi verrata aikaisempien vuosijulkaisujen liitetaulukoiden kulutussyksiköiden keskimäärään. Jos niiden avulla tietoja muokataan kulutussyksikkökohtaisiksi, on pantava merkille, etteivät muokatut tiedot ole vertailukelpoisia vastaavasti käsiteltyihin aikaisemmin julkaistuihin tietoihin.

Samalla liitetaulukkoissa on luovuttu kotitalouspainotuksista tulokymmenysten (desiiliryhmien) muodostamisessa. Julkaisussa käytetään vain yhtä tulokymmenysten muodostamistapaa, jossa perusjoukon henkilöt jaetaan kymmeneen yhtä suureen luok-

kaan (ns. henkilöpainotus). Aiemmin liitetaulukoiissa käytettiin pääasiassa tulokymmenyksiä, joissa kotitaloudet jaettiin kymmeneen yhtä suureen luokkaan (ks. edellä jakso 6.2 "Tulokymmenykset eli desiili-ryhmät").

Asteikkovaihdoksen ja kotitalouspainotuksesta luopumisen seurauksena liitetaulukot 2, 14, 15, 16

8.2. Kulutustutkimus

Tulonjakotilaston ja kulutustutkimuksen (aikaisemmin kotitaloustiedustelu) välillä ei ole merkittäviä käsitteellisiä eroja. Molemmat noudattavat kansainvälisten suositusten mukaista käytettävissä olevan tulon määrittelyä.

Kulutustutkimuksen tulokäsite perustuu pääasiassa rekisteritietoihin eikä sisällä eräitä tuloja, jois-

8.3. Tulo- ja varallisuustilasto

Verotustietoihin perustuvasta tulo- ja varallisuustilastosta saadaan tiedot luonnollisten henkilöiden veronalaisista tuloista, vähennyksistä ja veroista sekä varoista. Sen kuvaama ilmiöalue on suppeampi kuin tulonjakotilaston. Tulo- ja varallisuustilastosta ei saada kotitalouskohtaisia tietoja, vaan tilastoyksikkö on tulonsaaja tai aviopari. Sen ulkopuolelle jää myös osa

8.4. Kansantalouden tilinpito

Tulonjakotilasto kuvaa kotitaloussektorin tuloja ja tulonsiirtoja ja on siten kansantalouden tilinpidon kotitaloussektorin tulo- ja tulonkäyttötalin laajennus. Verrattaessa tulonjakotilaston koko maan tulosummia kansantalouden tilinpidon tulo- ja tulonkäyttötalin eriin on otettava huomioon erot sektorin rajaamisessa, eräissä määritelmässä ja tilastojen laatimismenetelmässä. Erojen johdosta kansantalouden tilinpidon ja tulonjakotilaston luvut esimerkiksi kotitalouksien käytettävissä olevan tulon vuosimuutoksista saattavat erota tuntuvastikin toisistaan.

Tulonjakotilaston perusjoukon muodostavat yksityiset kotitaloudet. Kansantalouden tilinpidossa kotitaloussektoriin luetaan myös ns. laitostaloudet. Vuonna 2003 kansantalouden tilinpidon aikasarjoja tarkistettiin siten, että kotitaloussektoriin luetaan myös asunto-osakeyhtiöt siltä osin kuin kotitaloudet ovat asunto-osakkeiden omistajia (eli suurimmalta osin).

Tulonjakotilaston tiedot kerätään kotitalouskohtaisesti, kun taas kansantalouden tilinpidon tuloerät saadaan summätietoina eri lähteistä. Tulonjakotilas-

ja 17 eivät ole lainkaan vertailukelpoisia aikaisempiin vuosina julkaistuihin liitetaulukoihin.

Tilastokeskuksessa on valmiudet muokata aikaisemmin julkaistuja tietoja nykyisen esittämistavan mukaisiksi ajassa taaksepäin aina vuoteen 1990. Niitä voi tarvittaessa tiedustella kohdassa 9 mainituilta yhteyshenkilöiltä.

ta saadaan tietoa vain haastattelemalla. Tärkeimpiä tällaisia tuloeria ovat lähdeveron alaiset korkotulot ja kotitalouksien väliset tulonsiirrot (mm. saatu elatusapu).

Edellä mainittujen seikkojen lisäksi tilastojen tiedot saattavat erota otanta- ja tuotantomenetelmistä johtuvista syistä.

kotitalouksien saamista yrittäjä- ja omaisuustuloista (mm. lähdeveron alaiset korkotulot) sekä tulonsiirroista (mm. osa kansaneläkkeistä sekä tapaturmavahinkoturvaan perustuvista etuuksista, sotilasvammalakiin perustuvat eläkkeet, asumistuet, toimeentulotuki sekä lapsilisät).

ton summätiedot jäävät pienemmiksi mm. siksi, että kotitalouksille ei voida kohdistaa osaa kuolinpesien tuloista.

Haastatteluilla kerättävien tulotietojen peittävyttä voi tulonjakotilastossa heikentää myös tietojenkeruumenetelmään liittyvä osittaiskato. Poikkeuksellisen huomattavaa osittaiskato on korkotuloissa.

Tulonjakotilaston ja kansantalouden tilinpidon välillä on mm. seuraavia käsitteellisiä eroja:

Kansantalouden tilinpidon toimintaylijäämä ja sekatalo ovat laajempi käsite kuin yrittäjätulot. Tähän erään sisältyvät sekatalo vuokraustoiminnasta ja toimintaylijäämä asuntojen omistuksesta, kun taas tulonjakotilastossa vuokratulot ja laskennallinen nettovuokra omistusasunnoista luetaan omaisuustuloihin.

Kansantalouden tilinpidossa tuloiksi luetaan myös omatoimisen rakentamisen arvo (sekatulossa), tulo omaan käyttöön tuotetuista tuotteista (sekatulossa) ja vakuutuksenottajien omaisuustulo eli laskennallinen tulo henki- ja eläkevakuutuksesta (omaisuustu-

loissa). Menoiksi luetaan kulutusluottojen korot (koroissa) ja maanvuokrat.

Realisoidut veronalaiset luovutusvoitot luetaan tulonjakotilastossa omaisuustuloksi. Työsuhdeoptioista saatu tulo luetaan palkkatuloksi. Sekä optioista että luovutusvoitoista maksetut verot sisältyvät maksettuihin tulonsiirtoihin. Kansantalouden tilinpidossa luovutusvoitot ja optiotulot eivät sisälly kotitalouksien tuloihin vaan ne tulkitaan hallussapitovoitoiksi. Niistä maksetut verot sen sijaan sisältyvät kotitaloussektorin maksamiin veroihin.

Maksettuihin tulonsiirtoihin luetaan kansantalouden tilinpidossa myös tulonsiirrot voittoa tavoittelemattomille yhteisöille, tulonsiirrot ulkomaille, vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut ja vapaaehtoiset maksut sairaus-, hautaus- ja eroavustuskassoille. Nämä erät eivät sisälly tulonjakotilastoon.

Kansantalouden tilinpito ei sisällä kotitalouksien välisiä tulonsiirtoja. Tulonjakotilastossa ovat mukana

kotitalouksien väliset saadut tulonsiirrot ja maksetuista tulonsiirroista elatusmaksut ja toistuvaisavustukset.

Maksetut tuloverot kirjataan kansantalouden tilinpidossa kassaperusteisina, mutta ajoituskorjattuina ja muut välittömät verot kassaperusteisina, kun tulonjakotilastossa verotiedot kirjataan maksuunpanoperusteisina. Veronpalautusten ja jälkikannon ajoittumisessa tapahtuvat muutokset voivat aiheuttaa eroa kotitaloussektorin käytettävissä olevan tulon vuosimuutoksessa kansantalouden tilinpidon ja tulonjakotilaston välillä.

Metsänmyyntitulot ajoittuvat kansantalouden tilinpidossa hakkuuajan mukaan, kun taas tulonjakotilastossa maksun saantihetken perusteella.

9. Lisätiedot ja erityisselvitykset

Tämän julkaisun taulukot edustavat ainoastaan pientä osaa tulonjakotilaston tietokannan tietovarannosta. Tietokannassa on yksityiskohtaisten tulotietojen lisäksi runsaasti erilaista kotitaloutta tai kotitalouden jäseniä koskevaa taustatietoa. Lisäksi tietokanta sisältää tietoja mm. asumis- ja päivähoitomenoista ja velkaantumisesta. Tietokanta tarjoaa erinomaiset mah-

dollisuudet erilaisten selvitysten ja tutkimusten tekoon. Lisätietoja antavat:

<i>Pekka Ruotsalainen</i>	<i>puh. (09) 1734 2610</i>
<i>Hannele Sauli</i>	<i>puh. (09) 1734 3497</i>
<i>Veli-Matti Törmälehto</i>	<i>puh. (09) 1734 3480</i>
<i>Sähköposti: toimeentulo.tilastokeskus@tilastokeskus.fi</i>	

Sammandrag

Inkomstfördelingsstatistiken ger uppgifter om hushållens och de yrkesverksammas inkomster, vad inkomster består av och hur de fördelas. Inkomststatistiken för år 2002 bygger på ett urval av 10 843 hushåll. Primärmaterialet har samlats in genom intervjuer och ur administrativa register. Begreppen och definitioner i statistiken är till väsentliga delar desamma som i förra årens publikationer.

Uppgifterna om Landskapet Åland följer i tabellerna efter storområdena. I denna publikation är det Statistikcentralen som står för Ålandsmaterialet.

Inkomstskillnaderna oförändrade år 2002

Medeltalet för hushållens disponibla inkomster var 29 718 euro och medianen 25 240 euro år 2002. Reellt sett ökade medeltalsinkomsten med 2,1 procent och medianinkomsten med 3,4 procent från året innan. Hushållens genomsnittliga löneinkomster var 22 629 euro och företagarinkomsterna 2 230 euro per hushåll. Hushållens löneinkomster ökade reellt med i medeltal 1,4 procent. Företagarinkomsterna ökade år 2002 med 1,2 procent jämfört med året innan. Hushållens kapitalinkomster uppgick i medeltal till 4 997 euro, vilket är reellt sett 2,1 procent mer än år 2001.

De erhållna inkomstöverföringarna var i medeltal 9 712 euro per hushåll, vilket är reellt sett 1,7 procent mer än år 2001. Andelen betalade inkomstöverföringar av bruttoinkomsterna minskade i medeltal med 0,4 procent och reellt sett med 0,1 procent från föregående år. I medeltal betalade hushållen 9 850 euro i skatter och avgifter av skattenatur år 2002.

Det fanns totalt 2 397 500 hushåll i Finland år 2002. Av dessa utgjorde 1 238 600 löntagarhushåll och 189 200 företagarihushåll. Antalet yrkesverksamma hushåll var totalt 1 427 800, vilket var 60 procent av alla hushåll. År 2002 var antalet icke-yrkesverksamma hushåll – pensionärer, arbetslösa, studerande och personer som sköter sitt eget hushåll – totalt 969 800, dvs. 40 procent av alla hushåll.

Inkomsterna i företagarihushållen ökade år 2002 med fyra procent och medianinkomsten med drygt nio procent. I löntagarhushållen ökade medeltalsinkomsten reellt sett med två procent och medianinkomsten med drygt två procent. År 2002 ökade medeltalsinkomsten bland pensionärshushållen med närmare fem procent jämfört med året innan, men mätt med medianinkomsten var inkomstökningen nästan en procentenhet mindre.

Inkomstskillnaderna har ökat tydligt i Finland i slutet av 1990-talet. Tillväxten fortsatte under de sex efterföljande åren fram till år 2000. År 2001 minskade dock inkomstskillnaderna och år 2002 var de på samma nivå som året innan. År 2002 var värdet på den Gini-koefficient som mäter skillnaderna i de disponibla inkomsterna 0,255. Året innan var värdet på Gini-koefficienten 0,256.

Inkomstutvecklingen bland de högre inkomstgargrupperna har på lång sikt varit bättre än bland grupperna med lägre inkomster eller medelinkomster. Under femårsperioden 1998–2002 har medelinkomsten för den högsta inkomstdecilen reellt sett ökat i medeltal med 3,4 procent per år, då motsvarande siffra i den lägsta inkomstdecilen var 1,4 procent. Ökningen av inkomstandelen av den högsta inkomstdecilen avstannade år 2001 och var oförändrad år 2002. Dess inkomstandel av totalinkomsterna var 22,1 procent, vilket är nästan en procentenhet mindre än år 2001. De minskade inkomstskillnaderna år 2001 berodde på färre försäljningsvinster. Inkomstmedeltalet för inkomstdecilen med de lägsta inkomsterna ökade däremot något mer än medeltalet för en längre period, dvs. med två procent år 2002, men inkomstandelen var oförändrad, dvs. 4,2 procent.

Som lågavlönade klassificerades 564 000 personer, dvs. 11 procent av befolkningen. Dessa hushålls inkomster var lägre än den relativa fattigdomsgränsen (60 procent av medianen för den disponibla ekvivalentinkomsten). År 2001 var 10,8 procent av befolkningen lågavlönade. Fattigdomsriskerna har under de fem senaste åren ökat med drygt en procentenhet, dvs. med omkring 70 000 personer. Den relativa fattigdomsriskerna var störst bland studerande (71 procent av studerande), arbetslösa (58 procent av arbetslösa) och bland andra icke-yrkesverksamma än pensionärer (63 procent av andra icke-yrkesverksamma). Löntagarnas fattigdomsrisk är 3 procent, men på grund av att löntagargruppen är så stor är deras andel av alla lågavlönade nästan en femtedel.

Medianårslönen för heltidsanställda löntagare 26 300 euro

Medianårslönen för heltidsanställda löntagare var 26 300 euro år 2002. Reellt sett var detta 1,3 procent mer än år 2001 och bara hälften av föregående års reelltillväxt på 2,7 procent. Männens medianlön var

29 421 euro och kvinnornas medianlön 23 427 euro. Männens medianlöner per år steg reellt sett med 0,3 procent, de kvinnliga löntagarnas medianlön steg med 1,4 procent. Kvinnornas medianlönsandel var 79,6 procent av männens medianlön år 2002. Mätt med medeltalet var den motsvarande andelen 77,0 procent.

Löneinkomstskillnaderna bland heltidsanställda löntagare var år 2002 på samma nivå som året innan.

Den högsta löneinkomstdecilen förlorade något sin andel av lönerna och också andra nyckeltal i lönespridningen avslöjar att ökningen av inkomstskillnaderna avstannat. I synnerhet bland männen har den tiondel som har den högsta lönen minskat sin andel av löneinkomsterna och bland medelinkomsttagarna ökade den.

Summary

This publication describes the level, formation, and distribution of income among households and the economically active population in 2002. The data are based on a sample of 10,843 households. Interviews and administrative records were used in primary data collection. The concepts and definitions used are much the same as in the previous publications.

The data of the Autonomous Territory of Åland Islands are placed after the data of the provinces. The data on Åland in this publication have been compiled by Statistics Finland.

Income differentials remained unchanged in 2002

In 2002, the average disposable income of households amounted to EUR 29,718, while their median income was EUR 25,240. In real terms, the average income rose by 2.1 per cent and the median income by 3.4 per cent from the year before. The average earnings amounted to EUR 22,629 and entrepreneurial income to EUR 2,230 per household. In real terms, households' earnings increased by 1.4 per cent, on average, and their entrepreneurial income rose by 1.2 per cent in 2002 when compared to the year before. Households received EUR 4,997 of pro-

perty income, on average, which is 2.1 per cent more in real terms than in the year 2000.

The average amount of current transfers received by households was EUR 9,712, which was in real terms 1.7 per cent more than in 2001. The proportion of current transfers paid of gross income decreased by 0.4 per cent, on average, and by 0.1 per cent in real terms from the previous year. On average, households paid EUR 9,850 in taxes and similar revenues in 2002.

There were altogether 2,397,500 households in Finland in 2002. Of these, 1,238,600 were employee households while 189,200 were entrepreneur households. The total number of economically active households was 1,427,800, which was 60 per cent of all households. The total number of economically inactive households – pensioners, unemployed, students and persons performing domestic work – was 969,800, or 40 per cent of all households in 2002.

In 2002, the income of entrepreneur households increased by close on four per cent in real terms and their median income went up by good nine per cent. The average income of employee households grew by approximately two per cent in real terms and their median income went up by good two per cent. Compared to the previous year, the average income of pensioner households grew by nearly five per cent

in 2002, but measured by median income, their income went up by almost one percentage point less than this.

Income differentials grew distinctly in Finland in the latter part of the 1990s, and the growth was continuous for six years up to the year 2000. In 2001, however, income differentials contracted and remained unchanged from this in 2002. The value of the Gini index, which measures the differences in disposable income, was 0.255 in 2002, whereas one year before it stood at 0.256.

Long-term income development has been better in the highest income receiver decile than in the lowest or medium income decile. Over the five years from 1998 to 2002 the average income of the highest income receiver decile grew in real terms by 3.4 per cent, on average, whereas the corresponding percentage for the lowest income receiver decile was 1.4. The growth of the income proportion of the highest income receiver decile halted in 2001 and the share remained unchanged in 2002. The decile accounted for 22.1 per cent of total income, which is nearly one percentage point less than in 2000. The contraction in the income differentials in 2001 was caused by reduced profits from sales. By contrast, the average income of the lowest income receiver decile grew by two per cent in 2002, which is slightly better than the long-term average, but its income proportion remained unchanged at 4.2 per cent.

Altogether 564,000 persons, or 11 per cent of the population, were classified as low-income recipients. The income of their households was below the relative poverty line (60% of the median of equivalent disposable income). In 2001, the proportion of low-income recipients was 10.8 per cent of the population. The proportion of low-income recipients

has increased by good one percentage point, or 70,000 persons, in the last five years. The relative low income risk is the highest for the groups of students (71%), unemployed (58%), and economically inactive persons for reasons other than retirement (63%). The low income risk for employees is 3 per cent, but due to the size of this group the proportion of employees of all low-income recipients was almost one-fifth.

Median annual pay of full-time employees was EUR 26,300

The median annual wages and salaries of full-time employees amounted to EUR 26,300 in 2002. In real terms, this was 1.3 per cent more than in 2001 but only half of the previous year's real growth of 2.7 per cent. Men's median pay was EUR 29,421 and women's EUR 23,427. In real terms, the median annual wages and salaries of men grew by 0.3 per cent and those of women by 1.4 per cent. The median pay of women was about 79.6 per cent of that of men in 2002. Calculated with average wages and salaries, the corresponding percentage was 77.0.

Earnings differentials among employees in year-round, full-time employment stayed at the previous year's level in 2002. The proportion of the highest income receiver decile of total income diminished somewhat and other parameters on pay distribution also indicate that growth in pay differentials had halted. Especially with men, the share of the highest income receiver decile of total income diminished while that of medium income receivers grew.

Kotitalouskohtaiset taulukot
Hushållstabeller
Household tables

1. Kotitalouksien tulojen rakenne sosioekonomisen pääryhmän mukaan 2002.
Hushållens inkomststruktur efter socioekonomisk huvudgrupp 2002.
Household income: structure by socio-economic main group 2002.

Kokonaisarvo – Totalvärde – Total value, 1 000 000 €

	Palkansaajat Löntagare Employees	Yrittäjät Företagare Employers and own-account workers	Ammatissa toimimattomat Icke yrkesverksamma Economically inactive	Kaikki kotitaloudet Samtliga hushåll All households
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	5 505	2 307	3 031	10 843
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	1 238,6	189,2	969,8	2 397,5
Kotitalouden keskikoko – Hushållets medelstorlek – Average size of households	2,51	2,91	1,52	2,14
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,82	2,05	1,42	1,68
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	0,69	0,85	0,11	0,46
Kulutussyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,65	1,83	1,24	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	1,48	1,61	0,04	0,91
1 Palkat – Löner – Wages and salaries joista: luontoisedut ja työsuhteoptiot – av vilka: i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	49 570,7	3 213,6	1 467,7	54 252,1
	1 166,4	142,5	5,4	1 314,3
2 Yrittäjätulot – Företagarinkomst – Entrepreneurial income	984,1	3 842,6	520,6	5 347,3
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	120,2	904,4	63,2	1 087,8
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	262,8	443,9	327,0	1 033,7
2.3 Muusta yrittäjätoiminnasta – Av annan företagarkerksamhet – From other industries	601,2	2 494,3	130,3	3 225,8
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	5 077,2	3 256,9	3 646,8	11 980,8
3.1 Korot – Räntor – Interest income	211,3	61,3	130,4	403,0
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	834,2	1 954,5	498,0	3 286,6
3.3 Vuokratulot – Hyresinkomster – Rental income	288,4	263,2	251,9	803,4
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owner- occupied dwellings	2 868,4	677,7	2 072,4	5 618,5
3.5 Myyntivoitot – Realisationsvinst – Realised capital gains	752,8	219,7	395,5	1 368,1
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – Pensions and compensations based on private insurances	122,1	80,5	298,6	501,2
4 Tuotannon tekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – Factor income (1+2+3)	55 632,1	10 313,1	5 635,1	71 580,2
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – Current transfers received	5 988,9	1 169,9	16 124,5	23 283,4
5.1 Ansioeläkkeet – Förvärvspensioner – Occupational pensions	1 474,0	353,2	10 703,8	12 530,9
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – National pensions	372,2	109,1	2 137,9	2 619,2
5.3 Muut sosiaaliturvaetuudet – Övriga socialskyddsförmåner – Other social security benefits	1 346,8	246,8	973,0	2 566,6
5.4 Sosiaalivastuudet – Socialbidrag – Social assistance allowances	2 267,0	403,1	1 917,4	4 587,5
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – Other current transfers received	529,0	57,7	392,5	979,3
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – Gross income (4+5)	61 621,0	11 483,0	21 759,6	94 863,6
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	17 065,9	2 926,7	3 621,7	23 614,3
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – State income tax	5 748,2	1 493,8	1 001,0	8 243,0
7.2 Kunnallisvero – Kommunalskatt – Municipal tax	7 981,9	1 102,2	2 218,9	11 303,0
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – Other current transfers paid	3 335,9	330,7	401,7	4 068,3
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – Disposable income (6–7)	44 555,1	8 556,3	18 137,9	71 249,3
Rahatulot – Penninginkomst – Cash income	58 682,8	10 797,4	19 548,4	89 028,6
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – Disposable cash income	41 616,9	7 870,6	15 926,8	65 414,4
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskattningen – Income subject to state taxation	56 325,6	10 149,6	17 560,3	84 035,5

2. Kotitalouksien tulojen rakenne desiiliryhmittäin 2002. Desiiliryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan.
Hushållens inkomststruktur i decilgrupper 2002. Decilgrupperna har bildats utgående från personer efter hushållens disponibel per konsumtionsenhet.
Household income: Decile groups have been ordered from persons according to households' disposable income per consumption unit 2002.

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €

	Desiiliryhmät – Decilgrupper – Decile groups										Kaikki koti- taloudet Samtliga hushåll All house- holds
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	934	860	869	911	908	969	1 043	1 103	1 367	1 879	10 843
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	308,7	278,6	245,7	235,3	223,7	210,8	217,0	217,6	222,9	237,2	2 397,5
Kotitalouden keskimäärin – Hushållets medelstorlek – Average size of households	1,67	1,84	2,09	2,18	2,29	2,43	2,37	2,36	2,30	2,16	2,14
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,30	1,41	1,56	1,65	1,74	1,83	1,84	1,88	1,92	1,86	1,68
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	0,36	0,43	0,53	0,53	0,55	0,61	0,53	0,48	0,38	0,30	0,46
Kulutusyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,28	1,35	1,46	1,51	1,56	1,62	1,60	1,61	1,59	1,54	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	0,27	0,38	0,56	0,71	0,97	1,08	1,26	1,37	1,46	1,49	0,91
1 Palkat – Löner – Wages and salaries joista: luontoisedut ja työsuhteoptiot – av vilka i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	2 676	5 665	9 548	13 691	19 207	23 856	29 807	34 903	40 723	58 238	22 629
2 Yrittäjätulot – Företagarinkomst – Entrepreneurial income	464	534	952	1 203	1 552	1 790	1 701	2 641	3 971	8 368	2 230
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	81	128	275	317	390	484	450	662	832	1 131	454
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	36	43	91	191	193	223	345	443	670	2 244	431
2.3 Muusta yrittäjätoiminnasta – Av annan företagareverksamhet – From other industries	346	362	585	695	969	1 084	906	1 535	2 469	4 993	1 345
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	697	1 196	2 200	2 512	2 876	3 330	3 697	4 543	5 835	24 719	4 997
3.1 Korot – Räntor – Interest income	40	34	89	80	74	85	125	147	232	824	168
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	74	42	91	104	176	209	347	537	915	11 490	1 371
3.3 Vuokratulot – Hyresinkomster – Rental income	13	38	83	114	178	174	240	328	521	1 792	335
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owner- occupied dwellings	547	1 049	1 804	2 110	2 201	2 543	2 745	3 118	3 502	4 781	2 343
3.5 Myyntivoitot – Realisationsvinst – Realised capital gains	12	10	30	39	88	127	79	264	337	4 842	571

(2 jatk. – forts. – cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €

	Desiiliryhmät – Decilgrupper – Decile groups										Kaikki koti- taloudet Samtliga hushåll All house- holds
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – <i>Pensions and compensations based on private insurances</i>	11	22	104	64	159	191	162	149	326	991	209
4 Tuotannon tekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – <i>Factor income (1+2+3)</i>	3 837	7 394	12 700	17 405	23 635	28 976	35 205	42 086	50 529	91 325	29 856
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – <i>Current transfers received</i>	7 984	10 719	10 952	11 297	10 320	10 882	9 044	8 597	8 916	8 684	9 712
5.1 Ansioeläkkeet – Förvärvspensioner – <i>Occupational pensions</i>	1 080	4 534	5 664	6 707	6 088	6 892	5 531	5 345	6 003	6 104	5 227
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – <i>National pensions</i>	1 385	2 284	1 545	1 178	995	766	570	744	508	489	1 092
5.3 Muut sosiaaliturvaetuudet – Övriga socialskyddsförmåner – <i>Other social security benefits</i>	733	956	1 027	1 092	1 232	1 329	1 322	1 063	1 180	960	1 071
5.4 Sosiaalivastuudet – Socialbidrag – <i>Social assistance allowances</i>	4 417	2 557	2 303	1 825	1 571	1 496	1 226	1 104	905	597	1 913
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – <i>Other current transfers received</i>	369	388	413	495	435	400	394	342	320	534	408
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – <i>Gross income (4+5)</i>	11 821	18 113	23 652	28 702	33 956	39 858	44 249	50 683	59 445	100 009	39 568
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – <i>Current transfers paid</i>	1 214	2 451	3 989	5 579	7 330	9 284	10 899	13 225	16 543	32 615	9 850
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – <i>State income tax</i>	75	266	666	1 109	1 692	2 424	3 023	4 145	5 795	16 785	3 438
7.2 Kunnallisvero – Kommunalskatt – <i>Municipal tax</i>	881	1 698	2 555	3 403	4 210	5 115	5 759	6 611	7 868	11 244	4 714
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – <i>Other current transfers paid</i>	259	487	767	1 066	1 427	1 745	2 116	2 469	2 879	4 586	1 697
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – <i>Disposable income (6–7)</i>	10 607	15 663	19 664	23 123	26 626	30 574	33 350	37 458	42 902	67 393	29 718
Rahatulot – Penninginkomst – <i>Cash income</i>	11 192	16 937	21 724	26 458	31 632	37 213	41 422	47 534	55 903	95 180	37 134
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – <i>Disposable cash income</i>	9 978	14 486	17 735	20 879	24 302	27 929	30 523	34 309	39 361	62 565	27 284
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskattningen – <i>Income subject to state taxation</i>	8 576	14 732	19 795	24 784	29 976	35 611	39 921	45 745	54 008	91 564	35 051

3. Kotitalouksien tulojen rakenne tuloluokittain 2002. Tuloluokat on muodostettu kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen perusteella.

Hushållens inkomststruktur i inkomstklasser efter hushållens disponibla inkomst 2002.

Household income: structure by brackets ordered according to households' disposable income 2002.

Keskiaarvo – Medeltal – Mean, €

	Käytettävissä olevat tulot – Disponibel inkomst – Disposable income, €											Kaikki kotitaloudet Samtliga hushåll All households
	– 6 999 10 999	7 000 – 14 999	11 000 – 19 999	15 000 – 24 999	20 000 – 29 999	25 000 – 39 999	30 000 – 49 999	40 000 – 59 999	50 000 – 74 999	60 000 – 74 999	75 000 –	
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	171	424	708	957	1 113	1 122	2 266	1 720	1 012	738	612	10 843
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	55,1	202,5	320,2	319,8	289,7	244,0	431,6	264,6	137,1	78,5	54,4	2 397,5
Kotitalouden keskipakko – Hushållets medelstorlek – Average size of households	1,06	1,08	1,16	1,49	1,88	2,27	2,71	3,14	3,38	3,43	3,22	2,14
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,05	1,04	1,10	1,33	1,59	1,83	1,99	2,16	2,32	2,40	2,34	1,68
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	0,01	0,03	0,06	0,16	0,29	0,44	0,72	0,97	1,06	1,03	0,88	0,46
Kulutussyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,03	1,03	1,07	1,22	1,39	1,56	1,74	1,92	2,05	2,07	1,99	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	0,20	0,15	0,21	0,52	0,67	0,86	1,30	1,68	1,86	1,85	1,81	0,91
1 Palkat – Löner – Wages and salaries joista: luontoisedut ja työsuhdeoptiot – av vilka: i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	983	2 025	3 035	9 653	14 107	17 377	28 951	43 757	54 296	63 704	89 835	22 629
2 Yrittäjätulot – Företagar- inkomst – Entrepreneurial income	201	184	243	493	803	1 551	2 609	3 293	6 125	9 046	16 645	2 230
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	26	16	26	89	133	282	493	873	1 274	2 621	2 101	454
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	32	12	22	78	157	303	432	667	1 259	2 015	3 385	431
2.3 Muusta yrittäjätoi- minnasta – Av annan företagarverksamhet – From other industries	143	156	195	326	512	965	1 684	1 753	3 593	4 410	11 159	1 345
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	371	626	1 587	1 897	2 510	3 148	3 741	5 315	8 145	12 560	75 417	4 997
3.1 Korot – Räntor – Interest income	70	35	63	71	118	113	133	168	169	363	2 457	168
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	11	41	46	107	147	230	310	570	1 780	3 885	42 246	1 371
3.3 Vuokratulot – Hyresinkomster – Rental income	26	2	45	98	155	244	301	382	668	1 181	4 348	335
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owner- occupied dwellings	244	520	1 346	1 489	1 909	2 292	2 683	3 503	4 455	5 448	6 563	2 343
3.5 Myyntivoitot – Real- isationsvinst – Realised capital gains	10	8	13	54	102	66	155	333	691	1 266	17 469	571

(3. jatk. – forts. – cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €

	Käytettävissä olevat tulot – Disponibel inkomst – Disposable income, €											Kaikki kotitaloudet Samtliga hushåll All households
	– 6 999 10 999	7 000 – 14 999	11 000 – 19 999	15 000 – 24 999	20 000 – 29 999	25 000 – 39 999	30 000 – 49 999	40 000 – 59 999	50 000 – 74 999	60 000 – 75 000 –		
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – Pensions and compensations based on private insurance	11	20	75	79	79	203	158	358	382	417	2 336	209
4 Tuotannontekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – Factor income (1+2+3)	1 555	2 836	4 866	12 044	17 420	22 076	35 300	52 365	68 566	85 310	181 898	29 856
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – Current transfers received	3 831	7 582	9 987	9 483	11 026	13 000	10 514	8 314	7 339	9 464	8 339	9 712
5.1 Ansioeläkkeet – Förvärvspensioner – Occupational pensions	148	1 946	5 932	5 386	6 682	7 849	5 725	4 013	3 406	5 142	4 652	5 227
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – National pensions	185	2 064	1 688	1 261	1 218	1 134	800	447	534	614	609	1 092
5.3 Muut sosiaaliturvaetuudet – Övriga socialskyddsförmåner – Other social security benefits	76	490	600	657	935	1 515	1 716	1 474	1 095	1 111	965	1 071
5.4 Sosiaalivastuudet – Socialbidrag – Social assistance allowances	3 030	2 760	1 390	1 695	1 814	2 060	1 907	2 009	1 862	1 962	1 519	1 913
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – Other current transfers received	392	323	377	484	379	442	366	371	442	635	594	408
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – Gross income (4+5)	5 387	10 417	14 853	21 527	28 447	35 076	45 814	60 678	75 905	94 774	190 236	39 568
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	408	1 002	1 990	4 031	5 969	7 632	11 066	16 142	21 542	28 608	66 670	9 850
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – State income tax	-4	23	203	813	1 400	1 913	3 139	5 219	8 117	12 506	40 670	3 438
7.2 Kunnallisvero – Kommunalskatt – Municipal tax	309	759	1 455	2 452	3 448	4 337	5 829	7 896	9 746	11 791	17 630	4 714
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – Other current transfers paid	102	220	333	767	1 120	1 382	2 098	3 027	3 679	4 312	8 370	1 697
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – Disposable income (6–7)	4 979	9 416	12 863	17 496	22 478	27 444	34 748	44 536	54 363	66 165	123 567	29 718
Rahatulot – Penninginkomst – Cash income	5 052	9 797	13 344	19 881	26 480	32 696	43 056	57 154	71 402	89 312	183 584	37 134
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – Disposable cash income	4 645	8 795	11 354	15 849	20 511	25 064	31 990	41 012	49 860	60 704	116 914	27 284
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskattningen – Income subject to state taxation	3 776	7 911	11 939	18 376	24 827	30 716	41 133	54 711	68 348	84 588	176 565	35 051

4. Kotitalouksien tulojen rakenne tuloluokittain 2002. Tuloluokat on muodostettu kotitalouksien bruttotulojen perusteella. Hushållens inkomststruktur i inkomstklasser efter hushållens bruttoinkomst 2002. Household income: structure by brackets ordered according to households' gross income 2002.

Keskisarvo – Medeltal – Mean, €

	Bruttotulot – Bruttoinkomst – Gross income, €											Kaikki kotitaloudet Samtliga hushåll All households
	– 7 999 12 999	8 000 – 17 999	13 000 – 24 999	18 000 – 31 999	25 000 – 41 999	32 000 – 51 999	42 000 – 64 999	52 000 – 79 999	65 000 – 99 999	80 000 – 100 000 –		
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	188	512	637	1 008	1 156	1 601	1 478	1 542	1 154	756	811	10 843
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	64,1	250,5	274,3	313,8	297,4	337,8	279,9	252,7	164,3	85,9	76,9	2 397,5
Kotitalouden keskikoko – Hushållets medelstorlek – Average size of households	1,04	1,10	1,25	1,59	1,91	2,36	2,72	3,00	3,25	3,31	3,15	2,14
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,03	1,06	1,16	1,39	1,60	1,84	1,97	2,12	2,25	2,36	2,27	1,68
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	0,01	0,04	0,09	0,20	0,31	0,53	0,75	0,88	1,00	0,95	0,88	0,46
Kulutussyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,02	1,05	1,11	1,26	1,41	1,60	1,74	1,86	1,98	2,02	1,96	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	0,16	0,13	0,20	0,50	0,69	0,96	1,40	1,63	1,81	1,85	1,81	0,91
1 Palkat – Löner – Wages and salaries joista: luontoisedut ja työsuhdeoptiot – av vilka: i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	942	1 545	2 626	8 362	13 820	19 184	31 157	41 519	51 471	61 766	89 700	22 629
2 Yrittäjätulot – Företagar- inkomst – Entrepreneurial income	135	180	303	589	899	1 962	2 470	3 418	5 308	8 048	12 706	2 230
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	13	22	28	95	170	431	534	699	1 481	1 811	1 595	454
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	-2	17	46	130	205	378	498	692	1 044	1 710	2 017	431
2.3 Muusta yrittäjätöi- minnasta – Av annan företagarverksamhet – From other industries	124	142	230	364	523	1 153	1 439	2 027	2 782	4 526	9 094	1 345
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	292	850	1 756	2 005	2 515	3 413	3 810	4 718	7 546	10 480	56 443	4 997
3.1 Korot – Räntor – Interest income	57	36	62	86	92	144	129	130	215	280	1 848	168
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	9	30	64	114	154	233	340	476	1 520	2 847	31 105	1 371
3.3 Vuokratulot – Hyresinkomster – Rental income	22	4	47	111	157	303	296	322	618	1 012	3 271	335
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owner- occupied dwellings	189	754	1 482	1 545	1 911	2 455	2 732	3 176	4 239	4 676	6 025	2 343

(4. jatk. – forts. – cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €

	Bruttotulot – Bruttoinkomst – Gross income, €											Kaikki kotitaloudet Samtliga hushåll All households
	– 7 999 12 999	8 000 – 17 999	13 000 – 24 999	18 000 – 29 999	25 000 – 34 999	35 000 – 44 999	45 000 – 54 999	55 000 – 64 999	65 000 – 74 999	75 000 – 84 999	85 000 – 94 999	
3.5 Myyntivoitot – Realisationsvinst – <i>Realised capital gains</i>	8	6	17	64	105	83	176	328	575	1 147	12 450	571
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – <i>Pensions and compensations based on private insurances</i>	7	21	84	85	95	195	138	285	379	518	1 744	209
4 Tuotannon tekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – <i>Factor income (1+2+3)</i>	1 370	2 575	4 685	10 955	17 234	24 559	37 437	49 654	64 324	80 294	158 849	29 856
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – <i>Current transfers received</i>	4 285	8 342	10 582	10 548	11 269	12 318	9 295	8 271	7 328	8 257	7 669	9 712
5.1 Ansioeläkkeet – Förvärvspensioner – <i>Occupational pensions</i>	181	2 458	6 153	6 033	6 911	7 450	4 883	4 250	3 654	4 190	4 557	5 227
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – <i>National pensions</i>	458	2 530	1 695	1 351	1 101	958	572	449	343	662	382	1 092
5.3 Muut sosiaaliturvaetudet – Övriga socialskyddsförmåner – <i>Other social security benefits</i>	85	470	564	831	1 063	1 568	1 686	1 429	1 242	1 012	754	1 071
5.4 Sosiaalivastuudet – Socialbidrag – <i>Social assistance allowances</i>	3 094	2 509	1 770	1 819	1 814	1 927	1 810	1 785	1 759	1 798	1 465	1 913
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – <i>Other current transfers received</i>	467	374	400	514	379	416	344	357	329	596	511	408
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – <i>Gross income (4+5)</i>	5 655	10 917	15 266	21 503	28 503	36 877	46 732	57 926	71 652	88 551	166 518	39 568
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – <i>Current transfers paid</i>	318	895	1 894	3 747	5 835	8 105	11 363	15 334	20 093	26 672	59 229	9 850
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – <i>State income tax</i>	-5	16	152	650	1 278	2 070	3 168	4 880	7 288	11 146	34 334	3 438
7.2 Kunnallisvero – Kommunalskatt – <i>Municipal tax</i>	244	706	1 430	2 408	3 456	4 550	5 970	7 576	9 264	11 281	17 191	4 714
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – <i>Other current transfers paid</i>	80	174	312	689	1 101	1 485	2 225	2 879	3 541	4 244	7 704	1 697
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – <i>Disposable income (6–7)</i>	5 337	10 021	13 372	17 756	22 668	28 772	35 369	42 591	51 560	61 880	107 289	29 718
Rahatulot – Peninginkomst – <i>Cash income</i>	5 331	10 001	13 665	19 782	26 542	34 322	43 966	54 708	67 382	83 872	160 429	37 134
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – <i>Disposable cash income</i>	5 013	9 105	11 771	16 035	20 707	26 217	32 603	39 373	47 289	57 200	101 200	27 284
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskattningen – <i>Income subject to state taxation</i>	3 603	8 046	11 991	18 144	24 813	32 394	41 973	52 587	64 486	80 137	155 698	35 051

5. Kotitalouksien tulojen rakenne sosioekonomisen aseman mukaan 2002.
Hushållens inkomststruktur efter socioekonomisk ställning 2002.
Household income: structure by socio-economic group 2002.

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Ylemmät toimi- henkilöt Högre tjänstemän Upper-level salaried employees	Alemmat toimi- henkilöt Lägre tjänstemän Lower-level salaried employees	Työntekijät Arbetare Workers	Maatalous- yrittäjät Jordsbruks- företagare Employers and own-ac- count wor- kers in agri- culture	Muut yrittäjät Övriga företagare Other employers and own-ac- count wor- kers	Eläkeläiset Pensionärer Pensioners	Työttömät Arbetslösa Unemployed	Muut Övriga Others	Kaikki kotitaloudet Samtliga hushåll All house- holds
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	2 077	1 585	1 843	975	1 332	2 308	401	322	10 843
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	364,4	409,2	465,0	52,5	136,6	721,2	129,3	119,3	2 397,5
Kotitalouden keskikoko – Hushållets medelstorlek – Average size of households	2,65	2,38	2,50	3,43	2,71	1,47	1,72	1,63	2,14
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,87	1,74	1,86	2,44	1,91	1,45	1,34	1,32	1,68
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	0,79	0,64	0,65	0,99	0,80	0,02	0,38	0,30	0,46
Kulutusyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,70	1,59	1,65	2,07	1,73	1,23	1,30	1,26	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	1,58	1,42	1,47	1,78	1,54	0,04	0,06	0,03	0,91
1 Palkat – Löner – Wages and salaries joista: luontoisedut ja työsuhdeoptiot – av vilka: i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	58 104	32 555	32 427	7 811	20 516	938	2 220	4 231	22 629
2 Yrittäjätulot – Företagarinkomst – Entrepreneurial income	2 790	284	72	30	1 032	4	7	13	548
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	1 001	746	675	29 282	16 868	666	242	75	2 230
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	72	124	92	16 529	266	81	27	13	454
2.3 Muusta yrittäjätöinnistä – Av annan företagverksamhet – From other industries	165	238	227	7 360	420	443	44	18	431
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	764	384	356	5 393	16 181	143	171	44	1 345
3.1 Korot – Räntor – Interest income	7 656	2 913	2 356	7 675	20 885	4 556	1 423	1 485	4 997
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	425	67	62	265	346	154	98	57	168
3.3 Vuokratulot – Hyresinkomster – Rental income	1 850	252	123	1 406	13 763	496	142	1 023	1 371
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owner- occupied dwellings	464	182	97	673	1 667	330	65	45	335
3.5 Myyntivoitot – Realisationsvinst – Realised capital gains	2 964	2 185	1 923	4 500	3 230	2 642	987	329	2 343
	1 790	147	87	591	1 381	536	59	11	571

(5. jatk. – forts. – cont.)

Keskisarvo – Medeltal – Mean, €	Ylemmät toimi- henkilöt Högre tjänstemän Upper-level salaried employees	Alemmat toimi- henkilöt Lägre tjänstemän Lower-level salaried employees	Työntekijät Arbetare Workers	Maatalous- yrittäjät Jordsbruks- företagare Employers and own-ac- count wor- kers in agri- culture	Muut yrittäjät Övriga företagare Other employers and own-ac- count wor- kers	Eläkeläiset Pensionärer Pensioners	Työttömät Arbetslösa Unemployed	Muut Övriga Others	Kaikki kotitaloudet Samtliga hushåll All house- holds
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – Pensions and compensations based on private insurances	163	79	65	240	497	398	72	19	209
4 Tuotantontekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – Factor income (1+2+3)	66 761	36 214	35 459	44 768	58 269	6 159	3 885	5 790	29 856
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – Current transfers received	4 324	4 898	5 180	7 420	5 710	18 902	11 569	8 351	9 712
5.1 Ansioeläkkeet – Förvärvspensioner – Occupational pensions	1 131	1 301	1 139	2 172	1 750	14 719	579	109	5 227
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – National pensions	225	247	407	1 372	271	2 894	273	126	1 092
5.3 Muut sosiaaliturvaetuudet – Övriga socialskyddsformer – Other social security benefits	882	1 032	1 298	1 297	1 308	584	2 984	1 393	1 071
5.4 Sosiaalivastuudet – Socialbidrag – Social assistance allowances	1 568	1 834	2 032	2 416	2 022	390	7 371	5 725	1 913
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – Other current transfers received	520	484	304	163	360	315	361	998	408
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – Gross income (4+5)	71 086	41 112	40 639	52 188	63 980	25 061	15 454	14 142	39 568
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	22 890	10 054	9 917	10 504	17 382	4 379	1 975	1 742	9 850
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – State income tax	9 521	2 707	2 519	4 486	9 208	1 295	157	391	3 438
7.2 Kunnallisvero – Kommunalskatt – Municipal tax	9 390	5 211	5 222	4 669	6 272	2 638	1 526	995	4 714
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – Other current transfers paid	3 980	2 136	2 176	1 349	1 902	446	292	355	1 697
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – Disposable income (6–7)	48 195	31 058	30 722	41 684	46 598	20 682	13 479	12 400	29 718
Rahatulot – Penninginkomst – Cash income	68 077	38 872	38 649	47 665	60 700	22 270	14 372	13 654	37 134
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – Disposable cash income	45 186	28 818	28 732	37 161	43 318	17 891	12 397	11 912	27 284
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskattningen – Income subject to state taxation	65 889	36 845	37 078	41 686	58 257	20 813	10 734	9 741	35 051

6. Kotitalouksien tulojen rakenne eräissä kotitaloustyypeissä 2002. Kotitaloudet on luokiteltu aikuisten, lasten ja ammatissa toimivien lukumäärän mukaan.
Hushållens inkomststruktur i olika hushållstyper 2002. Hushållen har klassificerats efter antalet vuxna, barn och yrkesverksamma.
Household income: structure by household type according to number of adults, children and economically active persons in household 2002.

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	1 aikuinen – 1 vuxen – 1 adult		Ammatissa toimiva yksinhuoltaja, 1 lapsi Yrkesverksamma ensamförsörjare, 1 barn Economically active single-parent, 1 child	2 aikuista – 2 vuxna – 2 adults			2 aikuista, 1 lapsi – 2 vuxna, 1 barn – 2 adults, 1 children	
	Ammatissa toimimaton lcke yrkesverksam Economically inactive	Ammatissa toimiva Yrkesverksamma Economically active		Ei ammatissa toimivia Inga yrkesverksamma Economically inactive	1 ammatissa toimiva 1 yrkesverksam 1 economically active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkesverksamma 2 economically active	1 ammatissa toimiva 1 yrkesverksam 1 economically active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkesverksamma 2 economically active
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	1 194	1 060	133	1 321	1 008	1 595	305	638
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	568,1	353,0	38,2	293,4	191,2	268,6	55,0	96,0
Kotitalouden keskikoko – Hushållets medelstorlek – Average size of households	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	–	–	1,00	–	–	–	1,00	1,00
Kulutussyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,00	1,00	1,38	1,50	1,50	1,50	1,83	1,86
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	–	1,00	1,00	–	1,00	2,00	1,00	2,00
1 Palkat – Löner – Wages and salaries joista: luontoisedut ja työsuhteotiot – av vilka: i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	628	22 982	22 908	1 300	24 272	49 386	27 227	49 009
	2	219	267	4	340	1 587	391	952
2 Yrittäjätulot – Företagarinkomst – Entrepreneurial income	247	1 598	927	915	2 492	3 683	2 323	4 577
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	23	185	74	136	262	555	373	959
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	173	349	70	620	406	394	208	396
2.3 Muusta yrittäjätoiminnasta – Av annan företagarkerksamhet – From other industries	51	1 064	784	160	1 823	2 733	1 742	3 222
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	2 443	2 492	1 921	6 331	7 352	6 141	3 000	7 849
3.1 Korot – Räntor – Interest income	95	238	27	211	236	231	94	95
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	354	601	183	818	1 781	2 214	652	1 492
3.3 Vuokrat ja käyttöoikeusmaksut – Hyror och royalty – Rents and royalties	146	203	57	440	463	507	302	639
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owner-occupied dwellings	1 619	1 269	1 575	3 131	2 729	2 522	1 858	2 551
3.5 Myyntivoitot – Realisationsvinst – Realised capital gains	90	155	77	1 099	1 700	455	56	2 965

(6. jatk. – forts. – cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	1 aikuinen – 1 vuxen – 1 adult		Ammatissa toimiva yksin- huoltaja, 1 lapsi Yrkesverk- samma en- samförsör- jare, 1 barn Economical- ly active single-pa- rent, 1 child	2 aikuista – 2 vuxna – 2 adults			2 aikuista, 1 lapsi – 2 vuxna, 1 barn – 2 adults, 1 children	
	Ammatissa toimimaton lcke yrkes- verksam Economically inactive	Ammatissa toimiva Yrkesverksam Economically active		Ei ammatissa toimivia Inga yrkes- verksamma Economically inactive	1 ammatissa toimiva 1 yrkes- verksam 1 economical- ly active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkes- verksamma 2 economical- ly active	1 ammatissa toimiva 1 yrkes- verksam 1 economical- ly active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkes- verksamma 2 economical- ly active
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – Pensions and compensations based on private insurances	139	26	2	633	443	211	37	108
4 Tuotannon tekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – Factor income (1+2+3)	3 319	27 072	25 756	8 547	34 116	59 209	32 550	61 435
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – Current transfers received	12 027	1 546	4 780	24 014	11 300	2 021	9 130	3 351
5.1 Ansioeläkkeet – Förvärvspensioner – Occupational pensions	7 745	389	603	18 311	6 667	743	1 100	138
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – National pensions	1 904	144	154	2 929	725	104	214	93
5.3 Muut sosiaaliturvatuudet – Övriga socialskyddsformåner – Other social security benefits	570	338	323	1 081	1 915	622	3 566	1 153
5.4 Sosiaalivastuudet – Socialbidrag – Social assistance allowances	1 422	351	2 554	1 326	1 590	284	3 596	1 427
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – Other current transfers received	387	325	1 146	367	403	267	655	540
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – Gross income (4+5)	15 346	28 618	30 536	32 561	45 416	61 230	41 681	64 785
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	2 273	7 916	7 313	5 935	11 766	17 996	10 270	18 387
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – State income tax	545	2 620	2 221	1 850	4 283	6 638	3 103	6 937
7.2 Kunnallisvero – Kommunalskatt – Municipal tax	1 470	3 678	3 636	3 488	5 432	8 067	5 289	8 172
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – Other current transfers paid	258	1 618	1 456	597	2 050	3 291	1 878	3 278
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – Disposable income (6–7)	13 073	20 702	23 223	26 626	33 650	43 234	31 410	46 399
Rahatulot – Penninginkomst – Cash income	13 566	27 252	28 925	29 305	42 654	58 667	39 659	62 189
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – Disposable cash income	11 293	19 336	21 612	23 370	30 888	40 670	29 389	43 802
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskattningen – Income subject to state taxation	11 968	26 404	25 285	27 533	41 111	57 810	37 364	60 413

(6. jatk. – forts. – cont.)

(6. jatk. – forts. – cont.)

Kotitalouksien tulojen rakenne eräissä kotitaloustyypeissä 2002. Kotitaloudet on luokiteltu aikuisten, lasten ja ammatissa toimivien lukumäärän mukaan. – Hushållens inkomststruktur i olika hushållstyper 2002. Hushållen har klassificerats efter antalet vuxna, barn och yrkesverksamma.
Household income: structure by household type according to number of adults, children and economically active persons in household 2002.

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	2 aikuista, 2 lasta – 2 vuxna, 2 barn – 2 adults, 2 children	2 aikuista, 3 lasta – 2 vuxna, 3 barn – 2 adults, 3 children	3 aikuista – 3 vuxna – 3 adults	Kaikki koti- taloudet Samtliga hushåll All household				
	1 ammatissa toimiva 1 yrkes- verksam 1 economically ly active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkes- verksamma 2 economically active	1 ammatissa toimiva 1 yrkes- verksam 1 economically active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkes- verksamma 2 economically active	1 ammatissa toimiva 1 yrkes- verksam 1 economically active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkes- verksamma 2 economically active	3 ammatissa toimivaa 3 yrkes- verksamma 3 economically active	
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	307	863	169	322	185	340	120	10 843
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	53,6	129,1	28,7	40,0	26,8	43,7	12,6	2 397,5
Kotitalouden keskipakko – Hushållets medelstorlek – Average size of households	4,00	4,00	5,00	5,00	3,00	3,00	3,00	2,14
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,68
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	2,00	2,00	3,00	3,00	–	–	–	0,46
Kulutussyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	2,13	2,18	2,47	2,52	2,00	2,00	2,00	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	1,00	2,00	1,00	2,00	1,00	2,00	3,00	0,91
1 Palkat – Löner – Wages and salaries joista: luontoisedut ja työsuhteoptiot – av vilka: i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	29 224	51 410	31 813	49 182	19 577	48 351	60 373	22 629
	1 160	1 512	1 171	1 329	69	617	638	548
2 Yrittäjätulot – Företagarinkomst – Entrepreneurial income	2 507	3 944	3 131	6 571	5 780	5 756	6 709	2 230
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	151	845	603	1 645	1 796	2 021	2 190	454
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	376	552	492	468	2 068	639	1 547	431
2.3 Muusta yrittäjätöiminnasta – Av annan företagarkerksamhet – From other industries	1 980	2 547	2 037	4 458	1 916	3 096	2 973	1 345
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	3 941	7 585	4 046	8 350	5 350	7 585	9 075	4 997
3.1 Korot – Räntor – Interest income	113	117	55	191	212	175	85	168
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	1 376	3 085	965	2 927	552	1 858	1 594	1 371
3.3 Vuokrat ja käyttöoikeusmaksut – Hyror och royalty – Rents and royalties	118	433	320	304	600	794	612	335
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owner- occupied dwellings	1 970	3 489	2 517	4 030	3 410	4 029	4 816	2 343
3.5 Myyntivoitot – Realisationsvinst – Realised capital gains	287	432	151	774	216	569	823	571

(6. jatk. – forts. – cont.)

Keskiaaro – Medeltal – Mean, €	2 aikuista, 2 lasta – 2 vuxna, 2 barn – 2 adults, 2 children	2 aikuista, 3 lasta – 2 vuxna, 3 barn – 2 adults, 3 children	3 aikuista – 3 vuxna – 3 adults	Kaikki koti- taloudet Samtliga hushåll All household				
	1 ammatissa toimiva 1 yrkes- verksam 1 economically active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkes- verksam 2 economically active	1 ammatissa toimiva 1 yrkes- verksam 1 economically active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkes- verksam 2 economically active	1 ammatissa toimiva 1 yrkes- verksam 1 economically active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkes- verksam 2 economically active	3 ammatissa toimivaa 3 yrkes- verksam 3 economically active	
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – Pensions and compensations based on private insurances	76	29	38	125	361	160	1 145	209
4 Tuotannon tekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – Factor income (1+2+3)	35 672	62 939	38 990	64 103	30 707	61 693	76 158	29 856
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – Current transfers received	11 385	4 532	11 892	6 216	17 834	5 573	1 668	9 712
5.1 Ansioeläkkeet – Förvärvspensioner – Occupational pensions	536	170	636	22	10 566	2 381	663	5 227
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – National pensions	426	121	275	175	2 671	601	196	1 092
5.3 Muut sosiaaliturvaetuudet – Övriga socialskyddsförmåner – Other social security benefits	4 016	965	3 295	1 036	2 237	1 375	449	1 071
5.4 Sosiaalivastuudet – Socialbidrag – Social assistance allowances	5 957	2 876	7 374	4 551	2 194	1 064	302	1 913
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – Other current transfers received	451	400	312	433	165	152	58	408
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – Gross income (4+5)	47 057	67 471	50 883	70 319	48 540	67 266	77 826	39 568
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	11 663	18 817	12 315	19 171	10 523	18 514	20 700	9 850
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – State income tax	3 916	6 849	4 119	7 157	3 307	6 599	6 982	3 438
7.2 Kunnallisvero – Kommunalskatt – Municipal tax	5 713	8 451	6 052	8 672	5 586	8 604	9 759	4 714
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – Other current transfers paid	2 034	3 517	2 144	3 342	1 630	3 311	3 959	1 697
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – Disposable income (6–7)	35 395	48 654	38 568	51 148	38 017	48 751	57 126	29 718
Rahatulot – Penninginkomst – Cash income	45 052	63 949	48 340	66 251	45 094	63 237	73 011	37 134
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – Disposable cash income	33 389	45 132	36 025	47 080	34 571	44 723	52 310	27 284
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskattningen – Income subject to state taxation	40 913	60 602	42 439	61 382	42 467	62 293	71 576	35 051

7. Kotitalouksien tulojen rakenne kotitalouden elinvaiheen mukaan 2002.
Hushållens inkomststruktur efter hushållens livsfas 2002.
Household income: structure by stage of life cycle 2002.

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Yhden hengen taloudet – Enpersonshushåll – One-person households				Yksin- huoltaja- taloudet Ensamför- sörjar hushåll Single- parent households	Lapsettomat parit – Par utan barn – Childless couples			
	Vuotta – År – Years			Yhteensä Totalt Total		Vuotta – År – Years			Yhteensä Totalt Total
	– 34	35–64	65–			–34	35–64	65–	
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	544	1 103	607	2 254	286	521	2 254	837	3 612
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	225,1	373,9	322,2	921,1	81,6	142,8	359,8	189,5	692,1
Kotitalouden keskikoko – Hushållets medelstorlek – Average size of households	1,00	1,00	1,00	1,00	2,49	2,00	2,00	2,00	2,00
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	–	–	–	–	1,49	–	–	–	–
Kulutussyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,00	1,00	1,00	1,00	1,54	1,50	1,50	1,50	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	0,58	0,59	–	0,38	0,72	1,36	1,32	0,06	0,98
1 Palkat – Löner – Wages and salaries joista: luontoisedut ja työsuhteoptiot – av vilka: i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	12 934	14 836	37	9 195	16 968	31 619	34 589	1 110	24 811
	127	133	0	85	188	413	1 150	12	686
2 Yrittäjätulot – Företagarinkomst – Entrepreneurial income	429	1 329	345	765	738	1 007	3 321	1 454	2 333
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	40	165	24	85	50	75	508	170	326
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	148	286	252	241	68	29	495	833	491
2.3 Muusta yrittäjätöiminnasta – Av annan företagarkerksamhet – From other industries	241	878	68	439	621	903	2 318	451	1 515
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	976	3 044	2 824	2 462	1 704	3 816	7 360	7 869	6 768
3.1 Korot – Räntor – Interest income	290	116	91	150	17	139	238	257	223
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	250	830	144	448	285	1 213	2 079	1 225	1 667
3.3 Vuokrat ja käyttöoikeusmaksut – Hyror och royalty – Rents and royalties	56	221	185	168	41	48	614	536	476
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owner- occupied dwellings	341	1 573	2 182	1 485	1 301	371	3 440	3 585	2 847
3.5 Myyntivoitot – Realisationsvinst – Realised capital gains	22	194	87	115	42	2 030	417	1 677	1 094
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – Pensions and compensations based on private insurances	17	110	135	96	18	15	572	589	462

(7. jatk. – forts. – cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Yhden hengen taloudet – Enpersonshushåll – One-person households				Yksin- huoltaja- taloudet Ensamför- sörjar hushåll Single- parent households	Lapsettomat parit – Par utan barn – Childless couples			
	Vuotta – År – Years			Yhteensä Totalt Total		Vuotta – År – Years			Yhteensä Totalt Total
	– 34	35–64	65–			–34	35–64	65–	
4 Tuotannontekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – <i>Factor income (1+2+3)</i>	14 339	19 209	3 206	12 422	19 410	36 442	45 270	10 433	33 912
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – <i>Current transfers received</i>	3 564	5 878	13 593	8 011	9 153	4 201	9 888	25 911	13 101
5.1 Ansioeläkkeet – Förvärvspensioner – <i>Occupational pensions</i>	173	3 062	10 409	4 926	768	9	6 796	21 280	9 361
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – <i>National pensions</i>	393	594	2 551	1 229	558	78	527	3 590	1 273
5.3 Muut sosiaaliturvaetuudet – Övriga socialskyddsförmåner – <i>Other social security benefits</i>	342	861	138	481	864	527	1 804	399	1 156
5.4 Sosiaaliavustukset – Socialbidrag – <i>Social assistance allowances</i>	1 928	1 155	205	1 011	5 516	2 849	569	297	965
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – <i>Other current transfers received</i>	727	206	290	363	1 447	738	192	345	346
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – <i>Gross income (4+5)</i>	17 903	25 087	16 798	20 433	28 563	40 644	55 157	36 344	47 013
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – <i>Current transfers paid</i>	3 962	6 431	2 451	4 436	5 616	10 488	15 391	6 970	12 074
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – <i>State income tax</i>	1 022	2 177	593	1 341	1 613	3 319	5 711	2 510	4 341
7.2 Kunnallisvero – Kommunalskatt – <i>Municipal tax</i>	2 038	3 088	1 615	2 316	2 906	4 886	7 141	3 787	5 758
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – <i>Other current transfers paid</i>	903	1 166	243	779	1 096	2 284	2 539	672	1 975
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – <i>Disposable income (6–7)</i>	13 941	18 656	14 347	15 997	22 947	30 155	39 766	29 375	34 939
Rahatulot – Penninginkomst – <i>Cash income</i>	17 389	23 440	14 433	18 811	27 214	40 198	51 696	32 595	44 095
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – <i>Disposable cash income</i>	13 427	17 010	11 981	14 375	21 598	29 710	36 305	25 625	32 021
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskattningen – <i>Income subject to state taxation</i>	15 478	22 354	13 282	17 501	20 793	38 276	50 680	31 075	42 754

(7. jatk. – forts. – cont.)

(7. jatk. – forts. – cont.)

Kotitalouksien tulojen rakenne kotitalouden elinvaiheen mukaan 2002.**Hushållens inkomststruktur efter hushållens livsfas 2002.****Household income: structure by stage of life cycle 2002.**

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Parit, joilla lapsia – Par med barn – Couples with children					Muut Övriga Other
	Kaikki lapset alle 7 v – Alla barn under 7 år – All children under 7 years	Nuorin alle 7 v – Det yngsta under 7 år – Youngest child under 7 years	Nuorin 7–12 v – Det yngsta 7–12 år – Youngest child 7–12 years	Nuorin 13–17 v – Det yngsta 13–17 år – Youngest child 13–17 years	Yhteensä Totalt Total	
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	839	627	859	502	2 827	1 864
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	148,7	95,7	129,0	64,3	437,7	265,1
Kotitalouden keskimääräinen – Hushållets medelstorlek – Average size of households	3,55	4,86	4,02	3,39	3,95	3,37
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,86
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	1,55	2,86	2,02	1,39	1,95	0,51
Kulutusyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,96	2,40	2,20	2,14	2,15	2,13
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	1,36	1,55	1,77	1,77	1,58	1,51
1 Palkat – Löner – Wages and salaries joista: luontoisedut ja työsuhteoptiot – av vilka: i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	35 608	38 661	45 061	47 876	40 863	35 244
	955	810	873	1 987	1 051	1 078
2 Yrittäjätulot – Företagarinkomst – Entrepreneurial income	2 414	4 022	4 487	5 495	3 829	4 875
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	423	821	948	1 436	814	1 597
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	222	427	444	920	435	1 043
2.3 Muusta yrittäjätöiminnästä – Av annan företagarverksamhet – From other industries	1 769	2 773	3 096	3 139	2 581	2 235
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	4 260	4 863	8 257	7 903	6 104	8 369
3.1 Korot – Räntor – Interest income	106	101	127	127	115	225
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	917	1 390	3 213	2 038	1 862	3 327
3.3 Vuokrat ja käyttöoikeusmaksut – Hyror och royalty – Rents and royalties	203	344	506	689	395	540
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owner- occupied dwellings	1 471	2 906	3 529	4 024	2 766	3 635
3.5 Myyntivoitot – Realisationsvinst – Realised capital gains	1 513	86	819	896	906	397
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – Pensions and compensations based on private insurances	49	34	63	128	61	244

(7. jatk. – forts. – cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Parit, joilla lapsia – Par med barn – Couples with children					Muut Övriga Other
	Kaikki lapset alle 7 v – Alla barn under 7 år – All children under 7 years	Nuorin alle 7 v – Det yngsta under 7 år – Youngest child under 7 years	Nuorin 7–12 v – Det yngsta 7–12 år – Youngest child 7–12 years	Nuorin 13–17 v – Det yngsta 13–17 år – Youngest child 13–17 years	Yhteensä Totalt Total	
4 Tuotannon tekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – Factor income (1+2+3)	42 282	47 545	57 805	61 275	50 796	48 488
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – Current transfers received	8 368	9 945	6 033	4 853	7 509	10 580
5.1 Ansioeläkkeet – Förvärvspensioner – Occupational pensions	47	341	495	1 400	442	4 751
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – National pensions	66	168	309	327	198	1 786
5.3 Muut sosiaaliturvaetuudet – Övriga socialskyddsförmåner – Other social security benefits	3 133	2 373	1 263	937	2 093	1 270
5.4 Sosiaalivastuudet – Socialbidrag – Social assistance allowances	4 418	6 635	3 571	1 946	4 291	2 491
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – Other current transfers received	704	427	396	244	485	283
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – Gross income (4+5)	50 650	57 490	63 838	66 128	58 305	59 068
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	13 199	14 370	17 456	18 635	15 508	14 813
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – State income tax	4 475	4 785	6 464	7 113	5 516	5 499
7.2 Kunnallisvero – Kommunalskatt – Municipal tax	6 346	6 972	7 780	8 327	7 196	6 783
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – Other current transfers paid	2 377	2 613	3 212	3 196	2 795	2 531
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – Disposable income (6–7)	37 451	43 120	46 383	47 493	42 797	44 255
Rahatulot – Penninginkomst – Cash income	49 080	54 558	60 261	62 052	55 477	55 392
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – Disposable cash income	35 881	40 187	42 805	43 417	39 970	40 579
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskattningen – Income subject to state taxation	45 930	48 850	56 635	59 579	51 727	52 778

8. Kotitalouksien tulotaso sosioekonomisen aseman mukaan 2002.
Hushållens inkomstnivå efter socioekonomisk ställning 2002.
Income level of households by socio-economic group 2002.

Sosioekonominen asema Socioekonomisk ställning Socio-economic group	Koti- talouksia Hushåll Households		Henkilöitä keskimäärin Personer i medeltal Persons on average	Kulutus- yksiköitä keskimäärin Konsum- tionsen- heter i medeltal Consump- tion units on average	Ammatissa toimivia keskimäärin Yrkesverk- samma i medeltal Economically active on average	Tulotaso – Inkomstnivå – <i>Income level</i> Keskiarvo – Medeltal – <i>Mean, €</i>			
	Haastatte- lussa I intervjun In interview	Perus- joukossa I popula- tion In popula- tion, 1000				Palkka- ja yrittäjätulot Löner och företagar- inkomst Earnings	Tuotannon- tekijätulot Faktorin- komst Factor income	Bruttotulot Brutto- inkomst Gross income	Käytettä- vissä olevat tulot Disponibel inkomst Disposable income
Kaikki kotitaloudet – Samtliga hushåll – All households	10 843	2 397,5	2,14	1,50	0,91	24 859	29 856	39 568	29 718
1 Yrittäjät – Företagare – Employers and own-account workers	2 307	189,2	2,91	1,83	1,61	37 303	54 521	60 706	45 233
1.1 Maatalousyrittäjät – Lantbruksföretagare – Self-employed in agriculture	975	52,5	3,43	2,07	1,78	37 093	44 768	52 188	41 684
1.1.1 Maataloustyönantajat – Lantbruksarbetsgivare – Employers in agriculture	131	7,0	3,51	2,05	1,73	39 778	50 446	57 993	45 078
1.1.2 Maatalouden yksinäisyrittäjät – Lantbruksensamföretagare – Own-account workers in agriculture	844	45,5	3,41	2,07	1,79	36 679	43 894	51 295	41 161
1.2 Muut yrittäjät – Övriga företa- gare – Other self-employed persons	1 332	136,6	2,71	1,73	1,54	37 384	58 269	63 980	46 598
1.2.1 Pientyönantajat – Småföretaga- re – Small employers	447	40,3	2,94	1,84	1,57	38 891	69 871	75 560	54 871
1.2.2 Muut työnantajat – Övriga arbetsgivare – Other employers	225	25,5	2,85	1,80	1,70	54 481	95 634	100 671	70 346
1.2.3 Yksinäisyrittäjät – Ensamföreta- gare – Own-account workers	567	55,7	2,57	1,67	1,47	29 248	36 201	42 090	32 287
1.2.4 Vapaiden ammattien harjoittajat – Fria yrkesutövare –Self- employed persons in liberal professions	93	15,2	2,32	1,60	1,44	34 575	45 797	52 038	37 326
2 Ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänste- män – Upper-level salaried employees	2 077	364,4	2,65	1,70	1,58	59 105	66 761	71 086	48 195
2.1 Johtotehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän i ledande ställning – Senior officials and upper management	804	119,7	2,85	1,79	1,66	75 621	86 714	91 065	59 126
2.2 Suunnittelu- ja tutkimustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän inom planering och forskning – Senior officials and employees in research and planning	584	115,7	2,59	1,68	1,55	51 368	58 095	61 952	43 641
2.3 Opetustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt –Högre tjänstemän inom utbildning – Senior officials and employees in education and training	299	58,4	2,64	1,68	1,53	46 341	50 589	55 941	39 891
2.4 Muut ylemmät toimihenkilöt – Övriga högre tjänstemän – Other senior officials and employees	390	70,6	2,44	1,61	1,51	54 350	60 525	64 721	44 003
3 Alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänste- män – Lower-level salaried employees	1 585	409,2	2,38	1,59	1,42	33 301	36 214	41 112	31 058
3.1 Työnjohtotehtävissä toimivat alem- mat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän i förmansställning – Supervisors	387	90,5	2,48	1,64	1,51	39 924	43 421	48 291	35 562
3.2 Itsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt –Lägre tjänstemän med självständigt kontorsarbete – Lower-level salaried employees, independent work	572	153,5	2,36	1,59	1,42	33 027	35 955	40 338	30 556

(8. jatk. – forts. – cont.)

Sosioekonominen asema Socioeconomic group <i>Socio-economic group</i>	Koti- talouksia Hushåll <i>Households</i>		Henkilöitä keskimäärin Personer i medeltal <i>Persons on average</i>	Kulutus- yksiköitä kes- kimäärin Konsum- tionsen- heter i medeltal <i>Consump- tion units on average</i>	Ammatissa toimivia kes- kimäärin Yrkesverk- samma i medeltal <i>Economi- cally active on average</i>	Tulotaso – Inkomstnivå – <i>Income level</i> Keskiarvo – Medeltal – <i>Mean, €</i>			
	Haastatte- lussa I intervjun <i>In interview</i>	Perus- joukossa I popula- tion <i>In population, 1000</i>				Palkka- ja yrittäjätulot Löner och företagar- inkomst <i>Earnings</i>	Tuotannon- tekijätulot Faktorin- komst <i>Factor income</i>	Bruttotulot Bruttoin- komst <i>Gross income</i>	Käytettä- vissä olevat tulot Disponibel inkomst <i>Disposable income</i>
3.3 Epäitsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän med osjälvständigt kontorsarbete – <i>Lower-level salaried employees, routine work</i>	66	22,0	1,87	1,38	1,28	26 489	28 991	33 381	25 567
3.4 Muut alemmat toimihenkilöt – Övriga lägre tjänstemän – <i>Other lower-level salaried employees</i>	560	143,3	2,42	1,60	1,38	30 458	33 049	38 595	29 595
4 Työntekijät – Arbetare – <i>Workers</i>	1 843	465,0	2,50	1,65	1,47	33 103	35 459	40 639	30 722
4.1 Maataloustyöntekijät – Lantbruks- arbetare – <i>Workers in agriculture, forestry etc.</i>	77	16,8	2,43	1,61	1,33	24 091	25 977	31 612	24 962
4.2 Teollisuustyöntekijät – Industri- arbetare – <i>Manufacturing workers</i>	977	236,3	2,65	1,71	1,51	36 785	39 441	44 446	33 139
4.3 Muut tuotantotyöntekijät – Övriga produktionsarbetare – <i>Other production workers</i>	266	74,4	2,36	1,59	1,45	31 483	33 634	39 009	29 797
4.4 Jakelu- ja palvelutyöntekijät – Distributions och servicearbetare – <i>Distribution and service workers</i>	523	137,5	2,34	1,59	1,42	28 753	30 762	36 084	27 775
5 Opiskelijat – Studerande – <i>Students</i>	229	92,5	1,45	1,20	0,02	4 599	4 938	12 071	10 899
6 Eläkeläiset – Pensionärer – <i>Pensioners</i>	2 308	721,2	1,47	1,23	0,04	1 604	6 159	25 061	20 682
6.1. Eläkkeellä olevat maatalousyrittäjät – Pensionerade lantbruksföretagare – <i>Retired farmers, etc.</i>	366	97,4	1,51	1,25	0,03	2 497	6 902	20 265	18 384
6.2 Muut eläkkeellä olevat yrittäjät – Övriga pensionerade företagare – <i>Other retired self-employed persons</i>	170	44,6	1,56	1,28	0,09	3 211	14 050	31 419	25 410
6.3 Eläkkeellä olevat ylemmät toimi- henkilöt – Pensionerade högre tjänstemän – <i>Retired upper-level salaried employees</i>	346	80,9	1,63	1,31	0,08	2 367	10 608	43 002	31 998
6.4 Eläkkeellä olevat alemmat toimi- henkilöt – Pensionerade lägre tjänstemän – <i>Retired lower-level salaried employees</i>	552	175,3	1,46	1,23	0,05	1 503	5 771	25 943	21 096
6.5 Eläkkeellä olevat työntekijät – Pensionerade arbetare – <i>Retired workers</i>	786	276,0	1,46	1,23	0,03	1 060	4 062	21 522	18 289
6.6 Muut eläkeläiset – Övriga pensionärer – <i>Other pensioners</i>	88	47,1	1,15	1,07	0,01	485	3 247	15 577	13 985
7 Työttömät – Arbetslösa – <i>Unemployed</i>	401	129,3	1,72	1,30	0,06	2 462	3 885	15 454	13 479
8 Muut – Övriga – <i>Others</i>	93	26,7	2,22	1,47	0,09	3 292	8 740	21 306	17 592

9. Kotitalouksien tulotaso aikuisten ja lasten lukumäärän mukaan 2002.
Hushållens inkomstnivå efter antalet vuxna och barn 2002.
Income level of households by number of adults and children 2002.

Aikuisten ja lasten lukumäärä Antalet vuxna och barn Number of adults and children	Kotitalouksia Hushåll Households		Henkilöitä keski- määrin Personer i medeltal Persons on average	Kulutus- yksiköitä keski- määrin Konsumtions- enheter i medeltal Consumption units on average	Ammatissa toimivia keski- määrin Yrkesverk- samma i medeltal Economically active on average	Tulotaso – Inkomstnivå – Income level Keskiarvo – Medeltal – Mean, €				Käytettävissä olevat tulot Disponibel inkomst Disposable income Mediaani Median
	Haastattelussa I intervjun In interview	Perusjoukossa I populationen In population, 1000				Palkka- ja yrittäjätulot Löner och företagar- inkomst Earnings	Tuotannon- tekijätulot Faktorin- komst Factor income	Bruttotulot Bruttoin- komst Gross income	Käytettävissä olevat tulot Disponibel inkomst Disposable income	
Kaikki kotitaloudet – Samtliga hushåll – All households	10 843	2 397,5	2,14	1,50	0,91	24 859	29 856	39 568	29 718	25 240
1 aikuinen – 1 vuxen – 1 adult	2 254	921,1	1,00	1,00	0,38	9 960	12 422	20 433	15 997	13 838
2 aikuista – 2 vuxna – 2 adults	3 924	753,1	2,00	1,50	0,97	26 583	33 106	46 049	34 332	30 281
3 aikuista – 3 vuxna – 3 adults	716	97,6	3,00	2,00	1,56	40 447	47 367	58 931	44 234	42 323
4 aikuista – 4 vuxna – 4 adults ¹⁾	141	16,4	4,00	2,50	2,08	49 752	57 625	68 635	51 971	52 067
1 aikuinen, 1 lapsi – 1 vuxen, 1 barn – 1 adult, 1 child	173	52,0	2,00	1,38	0,74	17 849	19 371	26 516	20 853	18 760
1 aikuinen, 2 lasta – 1 vuxen, 2 barn – 1 adult, 2 children	84	22,5	3,00	1,70	0,71	17 874	19 552	30 714	24 947	23 306
2 aikuista, 1 lapsi – 2 vuxna, 1 barn – 2 adults, 1 child	990	162,8	3,00	1,85	1,52	41 931	47 691	53 910	39 389	35 910
2 aikuista, 2 lasta – 2 vuxna, 2 barn – 2 adults, 2 children	1 205	190,8	4,00	2,16	1,63	46 548	52 814	60 007	43 850	40 275
2 aikuista, 3 lasta – 2 vuxna, 3 barn – 2 adults, 3 children	506	71,4	5,00	2,50	1,53	45 460	51 914	61 149	45 251	42 472
2 aikuista, vähintään 4 lasta – 2 vuxna, minst 4 barn – 2 adults, at least 4 children	190	25,0	6,52	3,02	1,41	36 697	41 124	56 200	43 796	41 083
3 aikuista, 1 lapsi – 3 vuxna, 1 barn – 3 adults, 1 child	316	40,2	4,00	2,43	1,94	59 821	82 219	88 697	62 960	48 771
3 aikuista, 2 lasta – 3 vuxna, 2 barn – 3 adults, 2 children	112	13,5	5,00	2,79	1,97	52 631	59 018	66 290	49 319	47 899
3 aikuista, vähintään 3 lasta – 3 vuxna, minst 3 barn – 3 adults, at least 3 children	71	7,9	6,93	3,43	1,70	41 613	49 242	63 572	50 356	47 484
4 aikuista, 1 lapsi – 4 vuxna, 1 barn – 4 adults, 1 child	51	6,9	5,00	2,90	2,28	60 446	66 753	76 597	57 427	51 043
Muut – Övriga – Others	110	16,2	5,25	2,77	1,58	35 476	40 633	56 921	45 901	44 027

10. Kotitalouksien tulotaso suuralueen¹ ja kuntaryhmän mukaan 2002.
Hushållens inkomstnivå efter storområde¹ och kommungrupp 2002.
Income level of households by major region¹ and municipal group 2002.

Suuralue ja kuntaryhmä Storområde och kommungrupp Major region and municipal group	Kotitalouksia Hushåll Households		Henkilöitä keskimäärin Personer i medeltal Persons on average	Kulutus- yksiköitä keskimäärin Konsum- tions- enheter i medeltal Consump- tion units on average	Ammatissa toimivia keskimäärin Yrkesverk- samma i medeltal Economical- ly active on average	Tulotaso – Inkomstnivå – Income level Keskiarvo – Medeltal – Mean, €			
	Haastatte- lussa I intervjun In interview	Perus- joukossa I populati- on, 1000				Palkka- ja yrittäjätulot Löner och företagar- inkomst Earnings	Tuotannon- tekijätulot Faktorin- komst Factor income	Bruttotulot Bruttoin- komst Gross income	Käytettä- vissä olevat tulot Disponibel inkomst Disposable income
Yhteensä – Totalt – Total	10 843	2 397,5	2,14	1,50	0,91	24 859	29 856	39 568	29 718
Kaupunkimaiset kunnat – Urban kommuner – Urban municipalities	6 030	1 546,9	2,03	1,45	0,91	25 898	31 024	40 472	29 969
Taajaan asutut kunnat – Tätortskommuner – Semi urban municipalities	1 980	382,2	2,33	1,58	0,98	25 314	29 682	39 521	30 000
Maaseutumaiset kunnat – Landbygdskommuner – Rural municipalities	2 833	468,5	2,34	1,59	0,87	21 057	26 141	36 621	28 661
Etelä-Suomi – Södra Finland – Southern Finland									
Yhteensä – Totalt – Total	4 995	1 207,6	2,10	1,48	0,96	27 863	33 286	42 531	31 330
Kaupunkimaiset kunnat – Urban kommuner – Urban municipalities	3 502	925,6	2,02	1,45	0,94	28 070	33 788	43 063	31 462
Taajaan asutut kunnat – Tätortskommuner – Semi urban municipalities	1 779	473,7	2,02	1,44	1,02	31 842	38 235	46 927	33 651
Maaseutumaiset kunnat – Landbygdskommuner – Rural municipalities	1 723	452,0	2,03	1,45	0,85	24 117	29 127	39 013	29 169
Länsi-Suomi – Västra Finland – Western Finland									
Yhteensä – Totalt – Total	2 948	600,0	2,17	1,51	0,89	22 572	27 066	37 062	28 338
Kaupunkimaiset kunnat – Urban kommuner – Urban municipalities	1 350	329,0	2,04	1,46	0,87	23 036	27 550	37 325	28 234
Taajaan asutut kunnat – Tätortskommuner – Semi urban municipalities	708	129,6	2,35	1,59	0,93	22 662	26 984	37 451	28 893
Maaseutumaiset kunnat – Landbygdskommuner – Rural municipalities	890	141,3	2,29	1,57	0,88	21 411	26 014	36 090	28 069
Itä-Suomi – Östra Finland – Eastern Finland									
Yhteensä – Totalt – Total	1 564	309,6	2,06	1,47	0,73	18 066	23 200	33 752	26 340
Kaupunkimaiset kunnat – Urban kommuner – Urban municipalities	622	148,6	1,95	1,41	0,72	18 576	22 118	32 326	25 058
Taajaan asutut kunnat – Tätortskommuner – Semi urban municipalities	186	35,3	2,05	1,47	0,77	19 355	22 950	33 845	26 328
Maaseutumaiset kunnat – Landbygdskommuner – Rural municipalities	756	125,7	2,18	1,53	0,73	17 101	24 550	35 412	27 858
Pohjois-Suomi – Norra Finland – Northern Finland									
Yhteensä – Totalt – Total	1 285	269,2	2,38	1,60	0,95	24 273	28 298	38 483	29 385
Kaupunkimaiset kunnat – Urban kommuner – Urban municipalities	537	138,0	2,18	1,52	0,96	26 274	30 481	39 532	29 486
Taajaan asutut kunnat – Tätortskommuner – Semi urban municipalities	296	57,9	2,45	1,63	0,95	22 409	26 389	37 218	28 611
Maaseutumaiset kunnat – Landbygdskommuner – Rural municipalities	452	73,2	2,70	1,74	0,93	21 975	25 691	37 504	29 806
Ahvenanmaa – Åland									
Yhteensä – Totalt – Total	51	11,2	2,01	1,44	0,84	25 306	30 969	41 109	31 274
Kaupunkimaiset kunnat – Urban kommuner – Urban municipalities	19	..	..	..	..	..	..	..	..
Taajaan asutut kunnat – Tätortskommuner – Semi urban municipalities	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Maaseutumaiset kunnat – Landbygdskommuner – Rural municipalities	32	..	..	..	..	..	..	..	..

1. Vuoden 2004 NUTS2-luokituksen mukainen suuralue.
 Storområdesindelning enligt 2004 års NUTS2-klassificering.
 Classification of major areas according to the NUTS2 classification for 2004.

11. Kotitalouksien tulotaso viitehenkilön koulutusasteen mukaan 2002.
Hushållens inkomstnivå efter referenspersonens utbildningsnivå 2002.
Income level of households by level of education of reference person 2002.

Koulutusaste Utbildningsnivå Level of education	Kotitalouksia Hushåll Households		Henkilöitä keskimäärin Personer i medeltal Persons on average	Kulutus- yksiköitä keskimäärin Konsum- tions- enheter i medeltal Consump- tion units on average	Ammatissa toimivia keskimäärin Yrkesverk- samma i medeltal Econom- ically active on average	Tulotaso – Inkomstnivå – Income level Keskiarvo – Medeltal – Mean, €				Käytettä- vissä olevat tulot Disponibel inkomst Disposable income Mediaani Median
	Haastatte- lussa I intervjun In interview	Perus- joukossa I populatio- nen In populati- on, 1000				Palkka- ja yrittäjätulot Löner och företagar- inkomst Earnings	Tuotannon- tekijätulot Faktorin- komst Factor income	Bruttotulot Bruttoin- komst Gross income	Käytettä- vissä olevat tulot Disponibel inkomst Disposable income	
Yhteensä – Totalt – Total	10 843	2 397,5	2,14	1,50	0,91	24 859	29 856	39 568	29 718	25 240
Perusaste – Grundnivå – Basic education	3 170	802,6	1,79	1,37	0,51	12 092	15 817	28 083	22 591	18 438
Keskiaste – Mellannivå – Upper secondary education	4 122	918,2	2,24	1,53	1,02	24 175	28 674	36 680	28 106	24 792
Alin korkea-aste – Lägsta utbildning på högre nivå – Lowest level of tertiary education	1 603	326,0	2,42	1,61	1,21	34 020	40 100	48 766	35 812	32 404
Alempi korkeakouluaste – Lägre högskolenivå – Undergraduate level	802	161,4	2,35	1,58	1,21	38 239	44 483	53 565	38 141	34 362
Ylempi korkeakouluaste – Högre högskolenivå – Graduate level	1 019	170,1	2,49	1,63	1,31	54 096	63 296	72 375	48 824	43 974
Tutkijakoulutusaste – Forskarutbildningsnivå – Postgraduate level	127	19,2	2,53	1,69	1,36	64 333	80 241	93 413	61 289	54 053

12. Kotitalouksien tulotaso asunnon hallintasuhteen ja suuralueen¹ mukaan 2002.
Hushållens inkomstnivå efter bostadens besittningsförhållande och storområde¹ 2002.
Income level of households by tenure status of dwelling and major area¹ 2002.

	Kotitalouksia Hushåll Households		Henkilöitä keski- määrin Personer i medeltal Persons on average	Kulutus- yksiköitä keski- määrin Konsum- tionsen- heter i medeltal Consump- tion units on average	Ammatissa toimivia keski- määrin Yrkesverk- samma i medeltal Economically active on average	Asuinpin- ta-ala kes- kimäärin Bostadsyta i medeltal Floor area of dwelling on average	Tulotaso – Inkomstnivå – Income level Keskiarvo – Medeltal – Mean, €			
	Haastatte- lussa I intervjun In inter- view	Perus- joukossa I populatio- nen In populati- on, 1000					Palkka- ja yrittäjä- tulot Löner och företagar- inkomst Earnings	Tuotannon- tekijätulot Faktorin- komst Factor income	Bruttotulot Bruttoin- komst Gross income	Käytettä- vissä olevat tulot Disponibel inkomst Disposable income
Yhteensä – Totalt – Total	10 843	2 397,5	2,14	1,50	0,91	84,3	24 859	29 856	39 568	29 718
Oma asunto – Egen bostad – Owner-occupied dwelling	8 369	1 557,3	2,33	1,59	1,01	100,1	29 198	36 558	47 249	35 163
Vuokra-asunto – Hyresbostad – Rented dwelling	2 305	787,4	1,78	1,33	0,72	55,4	16 687	17 278	25 122	19 500
Etelä-Suomi – Södra Finland – Southern Finland										
Yhteensä – Totalt – Total	4 995	1 207,6	2,10	1,48	0,96	81,4	27 863	33 286	42 531	31 330
Oma asunto – Egen bostad – Owner-occupied dwelling	3 678	757,1	2,24	1,55	1,04	96,9	32 444	40 564	50 831	37 045
Vuokra-asunto – Hyresbostad – Rented dwelling	1 209	419,6	1,84	1,35	0,82	55,3	19 717	20 557	28 089	21 424
Länsi-Suomi – Västra Finland – Western Finland										
Yhteensä – Totalt – Total	2 948	600,0	2,17	1,51	0,89	88,1	22 572	27 066	37 062	28 338
Oma asunto – Egen bostad – Owner-occupied dwelling	2 359	407,2	2,38	1,61	1,00	103,8	26 749	33 206	44 043	33 366
Vuokra-asunto – Hyresbostad – Rented dwelling	552	179,9	1,72	1,31	0,65	55,4	14 049	14 417	22 479	17 808
Itä-Suomi – Östra Finland – Eastern Finland										
Yhteensä – Totalt – Total	1 564	309,6	2,06	1,47	0,73	82,8	18 066	23 200	33 752	26 340
Oma asunto – Egen bostad – Owner-occupied dwelling	1 244	200,0	2,29	1,57	0,86	98,3	22 586	30 377	41 726	32 169
Vuokra-asunto – Hyresbostad – Rented dwelling	305	103,9	1,66	1,28	0,49	55,2	10 138	10 412	19 418	15 845
Pohjois-Suomi – Norra Finland – Northern Finland										
Yhteensä – Totalt – Total	1 285	269,2	2,38	1,60	0,95	89,6	24 273	28 298	38 483	29 385
Oma asunto – Egen bostad – Owner-occupied dwelling	1 046	184,3	2,66	1,73	1,07	105,6	28 561	34 366	45 753	34 708
Vuokra-asunto – Hyresbostad – Rented dwelling	230	81,5	1,80	1,34	0,71	55,6	15 163	15 312	22 817	17 932
Ahvenanmaa – Åland										
Yhteensä – Totalt – Total	51	11,2	2,01	1,44	0,84	110,1	25 306	30 969	41 109	31 274
Oma asunto – Egen bostad – Owner-occupied dwelling	42	8,7	2,17	1,51	0,90	124,4	26 808	33 403	44 358	34 033
Vuokra-asunto – Hyresbostad – Rented dwelling	9	..	..	..	..	..	..	..	..	..

1. Vuoden 2004 NUTS2-luokituksen mukainen suuralue.
Storområdesindelning enligt 2004 års NUTS2-klassificering.
Classification of major areas according to the NUTS2 classification for 2004.

13. Viljelijätalouksien, maanviljelijätalouksien ja osa-aikaviljelijöiden tulotaso tilan pääasiallisen tuotantosuunnan mukaan 2002.

Odlarhushållens, jordbrukarhushållens och deltidsodlarnas inkomstnivå efter gårdens huvudsakliga produktionsinriktning 2002.

Income level of crop growing, farming and part-time farming households according to the farm's main line of production 2002.

Maatilan tuotantosuunta Jordbrukslägenhets produktionsinriktning Main type of production of farm	Kotitalouksia Hushåll Households		Henkilöitä keski- määrin Personer i medeltal Persons on average	Kulutus- yksiköitä keski- määrin Konsumtionsen- heter i me- deltal Consumption units on average	Ammatissa toimivia keski- määrin Yrkesverk- samma i medeltal Economically active on average	Tulotaso – Inkomstnivå – Income level Keskiarvo – Medeltal – Mean, €				
	Haastatte- lussa I intervjun In inter- view	Perus- joukossa I populatio- nen In popula- tion, 1000				Tulot maa- taloudesta Inkomst av jordbruk Income from agri- culture	Tulot metsä- taloudesta Inkomst av skogsbruk Income from fo- restry	Tuotannon- tekijätulot Faktorin- komst Factor income	Bruttotulot Bruttoin- komst Gross income	Käytettä- vissä ole- vat tulot Disponibel inkomst Disposable income
Kaikki viljelijätaloudet – Samtliga jordbrukarhushåll – All farmer households										
Yhteensä – Totalt – Total	1220	78,1	3,30	2,02	1,66	12 284	5 568	45 555	53 743	42 151
Kotieläintalous – Boskapsskötsel – Livestock farming	659	33,0	3,71	2,20	1,82	19 568	5 481	44 503	53 165	42 517
Kasvinviljely – Växtodling – Crop cultivation	441	34,4	3,18	1,97	1,63	7 902	4 635	49 148	57 052	43 668
Muu tuotanto – Övrig produktion – Other production	120	10,8	2,42	1,65	1,26	3 963	8 815	37 307	44 949	36 189
Maanviljelijätaloudet – Jorsbrukarhushåll – Farmers										
Yhteensä – Totalt – Total	906	46,5	3,47	2,09	1,82	18 385	7 708	46 384	54 159	43 276
Kotieläintalous – Boskapsskötsel – Livestock farming	616	29,6	3,77	2,22	1,90	21 430	5 942	46 651	55 085	43 978
Kasvinviljely – Växtodling – Crop cultivation	226	12,8	3,09	1,94	1,70	15 565	9 538	47 970	55 081	43 917
Muu tuotanto – Övrig produktion – Other production	64	4,0	2,47	1,66	1,59	4 901	14 908	39 356	44 396	36 052
Osa-aikaviljelijätaloudet – Deltidsjordbrukarhushåll – Part-time farmers										
Yhteensä – Totalt – Total	314	31,6	3,06	1,92	1,42	3 321	2 425	44 339	53 131	40 500
Kotieläintalous – Boskapsskötsel – Livestock farming	43	3,3	3,23	1,97	1,10	2 940	1 373	25 322	36 020	29 476
Kasvinviljely – Växtodling – Crop cultivation	215	21,6	3,24	1,99	1,58	3 354	1 725	49 847	58 222	43 520
Muu tuotanto – Övrig produktion – Other production	56	6,7	2,38	1,65	1,06	3 404	5 182	36 086	45 279	36 271

14. Kotitalouksien kulutusyksikköä kohti laskettujen tulojen jakautuminen henkilöiden kesken 2001. Desiiliryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan. Fördelning av hushållens inkomster per konsumtionsenhet för personer 2001. Decilgrupperna har bildats utgående från personer efter hushållens disponibel inkomst per konsumtionsenhet. Distribution of household income per consumption unit between persons 2001. Decile groups have been ordered from persons according to households' disposable income per consumption unit.

Desiiliryhmät Decilgrupper Decile groups	Henkilöitä Personer Persons		Tulo-osuus, % Inkomstandel, % Breakdown of income, %		Omaisuus- tulot Kapital- inkomst Property income	Tuotannon tekijätulot Faktor- inkomst Factor income	Tulonsiirrot Transfereringar Current transfers		Bruttotulot Bruttoin- komst Gross income	Käytettä- vissä olevat tulot Disponibel inkomst Disposable income	Desiilin yläraja Decils övre gräns Upper limit of decile, €
	Haastatte- lussa I intervjun In interview	Perusjou- kossa I populatio- nen In populati- on, 1000	Palkat Löner Wages and salaries	Yrittäjätulot Företagar- inkomst Entrepre- neurial income			Saadut Erhållna Received	Maksetut Betalda Paid			
I	2 041	514,1	1,4	2,7	1,6	1,6	10,2	1,5	3,5	4,2	10 463
II	2 161	512,3	3,0	3,0	2,5	2,9	12,2	2,8	5,0	5,8	12 588
III	2 373	513,6	4,6	4,8	4,1	4,6	11,3	4,2	6,1	6,7	14 441
IV	2 475	513,0	6,2	5,9	4,7	5,9	11,4	5,6	7,2	7,7	16 199
V	2 500	513,0	8,2	6,7	5,3	7,6	10,1	7,1	8,2	8,5	17 917
VI	2 727	513,3	9,7	7,4	6,0	9,0	10,1	8,6	9,2	9,4	19 787
VII	2 821	513,4	12,0	7,2	6,9	10,8	8,8	10,2	10,4	10,4	21 965
VIII	2 984	513,5	14,0	11,0	8,3	12,9	8,2	12,3	11,8	11,7	24 708
IV	3 580	512,6	16,4	16,8	11,0	15,6	8,7	15,6	14,0	13,5	29 863
X	4 539	513,1	24,4	34,5	49,5	29,2	8,8	32,0	24,6	22,0	..
Yhteensä – Totalt – Total	28 201	5 131,8	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	..

- 15. Kotitalouksien prosenttijakauma desiiiryhmittäin 2002. Desiiiryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon perusteella.**
Hushållens procentfördelning i decilgrupper efter vissa klassificeringsvariablerna 2002. Decilgrupperna har bildats utgående från personer efter hushållens disponibel per konsumtionsenhet.
Percentage distribution of households by decile groups according to selected characteristics 2002. Decile groups have been ordered from persons according to households' disposable income per consumption unit 2002.

	Desiiiryhmät – Decilgrupper – Decile groups										
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Yhteensä Totalt Total
Sesioekonominen asema – Socioekonomisk ställning – Socio-economic group											
Maatalousyrittäjät – Lantbruksföretagare – Employers and own-account workers in agriculture	14,5	5,1	7,4	7,9	9,5	8,5	8,4	10,1	13,0	15,7	100,0
Muut yrittäjät – Övriga företagare – Other employers and own-account workers	14,8	6,2	6,1	5,4	8,1	6,7	6,4	9,7	11,2	25,5	100,0
Ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän – Upper-level salaried employees	(0,6)	1,4	1,9	4,2	6,2	6,7	11,1	13,5	21,7	32,7	100,0
Alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän – Lower-level salaried employees	3,3	6,6	10,0	11,0	11,6	13,2	14,8	12,6	10,7	6,2	100,0
Työntekijät – Arbetare – Workers	4,4	8,6	10,1	11,7	13,2	12,2	12,8	13,4	9,4	4,0	100,0
Opiskelijat – Studerande – Students	69,2	20,0	5,3	4,5	(0,6)	(0,3)	(–)	(–)	(0,1)	(0,0)	100,0
Eläkeläiset – Pensionärer – Pensioners	10,9	21,0	16,9	13,4	10,1	8,3	5,8	4,9	4,5	4,2	100,0
Työttömät – Arbetslösa – Unemployed	66,9	15,6	6,9	5,3	2,1	1,3	0,9	(0,1)	(0,7)	(0,3)	100,0
Muut – Övriga – Others	57,8	20,3	(11,0)	(3,6)	(0,5)	(1,3)	(1,4)	(1,1)	(1,7)	(1,4)	100,0
Maatalousyrittäjät – Lantbruksföretagare – Employers and own-account workers in agriculture	2,5	1,0	1,6	1,8	2,2	2,1	2,0	2,4	3,1	3,5	2,2
Muut yrittäjät – Övriga företagare – Other employers and own-account workers	6,5	3,0	3,4	3,1	4,9	4,4	4,0	6,1	6,8	14,7	5,7
Ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän – Upper-level salaried employees	(0,8)	1,9	2,8	6,4	10,1	11,6	18,7	22,6	35,5	50,2	15,2
Alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän – Lower-level salaried employees	4,3	9,6	16,6	19,2	21,2	25,6	27,9	23,7	19,7	10,7	17,1
Työntekijät – Arbetare – Workers	6,7	14,3	19,1	23,2	27,5	26,8	27,5	28,7	19,7	7,9	19,4
Opiskelijat – Studerande – Students	20,7	6,6	2,0	1,8	(0,3)	(0,1)	(–)	(–)	(0,0)	(0,0)	3,9
Eläkeläiset – Pensionärer – Pensioners	25,4	54,4	49,6	41,2	32,6	28,4	19,1	16,3	14,6	12,7	30,1
Työttömät – Arbetslösa – Unemployed	28,0	7,2	3,6	2,9	1,2	0,8	0,5	(0,1)	(0,4)	(0,2)	5,4
Muut – Övriga – Others	5,0	1,9	(1,2)	(0,4)	(0,1)	(0,2)	(0,2)	(0,1)	(0,2)	(0,2)	1,1
Yhteensä – Totalt – Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Viitehenkilön ikä – Referenspersonens ålder – Age of reference person											
– 24 vuotta / år / years	41,1	15,4	10,2	11,2	6,3	5,9	4,0	2,3	2,6	1,1	100,0
25 – 34 vuotta / år / years	14,0	9,3	9,1	8,8	10,9	10,8	11,5	8,7	10,1	6,7	100,0
35 – 44 vuotta / år / years	9,9	7,8	7,6	9,6	10,4	9,9	11,6	12,7	10,6	10,0	100,0
45 – 54 vuotta / år / years	10,1	6,1	6,7	6,4	7,9	9,2	11,4	12,7	13,3	16,1	100,0
55 – 64 vuotta / år / years	7,3	9,0	7,7	8,4	9,4	8,0	9,1	10,4	13,4	17,3	100,0
65 – vuotta / år / years	10,5	21,6	18,2	14,2	9,9	7,9	5,2	4,5	3,8	4,3	100,0
– 24 vuotta / år / years	26,9	11,2	8,4	9,6	5,7	5,7	3,7	2,1	2,4	0,9	8,4
25 – 34 vuotta / år / years	15,3	11,3	12,6	12,7	16,5	17,3	17,9	13,6	15,4	9,6	14,1
35 – 44 vuotta / år / years	14,3	12,6	13,7	18,1	20,7	21,1	23,9	26,2	21,2	18,9	18,6
45 – 54 vuotta / år / years	16,1	10,7	13,3	13,4	17,3	21,4	25,7	28,6	29,1	33,1	20,4
55 – 64 vuotta / år / years	9,0	12,3	12,0	13,6	15,9	14,4	16,0	18,2	22,8	27,6	15,8
65 – vuotta / år / years	18,4	41,9	40,0	32,5	23,8	20,2	12,9	11,3	9,2	9,9	22,6
Yhteensä – Totalt – Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(15. jatk. – forts. – cont.)

	Desiiliryhmitt – Decilgrupper – Decile groups										
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Yhteensä Totalt Total
Koulutusaste – Utbildningsnivå – Level of education											
Perusaste – Grundnivå – Basic education	16,4	18,7	15,2	12,3	9,4	6,5	5,7	6,2	5,3	4,2	100,0
Keskiaste – Mellannivå – Upper secondary education	16,2	11,2	10,0	10,1	10,5	10,1	9,6	9,2	8,0	5,2	100,0
Alin korkea-aste – Lägsta utbildning på högre nivå – Lowest level of tertiary education	4,6	5,0	6,4	9,0	9,5	11,5	13,5	12,4	13,4	14,7	100,0
Alempi korkeakouluaste – Lägre högskolenivå – Undergraduate level	4,7	2,1	5,5	6,6	7,0	11,3	13,3	13,5	15,8	20,1	100,0
Ylempi korkeakouluaste – Högre högskolenivå – Graduate level	3,0	3,5	1,3	2,5	5,1	5,6	9,9	11,5	19,9	37,8	100,0
Tutkijakoulutusaste – Forskarutbildningsnivå – Postgraduate level	(2,3)	(–)	(–)	(0,3)	(3,4)	(4,1)	(3,2)	(6,0)	20,4	60,3	100,0
Perusaste – Grundnivå – Basic education	42,6	53,9	49,8	41,8	33,9	24,9	21,1	22,9	19,2	14,2	33,5
Keskiaste – Mellannivå – Upper secondary education	48,3	36,9	37,2	39,4	43,0	43,9	40,7	38,9	32,9	20,0	38,3
Alin korkea-aste – Lägsta utbildning på högre nivå – Lowest level of tertiary education	4,8	5,9	8,5	12,4	13,9	17,8	20,3	18,6	19,6	20,2	13,6
Alempi korkeakouluaste – Lägre högskolenivå – Undergraduate level	2,5	1,2	3,6	4,5	5,1	8,6	9,9	10,0	11,4	13,7	6,7
Ylempi korkeakouluaste – Högre högskolenivå – Graduate level	1,7	2,1	0,9	1,8	3,8	4,5	7,8	9,0	15,2	27,1	7,1
Tutkijakoulutusaste – Forskarutbildningsnivå – Postgraduate level	(0,1)	(–)	(–)	(0,0)	(0,3)	(0,4)	(0,3)	(0,5)	1,8	4,9	0,8
Yhteensä – Totalt – Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Elinvaihe – Livsfas – Stage of life-cycle											
Yhden hengen taloudet – Enpersonhushåll – One-person households	22,6	17,7	12,5	9,7	8,2	6,3	6,3	5,8	5,0	5,8	100,0
– 24 vuotta / år / years	58,0	15,2	9,9	7,8	(2,3)	(2,7)	(0,3)	(2,2)	(0,6)	(1,1)	100,0
25 – 34 vuotta / år / years	23,2	11,6	7,3	8,6	10,8	9,8	11,9	5,6	7,6	3,7	100,0
35 – 44 vuotta / år / years	18,0	8,8	3,3	10,6	10,7	7,3	9,8	12,4	7,2	11,8	100,0
45 – 54 vuotta / år / years	24,7	9,1	7,0	6,5	7,2	6,3	9,7	9,5	9,5	10,6	100,0
55 – 64 vuotta / år / years	16,1	16,8	8,7	9,2	11,6	6,6	7,2	6,2	8,2	9,2	100,0
65 – vuotta / år / years	15,1	27,8	22,1	12,0	7,2	5,7	2,9	3,2	1,4	2,6	100,0
Yksinhuoltajataloudet – Ensamförsörjarhushåll – Single-parent households	21,1	17,8	17,3	13,1	9,1	5,2	3,7	6,1	4,8	11,9	100,0
Lapsettomat parit – Par utan barn – Childless couples	4,9	6,5	7,6	9,4	8,8	9,2	10,7	11,0	14,4	17,5	100,0
– 24 vuotta / år / years	31,2	15,9	13,1	11,5	8,5	9,4	6,0	(1,7)	(1,9)	(0,7)	100,0
25 – 34 vuotta / år / years	6,7	5,5	4,5	8,3	8,3	9,6	12,8	12,5	18,4	13,3	100,0
35 – 44 vuotta / år / years	(2,7)	(1,5)	(5,3)	4,8	3,4	(3,7)	12,6	19,7	23,5	22,8	100,0
45 – 54 vuotta / år / years	2,4	2,9	4,4	2,5	4,3	8,0	12,0	14,3	18,7	30,5	100,0
55 – 64 vuotta / år / years	2,0	3,7	6,2	6,6	8,7	9,0	10,7	12,0	17,2	23,9	100,0
65 – vuotta / år / years	2,4	11,2	12,0	18,0	13,9	11,6	9,3	7,0	7,2	7,4	100,0
Parit, joilla lapsia – Par med barn – Couples with children	7,4	7,6	9,2	10,6	11,6	12,2	12,3	11,2	9,5	8,6	100,0

(15. jatk. – forts. – cont.)

(15. jatk. – forts. – cont.)

Kotitalouksien prosenttijakauma desiiliryhmittäin 2002. Desiiliryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon perusteella.

Hushållens procentfördelning i decilgrupper efter vissa klassificeringsvariablerna 2002. Decilgrupperna har bildats utgående från personer efter hushållens disponibel per konsumtionsenhet.

Percentage distribution of households by decile groups according to selected characteristics 2002. Decile groups have been ordered from persons according to households' disposable income per consumption unit 2002.

	Desiiliryhmät – Decilgrupper – Decile groups										Yhteensä Totalt Total
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
Kaikki lapset alle 7 vuotta – Alla barn under 7 år – All children under 7 years	10,0	8,7	10,8	10,8	11,7	12,0	11,7	9,4	7,9	6,9	100,0
Nuorin alle 7 vuotta – Det yngsta under 7 år – Youngest child under 7 years	8,0	10,3	11,4	12,5	10,3	13,0	12,3	9,8	7,5	4,8	100,0
Nuorin 7–12 vuotta – Det yngsta 7–12 år – Youngest child 7–12 years	6,6	5,4	6,8	8,4	12,4	12,5	13,2	11,9	11,2	11,5	100,0
Nuorin 13–17 vuotta – Det yngsta 13–17 år – Youngest child 13–17 years	2,3	5,1	6,7	11,5	11,7	10,6	11,8	15,6	12,6	12,2	100,0
Muut kotitaloudet – Övriga hushåll – Other households	6,4	8,4	9,1	8,9	10,7	11,7	10,8	12,8	12,0	9,2	100,0
Yhden hengen taloudet – Enpersonhushåll – One-person households	67,5	58,7	46,7	38,1	33,9	27,7	26,6	24,7	20,8	22,4	38,4
– 24 vuotta / år / years	18,3	5,3	3,9	3,2	(1,0)	(1,2)	(0,1)	(1,0)	(0,3)	(0,4)	4,1
25 – 34 vuotta / år / years	9,6	5,3	3,8	4,7	6,2	5,9	7,0	3,3	4,3	2,0	5,3
35 – 44 vuotta / år / years	6,1	3,3	1,4	4,7	5,0	3,6	4,8	6,0	3,4	5,2	4,4
45 – 54 vuotta / år / years	10,7	4,4	3,8	3,7	4,3	4,0	6,0	5,9	5,7	6,0	5,6
55 – 64 vuotta / år / years	7,1	8,2	4,8	5,3	7,0	4,2	4,5	3,9	5,0	5,2	5,6
65 – vuotta / år / years	15,8	32,2	29,0	16,5	10,3	8,7	4,3	4,7	2,1	3,5	13,4
Yksinhuoltajataloudet – Ensamförsörjarhushåll – Single-parent households	5,6	5,2	5,7	4,5	3,3	2,0	1,4	2,3	1,7	0,7	3,4
Lapsettomat parit – Par utan barn – Childless couples	10,9	16,2	21,5	27,7	27,3	30,3	34,0	35,0	44,6	50,9	28,9
– 24 vuotta / år / years	4,8	2,7	2,5	2,3	1,8	2,1	1,3	(0,4)	(0,4)	(0,1)	2,0
25 – 34 vuotta / år / years	2,1	1,9	1,7	3,4	3,5	4,4	5,7	5,5	7,9	5,4	4,0
35 – 44 vuotta / år / years	(0,5)	(0,3)	(1,2)	1,1	0,8	(0,9)	3,1	4,8	5,6	5,1	2,2
45 – 54 vuotta / år / years	1,0	1,3	2,3	1,3	2,4	4,8	7,0	8,3	10,6	16,2	5,3
55 – 64 vuotta / år / years	1,2	2,4	4,5	5,1	7,0	7,7	8,9	10,0	14,0	18,2	7,5
65 – vuotta / år / years	1,5	7,7	9,2	14,5	11,7	10,4	8,1	6,1	6,1	5,9	7,9
Parit, joilla lapsia – Par med barn – Couples with children	10,5	11,9	16,3	19,7	22,7	25,3	24,8	22,5	18,6	15,8	18,3
Kaikki lapset alle 7 vuotta – Alla barn under 7 år – All children under 7 years	4,8	4,7	6,5	6,8	7,8	8,5	8,0	6,5	5,3	4,3	6,2
Nuorin alle 7 vuotta – Det yngsta under 7 år – Youngest child under 7 years	2,5	3,5	4,5	5,1	4,4	5,9	5,4	4,3	3,2	1,9	4,0
Nuorin 7–12 vuotta – Det yngsta 7–12 år – Youngest child 7–12 years	2,8	2,5	3,6	4,6	7,2	7,7	7,9	7,1	6,5	6,2	5,4
Nuorin 13–17 vuotta – Det yngsta 13–17 år – Youngest child 13–17 years	0,5	1,2	1,8	3,1	3,4	3,2	3,5	4,6	3,6	3,3	2,7
Muut kotitaloudet – Övriga hushåll – Other households	5,5	8,0	9,8	10,0	12,7	14,8	13,2	15,6	14,3	10,2	11,1
Yhteensä – Totalt – Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

16. Saatujen tulonsiirtojen rakenne desiiliryhmittäin 2002. Desiiliryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan.
De erhållna transfereringarnas struktur i decilgrupperna 2001. Decilgrupperna har bildats utgående från personer efter hushållens disponibel per konsumtionsenhet.
Current transfers received: Decile groups have been ordered from persons according to households' disposable income per consumption unit 2002.

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Desiiliryhmät – Decilgrupper – Decile groups										Kaikki koti- taloudet Samtliga hushåll All house- holds
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	934	860	869	911	908	969	1 043	1 103	1 367	1 879	10 843
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	308,7	278,6	245,7	235,3	223,7	210,8	217,0	217,6	222,9	237,2	2 397,5
Henkilöitä perusjoukossa – Personer i populationen – Persons in population	514,1	512,3	513,6	513,0	513,0	513,3	513,4	513,5	512,6	513,1	5 131,8
Kotitalouden keskimääräinen koko – Hushållets medelstorlek – Average size of households	1,67	1,84	2,09	2,18	2,29	2,43	2,37	2,36	2,30	2,16	2,14
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,30	1,41	1,56	1,65	1,74	1,83	1,84	1,88	1,92	1,86	1,68
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	0,36	0,43	0,53	0,53	0,55	0,61	0,53	0,48	0,38	0,30	0,46
Kulutusyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,28	1,35	1,46	1,51	1,56	1,62	1,60	1,61	1,59	1,54	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	0,27	0,38	0,56	0,71	0,97	1,08	1,26	1,37	1,46	1,49	0,91
1. Sairausajan toimeentuloturva – Utkomstskydd under sjukdomstid – Income maintenance during illness	95	164	218	147	117	214	196	111	273	253	176
2. Toimintarajoitteisuuteen liittyvä tuki – Stöd vid funktionsbegränsning – Support related to disability	597	1 228	1 168	1 388	1 355	1 660	1 524	1 746	1 845	1 467	1 361
3. Vanhuuden turva – Utkomstskydd under ålderdomen – Old-age security	1 365	4 252	5 015	5 670	4 961	5 061	4 045	3 847	4 199	4 996	4 248
4. Lesken ja muiden omaisten tuki – Stöd för änka/änkling och andra anhöriga – Survivors' benefits	304	722	828	709	586	715	373	491	542	345	558
5. Lapsiperheiden etuudet – Förmåner till barnfamiljer – Benefits to families with children	871	1 039	1 279	1 248	1 227	1 240	1 059	959	683	539	1 010
6. Työttömyysturva – Utkomstskydd för arbetslösa – Unemployment security	2 122	1 733	1 361	1 345	1 433	1 410	1 331	990	971	518	1 356
7. Asumisen tuet – Stöd för boende – Housing support	1 155	769	422	188	127	81	60	94	37	15	338
8. Opintoetuudet – Studieförmåner – Student benefits	597	288	244	233	138	188	144	143	146	165	243
9. Muu toimeentuloturva – Annat utkomstskydd – Other income maintenance	616	259	134	81	103	43	26	42	4	14	152
Muut saadut tulonsiirrot – Andra erhållna transfereringar – Other current transfers received	262	266	283	287	272	271	286	175	216	371	270
Saadut tulonsiirrot yhteensä – Erhållna transfereringar sammanlagt – Current transfers received, total	7 984	10 719	10 952	11 297	10 320	10 882	9 044	8 597	8 916	8 684	9 712
Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	1 214	2 451	3 989	5 579	7 330	9 284	10 899	13 225	16 543	32 615	9 850
Käytettävissä olevat tulot – Disponibel inkomst – Disposable income	10 607	15 663	19 664	23 123	26 626	30 574	33 350	37 458	42 902	67 393	29 718
Tuotannon tekijätulot – Faktorinkomst – Factor income	3 837	7 394	12 700	17 405	23 635	28 976	35 205	42 086	50 529	91 325	29 856
Bruttotulot – Bruttoinkomst – Gross income	11 821	18 113	23 652	28 702	33 956	39 858	44 249	50 683	59 445	100 009	39 568

17. Saatujen tulonsiirtojen rakenne kotitalouden elinvaiheen mukaan 2002.
De erhållna transfereringarnas struktur efter hushållens livsfas 2002.
Current transfers received: structure by stage of life cycle 2002.

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Yhden hengen taloudet – Enpersonshushåll – One-person households				Yksinhuoltaja- taloudet Ensamförsör- jarkushåll Single- parent households	Lapsettomat parit – Par utan barn – Childless couples			
	Vuotta – År – Years			Yhteensä Totalt Total		Vuotta – År – Years			Yhteensä Totalt Total
	–34	35–64	65–			–34	35–64	65–	
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	544	1 103	607	2 254	286	521	2 254	837	3 612
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	225,1	373,9	322,2	921,1	81,6	142,8	359,8	189,5	692,1
Kotitalouden keskimäärin – Hushållets medelstorlek – Average size of households	1,00	1,00	1,00	1,00	2,49	2,00	2,00	2,00	2,00
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	0,00	0,00	0,00	0,00	1,49	0,00	0,00	0,00	0,00
Kulutusyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,00	1,00	1,00	1,00	1,54	1,50	1,50	1,50	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	0,58	0,59	0,00	0,38	0,72	1,36	1,32	0,06	0,98
1. Sairausajan toimeentuloturva – Utkomstskydd under sjukdomstid – Income maintenance during illness	126	221	0	120	168	77	321	41	194
2. Toimintarajoitteisuuteen liittyvä tuki – Stöd vid funktionsbegränsning – Support related to disability	497	1 975	243	1 008	600	107	3 454	1 141	2 130
3. Vanhuuden turva – Utkomstskydd under ålderdomen – Old-age security	0	815	10 115	3 869	25	0	2 942	23 732	8 027
4. Lesken ja muiden omaisten tuki – Stöd för änka/änkling och andra anhöriga – Survivors' benefits	38	463	2 565	1 094	772	11	132	105	100
5. Lapsiperheiden etuudet – Förmåner till barnfamiljer – Benefits to families with children	10	6	16	10	4 074	44	7	2	13
6. Työttömyysturva – Utkomstskydd för arbetslösa – Unemployment security	592	1 736	56	869	1 216	1 054	2 724	600	1 798
7. Asumisen tuet – Stöd för boende – Housing support	678	288	364	410	1 324	815	57	42	209
8. Opintoetuudet – Studieförmåner – Student benefits	723	27	0	187	241	1 346	69	13	317
9. Muu toimeentuloturva – Annat utkomstskydd – Other income maintenance	300	210	11	163	436	219	79	3	87
Muut saadut tulonsiirrot – Andra erhållna transfereringar – Other current transfers received	600	136	222	279	298	529	102	233	226
Saadut tulonsiirrot yhteensä – Erhållna transfereringar sammanlagt – Current transfers received, total	3 564	5 878	13 593	8 011	9 153	4 201	9 888	25 911	13 101
Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	3 962	6 431	2 451	4 436	5 616	10 488	15 391	6 970	12 074
Käytettävissä olevat tulot – Disponibel inkomst – Disposable income	13 941	18 656	14 347	15 997	22 947	30 155	39 766	29 375	34 939
Tuotannon tekijätulot – Faktorinkomst – Factor income	14 339	19 209	3 206	12 422	19 410	36 442	45 270	10 433	33 912
Bruttotulot – Bruttoinkomst – Gross income	17 903	25 087	16 798	20 433	28 563	40 644	55 157	36 344	47 013

(17. jatk. – forts. – cont.)

(17. jatk. – forts. – cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Parit, joilla lapsia – Par med barn – Couples with children					Muut Övriga Others
	Kaikki lapset alle 7 v Alla barn under 7 år All children under 7 years	Nuorin alle 7 v Det yngsta under 7 år Youngest child under 7 years	Nuorin 7–12 v Det yngsta 7–12 år Youngest child 7–12 years	Nuorin 13–17 v Det yngsta 13–17 år Youngest child 13–17 years	Yhteensä Totalt Total	
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	839	627	859	502	2 827	1 864
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	148,7	95,7	129,0	64,3	437,7	265,1
Kotitalouden keskimäärin – Hushållets medelstorlek – Average size of households	3,55	4,86	4,02	3,39	3,95	3,37
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,86
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	1,55	2,86	2,02	1,39	1,95	0,51
Kulutusyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,96	2,40	2,20	2,14	2,15	2,13
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	1,36	1,55	1,77	1,77	1,58	1,51
1. Sairausajan toimeentuloturva – Utkomstskydd under sjukdomstid – Income maintenance during illness	183	253	215	294	224	246
2. Toimintarajoitteisuuteen liittyvä tuki – Stöd vid funktionsbegränsning – Support related to disability	220	546	679	1 293	584	2 095
3. Vanhuuden turva – Utkomstskydd under ålderdomen – Old-age security	6	33	132	354	100	3 850
4. Lesken ja muiden omaisten tuki – Stöd för änka/änkling och andra anhöriga – Survivors' benefits	2	71	108	67	58	651
5. Lapsiperheiden etuudet – Förmåner till barnfamiljer – Benefits to families with children	5 439	6 051	2 807	1 567	4 229	826
6. Työttömyysturva – Utkomstskydd för arbetslösa – Unemployment security	1 231	1 972	1 549	964	1 448	1 783
7. Asumisen tuet – Stöd för boende – Housing support	267	401	128	36	222	308
8. Opintoetuudet – Studieförmåner – Student benefits	251	97	133	72	156	390
9. Muu toimeentuloturva – Annat utkomstskydd – Other income maintenance	171	275	100	45	154	197
Muut saadut tulonsiirrot – Andra erhållna transfereringar – Other current transfers received	598	247	181	161	334	234
Saadut tulonsiirrot yhteensä – Erhållna transfereringar sammanlagt – Current transfers received, total	8 368	9 945	6 033	4 853	7 509	10 580
Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	13 199	14 370	17 456	18 635	15 508	14 813
Käytettävissä olevat tulot – Disponibel inkomst – Disposable income	37 451	43 120	46 383	47 493	42 797	44 255
Tuotannontekijätulot – Faktorinkomst – Factor income	42 282	47 545	57 805	61 275	50 796	48 488
Bruttotulot – Bruttoinkomst – Gross income	50 650	57 490	63 838	66 128	58 305	59 068

18. Saatujen tulonsiirtojen rakenne sosioekonomisen aseman mukaan 2002.
De erhållna transfereringarnas struktur efter socioekonomisk ställning 2002.
Current transfers received: structure by socio-economic group 2002.

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Ylemmät toimi- henkilöt Högre tjänstemän Upper-level salaried employees	Alemmat toimi- henkilöt Lägre tjän- stemän Lower-level salaried employees	Työntekijät Arbetare Workers	Maatalous- yrittäjät Jordsbruks- företagare Employers and own- account workers in agriculture	Muut yrittäjät Övriga före- tagare Other em- ployers and own- account workers	Eläkeläiset Pensionärer Pensioners	Työttömät Arbetslösa Unem- ployed	Muut Övriga Others	Kaikki koti- taloudet Samtliga hushåll All house- holds
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	2 077	1 585	1 843	975	1 332	2 308	401	322	10 843
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	364,4	409,2	465,0	52,5	136,6	721,2	129,3	119,3	2 397,5
Kotitalouden keskimäärin – Hushållets medelstorlek – Average size of households	2,65	2,38	2,50	3,43	2,71	1,47	1,72	1,63	2,14
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,87	1,74	1,86	2,44	1,91	1,45	1,34	1,32	1,68
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	0,79	0,64	0,65	0,99	0,80	0,02	0,38	0,30	0,46
Kulutusyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,70	1,59	1,65	2,07	1,73	1,23	1,30	1,26	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	1,58	1,42	1,47	1,78	1,54	0,04	0,06	0,03	0,91
1. Sairausajan toimeentuloturva – Utkomstskydd under sjukdomstid – Income maintenance during illness	84	130	234	427	360	95	122	615	176
2. Toimintarajoitteisuuteen liittyvä tuki – Stöd vid funktionsbegränsning – Support related to disability	595	836	775	1 167	509	2 982	300	197	1 361
3. Vanhuuden turva – Utkomstskydd under ålderdomen – Old-age security	657	518	575	2 463	1 248	12 677	176	9	4 248
4. Lesken ja muiden omaisten tuki – Stöd för änka/änkling och andra anhöriga – Survivors' benefits	103	216	203	214	291	1 407	304	103	558
5. Lapsiperheiden etuudet – Förmåner till barnfamiljer – Benefits to families with children	1 624	1 297	1 405	1 932	1 777	53	870	1 257	1 010
6. Työttömyysturva – Utkomstskydd för arbetslösa – Unemployment security	600	1 036	1 326	813	781	1 118	6 867	1 239	1 356
7. Asumisen tuet – Stöd för boende – Housing support	67	203	181	89	211	296	1 386	1 604	338
8. Opintoetuudet – Studieförmåner – Student benefits	288	277	158	130	179	21	170	1 877	243
9. Muu toimeentuloturva – Annat utkomstskydd – Other income maintenance	15	57	106	18	106	52	1 149	719	152
J. Muut saatut tulonsiirrot yhteensä – Övriga erhållna transfereringar – Other current transfers received	292	329	219	166	246	201	224	731	270
Muut saatut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar sammanlagt – Other current transfers received	4 324	4 898	5 180	7 420	5 710	18 902	11 569	8 351	9 712
Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers received, total	22 890	10 054	9 917	10 504	17 382	4 379	1 975	1 742	9 850
Käytettävissä olevat tulot – Disponibel inkomst – Disposable income	48 195	31 058	30 722	41 684	46 598	20 682	13 479	12 400	29 718
Tuotannon tekijätulot – Faktorinkomst – Factor income	66 761	36 214	35 459	44 768	58 269	6 159	3 885	5 790	29 856
Bruttotulot – Bruttoinkomst – Gross income	71 086	41 112	40 639	52 188	63 980	25 061	15 454	14 142	39 568

19. Kotitalouksien tulojen keskivirheet sosioekonomisen ryhmän mukaan 2002.
Medelfel för hushållens inkomster efter socioekonomisk grupp 2002.
Household income: standard errors by socio-economic group 2002.

Sosioekonominen pääryhmä Socioekonomisk huvudgrupp Socio-economic main group	Kotitalouksia perusjoukossa Hushåll i populationen Households in population, 1000		Palkka- ja yrittäjätulot Löner och företagar- inkomst Earnings		Omaisuu- stulot Kapitalinkomst Income from property		Saadut tulonsiirrot Erhållna transfereringar Current transfers received		Maksetut tulo- siirrot Betalda transfereringar Current transfers paid		Käytettävissä olevat tulot Disponibel inkomst Disposable income	
		Keski- virhe Medelfel Standard error, %	Keski- arvo Medeltal Mean, €	Keski- virhe Medelfel Standard error, %	Keski- arvo Medeltal Mean, €	Keski- virhe Medelfel Standard error, %	Keski- arvo Medeltal Mean, €	Keski- virhe Medelfel Standard error, %	Keski- arvo Medeltal Mean, €	Keski- virhe Medelfel Standard error, %	Keski- arvo Medeltal Mean, €	Keski- virhe Medelfel Standard error, %
Kaikki kotitaloudet Samtliga hushåll All households	2 397,5	0,54	24 859	0,97	4 997	6,16	9 712	0,89	9 850	1,45	29 718	0,92
Ylemmät toimihenkilöt Högre tjänstemän Upper-lever salaried employees	364,4	2,37	59 105	1,59	7 656	16,11	4 324	3,63	22 890	2,88	48 195	2,00
Alemmat toimihenkilöt Lägre tjänstemän Lower-level salaried employees	409,2	2,75	33 301	1,43	2 913	3,84	4 898	3,39	10 054	1,66	31 058	1,28
Työntekijät Arbetare Workers	465,0	2,45	33 103	1,30	2 356	3,70	5 180	3,22	9 917	1,45	30 722	1,22
Maatalousyrittäjät Lantbruksföretagare Self-employed persons in agriculture	52,5	5,25	37 093	3,55	7 675	6,59	7 420	5,73	10 504	3,99	41 684	2,74
Muut yrittäjät Övriga företagare Other self-employed persons	136,6	4,19	37 384	3,04	20 885	18,61	5 710	5,33	17 382	7,24	46 598	6,05
Eläkeläiset Pensionärer Pensioners	721,2	1,44	1 604	6,38	4 556	5,46	18 902	1,09	4 379	2,55	20 682	1,32
Työttömät Arbetslösa Unemployed	129,3	6,07	2 462	8,67	1 423	12,79	11 569	2,93	1 975	4,59	13 479	2,94
Muut Övriga Others	119,3	6,27	4 306	6,87	1 485	61,49	8 351	4,35	1 742	18,72	12 400	5,48

Tulonsaajakohtaiset taulukot
Individtabeller
Individual tables

20. Ammatissa toimivien lukumäärä ja tulotaso sosioekonomisen aseman mukaan 2002.
Antal yrkesverksamma och inkomstnivå efter socioekonomisk ställning 2002.
Number and income level of economically active by socio-economic group 2002.

Sosioekonominen asema Socioekonomisk ställning Socio-economic group	Lukumäärä – Antal – Number		Tulotaso – Inkomstnivå – Income level, €						
	Haastatte- lussa I intervjun In inter- view	Perus- joukossa I populatio- nen In populati- on, 1000	Palkat Löner Wages and salaries		Yrittäjätulot Företagarinkomst Entrepreneurial income		Palkka- ja yrittäjätulot Löner och företagarinkomst Earnings		
			Keskiarvo Medeltal Mean	Mediaani Median Median	Keskiarvo Medeltal Mean	Mediaani Median Median	Keskiarvo Medeltal Mean	Mediaani Median Median	Keskiarvon keskivirhe Medelfel av medel- värde Standard error of the mean, %
Kaikki ammatissa toimivat – Samtliga yrkesverksamma – All economically active	13 037	2 184,9	23 631	22 426	2 204	0	25 835	23 324	0,6
1. Yrittäjät ja avustavat perheenjäsenet – Företagare och medhjälpande familje medlemmar – Self-employed persons and unpaid family workers	3 846	309,6	6 530	0	13 517	6 835	20 047	16 161	2,3
11. Maatalousyrittäjät – Jordbruksföretagare – Self-employed persons in agriculture	1 656	86,9	1 335	0	18 112	15 526	19 448	16 499	3,8
111. Maataloustyönantajat – Lantbruksarbetsgivare – Employers in agriculture	208	10,4	2 105	0	22 227	20 924	24 332	22 241	8,6
112. Maatalouden yksinäisyrittäjät – Lantbruksensamföretagare – Farmers on own-account	1 448	76,5	1 231	0	17 554	15 251	18 785	15 849	4,2
12. Muut yrittäjät – Övriga företagare – Other self-employed persons	2 190	222,7	8 556	140	11 725	3 266	20 281	15 654	2,8
121. Pientyönantajat – Småföretagare – Small employers	646	57,5	8 704	421	14 342	4 311	23 046	18 651	4,9
122. Muut työnantajat – Övriga arbetsgivare – Other employers	296	32,3	23 384	20 156	10 707	0	34 091	27 556	6,3
123. Yksinäisyrittäjät – Ensamföretagare – Own-account workers	1 091	111,2	4 216	0	10 385	5 941	14 601	10 830	4,0
124. Vapaiden ammattien harjoittajat – Fria yrkesutövare – Self-employed persons in liberal occupations	157	21,8	8 362	2 873	13 160	1 429	21 522	17 366	10,3
2. Palkansaajat – Löntagare – Employees	9 191	1 875,3	26 454	23 819	336	0	26 790	24 003	0,6
21. Ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän – Upper-level salaried employees	2 944	483,3	38 842	35 032	521	0	39 363	35 304	1,0
211. Johtotehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän i ledande ställning – Senior officials and upper management	1 011	143,1	50 079	44 735	307	0	50 387	44 781	1,8
212. Suunnittelu- ja tutkimustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän inom planering och forskning – Senior officials and employees in research and planning	786	146,9	35 533	33 617	384	0	35 917	33 692	1,4
213. Opetustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän inom utbildning – Senior officials and employees in education and training	571	95,9	29 970	29 276	346	0	30 316	29 582	1,9
214. Muut ylemmät toimihenkilöt – Övriga högre tjänstemän – Other senior officials and employees	576	97,4	36 054	31 921	1 216	0	37 269	32 071	2,7

Sosioekonominen asema Socioekonomisk ställning Socio-economic group	Lukumäärä – Antal – Number		Tulotaso – Inkomstnivå – <i>Income level, €</i>						
	Haastatte- lussa I intervjun <i>In inter- view</i>	Perus- joukossa I popula- tionen <i>In popula- tion, 1000</i>	Palkat Löner <i>Wages and salaries</i>		Yrittäjätulot Företagarinkomst <i>Entrepreneurial income</i>		Palkka- ja yrittäjätulot Löner och företagarinkomst <i>Earnings</i>		
			Keskiarvo Medeltal <i>Mean</i>	Mediaani Median <i>Median</i>	Keskiarvo Medeltal <i>Mean</i>	Mediaani Median <i>Median</i>	Keskiarvo Medeltal <i>Mean</i>	Mediaani Median <i>Median</i>	Keskiarvon keskivirhe Medelfel av medel- värde <i>Standard error of the mean, %</i>
22. Alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän – <i>Lower-level salaried employees</i>	3 308	711,2	22 569	22 170	255	0	22 823	22 254	0,8
221. Työnjohtotehtävissä toimivat alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän i förmansställning – <i>Supervisors</i>	591	128,2	27 015	26 093	284	0	27 299	26 460	1,9
222. Itsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän med självständigt kontorsarbete – <i>Lower-level salaried employees, independent work</i>	1 283	281,7	22 037	21 744	270	0	22 306	21 871	1,3
223. Epäitsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän med osjälvständigt kontorsarbete – <i>Lower-level salaried employees, routine work</i>	173	42,3	19 822	20 560	214	0	20 036	20 560	3,0
224. Muut alemmat toimihenkilöt – Övriga lägre tjänstemän – <i>Other lower-level salaried employees</i>	1 261	258,9	21 394	21 781	231	0	21 625	21 921	1,1
23. Työntekijät – Arbetare – <i>Workers</i>	2 939	680,8	21 719	21 207	290	0	22 009	21 331	0,9
231. Maataloustyöntekijät – Lantbruksarbetare – <i>Workers in agriculture, forestry, etc.</i>	141	25,5	15 996	16 882	250	0	16 245	17 161	4,8
232. Teollisuustyöntekijät – Industriarbetare – <i>Manufacturing workers</i>	1 353	312,2	24 893	24 445	248	0	25 141	24 603	1,1
233. Muut tuotantotyöntekijät – Övriga produktionsarbetare – <i>Other production workers</i>	491	119,6	20 380	19 691	389	0	20 769	19 920	2,3
234. Jakelu- ja palvelutyöntekijät – Distributions- och servicearbetare – <i>Distribution and service workers</i>	954	223,5	18 655	18 835	302	0	18 956	18 863	1,7

21 a. Ammatissa toimivien palkka- ja yrittäjätulojen jakautuminen desiiliryhmittäin sosioekonomisen aseman mukaan 2002, desiilien ylärajat. Desiiliryhmät on muodostettu palkka- ja yrittäjätulojen perusteella.
Fördelning av yrkesverksammas löner och företagarinkomst i decilgrupper efter socioekonomisk ställning 2002, decilers övre gränser. Decilgrupperna har bildats efter löner och företagarinkomst.
Distribution of earnings of economically active in decile groups by socio-economic group 2002, upper limits of deciles. Decile groups have been ordered according to earnings.

Sosioekonominen asema Socioekonomisk ställning Socio-economic group	Desiilin yläraja – Decils övre gräns – Upper limit of decile, €									
	Desiiliryhmät – Decilgrupper – Decile groups									
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Kaikki ammatissa toimivat – Samtliga yrkesverksamma – All economically active	10 088	15 003	18 718	21 102	23 324	25 949	29 226	33 947	42 341	..
1. Yrittäjät ja avustavat perheenjäsenet – Företagare och medhjälpande familjemedlemmar – Self-employed persons and unpaid family workers	1 916	5 500	8 733	11 931	16 161	20 148	24 248	30 923	41 000	..
11. Maatalousyrittäjät – Jordbruksföretagare – Self-employed persons in agriculture	2 052	5 018	9 206	13 148	16 499	20 490	24 240	29 248	40 384	..
12. Muut yrittäjät – Övriga företagare – Other self-employed persons	1 312	5 637	8 673	11 603	15 654	20 077	24 310	31 400	41 541	..
2. Palkansaajat – Löntagare – Employees	12 261	16 966	19 770	21 888	24 003	26 498	29 675	34 424	42 582	..
21. Ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän – Upper-level salaried employees	20 354	25 546	28 524	31 754	35 304	39 079	43 105	49 933	61 822	..
22. Alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän – Lower-level salaried employees	11 806	16 283	19 117	20 838	22 254	23 813	25 702	28 654	33 166	..
23. Työntekijät – Arbetare – Workers	10 291	14 363	17 517	19 464	21 331	23 469	25 874	28 900	33 624	..

21 b. Ammatissa toimivien palkka- ja yrittäjätulojen jakautuminen desiiliryhmittäin sosioekonomisen aseman mukaan 2002, tulo-osuudet. Desiiliryhmät on muodostettu palkka- ja yrittäjätulojen perusteella.
Fördelning av yrkesverksammas löner och företagarinkomst i decilgrupper efter socioekonomisk ställning 2002, inkomstandelar. Decilgrupperna har bildats efter löner och företagarinkomst.
Distribution of earnings of economically active in decile groups by socio-economic group 2002, disposition of income. Decile groups have been ordered according to earnings.

Sosioekonominen asema Socioekonomisk ställning Socio-economic group	Tulojen prosenttijakauma – Procentuell fördelning av inkomst – Percentage distribution of income										
	Desiiliryhmät – Decilgrupper – Decile groups										
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Yhteensä Totalt Total
Kaikki ammatissa toimivat – Samtliga yrkesverksamma – All economically active	2,3	4,9	6,6	7,7	8,6	9,5	10,6	12,2	14,6	23,0	100,0
1. Yrittäjät ja avustavat perheenjäsenet – Företagare och medhjälpande familjemedlemmar – Self-employed persons and unpaid family workers	0,1	1,8	3,5	5,2	7,0	9,3	10,8	13,8	17,6	31,0	100,0
11. Maatalousyrittäjät – Jordbruksföretagare – Self-employed persons in agriculture	0,3	1,8	3,8	5,5	7,7	10,1	11,0	13,6	17,7	28,3	100,0
12. Muut yrittäjät – Övriga företagare – Other self-employed persons	0,1	1,8	3,5	5,1	6,6	8,9	10,7	13,8	17,5	32,0	100,0
2. Palkansaajat – Löntagare – Employees	3,4	5,5	6,9	7,8	8,6	9,4	10,4	11,8	14,2	22,0	100,0
21. Ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän – Upper-level salaried employees	3,8	5,9	6,8	7,7	8,5	9,4	10,4	11,7	14,1	21,6	100,0
22. Alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän – Lower-level salaried employees	4,0	6,2	7,8	8,8	9,4	10,1	10,8	12,0	13,2	17,6	100,0
23. Työntekijät – Arbetare – Workers	3,4	5,7	7,4	8,4	9,3	10,2	11,2	12,4	14,0	18,0	100,0

22 a. Palkansaajien tulotaso koulutusasteen ja sukupuolen mukaan 2002.
Löntagarnas inkomstnivå efter utbildningsnivå och kön 2002.
Income level of employees by level of education and sex 2002.

Koulutusaste Utbildningsnivå Level of education	Lukumäärä – Antal – Number						Palkat – Löner – Wages and salaries, €						Keski- arvon keskivirhe Yhteensä Medelfel av medel- värde Totalt Standard error of the mean Total, %
	Haastattelussa I intervjun In interview			Perusjoukossa, 1000 I populationen, 1000 In population, 1000			Keskiarvo Medeltal Mean			Mediaani Median Median			
	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	
Kaikki palkansaajat – Samtliga löntagare – All employees	9 191	4 604	4 587	1 875,3	945,0	930,4	26 454	30 433	22 413	23 819	27 280	21 330	0,5
Perusaste – Grundnivå – Basic education	1 485	812	673	329,5	180,8	148,7	22 341	24 887	19 247	21 102	23 748	19 352	1,3
Keskiaste – Mellannivå – Upper secondary education	3 681	1 940	1 741	818,6	442,1	376,4	22 564	25 451	19 173	21 798	24 799	19 277	0,8
Alin korkea-aste – Lägsta utbildning på högre nivå – Lowest level of tertiary education	1 883	697	1 186	362,9	135,6	227,3	27 655	33 357	24 255	25 702	30 955	23 515	1,1
Alempi korkeakouluaste – Lägre högskolenivå – Undergraduate level	863	463	400	167,0	84,4	82,6	32 334	39 438	25 079	29 386	36 777	23 171	1,9
Ylempi korkeakouluaste – Högre högskolenivå – Graduate level	1 145	595	550	178,6	89,0	89,6	41 464	49 976	33 013	36 649	43 811	30 976	1,9
Tutkijakoulutusaste – Forskarutbildningsnivå – Postgraduate level	134	97	37	18,8	13,1	5,6	49 915	54 020	40 361	46 631	50 509	36 346	4,9

22 b. Palkansaajien tulotaso koulutusasteen ja sukupuolen mukaan 2002: kokopäivätyö, 12 kuukautta.
Löntagarnas inkomstnivå efter utbildningsnivå och kön 2002: heltidsarbete, 12 månader.
Income level of employees by level of education and sex 2002: full-time work, 12 months.

Koulutusaste Utbildningsnivå Level of education	Lukumäärä – Antal – Number						Palkat – Löner – Wages and salaries, €						Keski- arvon keskivirhe Yhteensä Medelfel av medel- värde Totalt Standard error of the mean Total, %
	Haastattelussa I intervjun In interview			Perusjoukossa, 1000 I populationen, 1000 In population, 1000			Keskiarvo Medeltal Mean			Mediaani Median Median			
	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	
	Totalt Total	Män Males	Kvinnor Females	Totalt Total	Män Males	Kvinnor Females	Totalt Total	Män Males	Kvinnor Females	Totalt Total	Män Males	Kvinnor Females	
Kaikki palkansaajat – Samtliga löntagare – All employees	7 002	3 751	3 251	1 411,8	761,2	650,6	29 910	33 460	25 757	26 300	29 421	23 427	0,5
Perusaste – Grundnivå – Basic education	1 068	603	465	244,3	139,8	104,6	25 405	28 003	21 933	22 971	25 904	20 941	1,2
Keskiaste – Mellannivå – Upper secondary education	2 630	1 487	1 143	575,0	332,8	242,2	25 880	28 376	22 450	24 249	26 671	21 564	0,7
Alin korkea-aste – Lägsta utbildning på högre nivå – Lowest level of tertiary education	1 531	626	905	298,0	121,7	176,4	29 842	34 509	26 622	26 975	31 795	25 048	1,0
Alempi korkeakouluaste – Lägre högskolenivå – Undergraduate level	697	416	281	132,2	75,4	56,9	35 893	41 332	28 686	32 799	37 844	25 249	1,9
Ylempi korkeakouluaste – Högre högskolenivå – Graduate level	960	531	429	145,9	79,4	66,6	45 455	51 849	37 829	39 694	45 363	34 980	1,8
Tutkijakoulutusaste – Forskarutbildningsnivå – Postgraduate level	116	88	28	16,2	12,2	4,1	53 216	55 944	45 024	50 500	52 368	38 706	4,9

23 a. Palkansaajien tulotaso toimialan ja sukupuolen mukaan 2002
Löntagarnas inkomstnivå efter näringsgren och kön 2002.
Income level of employees by industry and sex 2002.

Toimiala Näringsgren Industry	Lukumäärä – Antal – Number						Palkat – Löner – Wages and salaries, €						
	Haastattelussa I intervjun In interview			Perusjoukossa, 1000 I populationen, 1000 In population, 1000			Keskiarvo Medeltal Mean			Mediaani Median Median,			Keski- arvon keskivirhe Yhteensä Medelfel av medel- värde Totalt Standard error of the mean Total, %
	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	
Kaikki palkansaajat – Samtliga löntagare – All employees	9 189	4 604	4 585	1 874,7	945,0	929,7	26 464	30 433	22 429	23 822	27 280	21 330	0,5
A, B Maa- ja metsätalous – Jord- och skogsbruk – Agriculture and forestry	168	116	52	28,4	20,5	7,9	19 228	20 077	17 031	19 109	19 109	19 638	4,0
C–E Teollisuus – Tillverkning – Manufacturing	2 180	1 559	621	448,0	317,6	130,4	30 057	32 285	24 631	27 245	29 317	22 589	1,1
F Rakentaminen – Byggsamhet – Construction	532	492	40	113,0	106,3	6,7	24 042	24 048	23 949	22 750	22 666	22 855	2,0
G–H Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta – Handel, hotell- och restaurangverksamhet – Wholesale and retail trade, hotels and restaurants	1 134	511	623	255,6	113,3	142,3	22 750	27 753	18 770	19 724	23 386	18 048	1,9
I Kuljetus ja tietoliikenne – Transport, post och telekommunikationer – Transport and communication	686	486	200	148,3	103,2	45,2	28 061	29 810	24 068	25 397	26 656	22 879	1,9
J, K Rahoitustoiminta, kiinteistö- palvelut, liike-elämän palvelut – Finansiering, fastighets- verksamhet, företagartjänster – Finance, real estate and business activities	1 187	567	620	231,8	113,7	118,1	29 621	35 210	24 241	26 430	30 213	23 245	1,9
L Julkinen hallinto ja maan- puolustus – Offentlig förvaltning och försvar – Public administration and defense	569	282	287	117,3	57,3	59,9	29 127	33 671	24 777	25 968	30 264	22 774	2,1
M Koulutus – Utbildning – Education	775	254	521	136,6	43,5	93,0	27 042	32 009	24 720	26 084	30 911	22 873	2,0
N Terveys- ja sosiaalipalvelut – Hälsa-, sjuk- och socialvård – Health and social welfare services	1 548	156	1 392	299,7	29,8	269,9	22 452	31 003	21 508	21 607	25 219	21 427	1,4
O–X Muut – Övriga – Others	410	181	229	96,0	39,8	56,2	22 928	26 822	20 169	20 821	23 830	19 582	3,2

23 b. Palkansaajien tulotaso toimialan ja sukupuolen mukaan 2002: kokopäivätyö, 12 kuukautta.
Löntagarnas inkomstnivå efter näringsgren och kön 2002: heltidsarbete, 12 månader.
Income level of employees by industry and sex 2002: full-time work, 12 months.

Toimiala Näringsgren Industry	Lukumäärä – Antal – Number						Palkat – Löner – Wages and salaries, €						
	Haastattelussa I intervjun In interview			Perusjoukossa, 1000 I populationen, 1000 In population, 1000			Keskiarvo Medeltal, Mean,			Mediaani Median Median			Keski- arvon keskivirhe Yhteensä Medelfel av medel- värde Totalt Standard error of the mean Total, %
	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	
Kaikki palkansaajat – Samtliga löntagare – All employees	7 002	3 751	3 251	1 411,8	761,2	650,6	29 910	33 460	25 757	26 300	29 421	23 427	0,5
A, B Maa- ja metsätalous – Jord- och skogsbruk – Agriculture and forestry	110	85	25	20,7	15,9	4,8	21 895	22 468	20 005	20 534	20 534	20 632	3,9
C–E Teollisuus – Tillverkning – Manufacturing	1 759	1 296	463	355,2	261,9	93,3	32 791	34 704	27 422	29 387	31 264	24 708	1,7
F Rakentaminen – Byggnadsverksamhet – Construction	375	341	34	81,1	75,6	5,5	27 611	27 734	25 932	25 984	26 191	23 508	1,9
G–H Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta – Handel, hotell- och restaurangverksamhet – Wholesale and retail trade, hotels and restaurants	798	414	384	176,6	88,6	87,9	26 777	31 252	22 266	22 489	25 746	20 118	2,0
I Kuljetus ja tietoliikenne – Transport, post och telekommunikationer – Transport and communication	543	397	146	117,0	84,7	32,2	30 672	31 840	27 601	27 280	27 964	25 353	1,9
J, K Rahoitustoiminta, kiinteistö- palvelut, liike-elämän palvelut – Finansiering, fastighets- verksamhet, företagartjänster – Finance, real estate and business activities	975	499	476	184,7	96,7	87,9	33 197	38 357	27 522	28 625	32 855	25 710	1,8
L Julkinen hallinto ja maanpuolustus – Offentlig förvaltning och försvar – Public administration and defense	480	251	229	99,5	50,7	48,8	31 227	35 588	26 696	27 956	31 852	23 242	2,1
M Koulutus – Utbildning – Education	567	210	357	98,2	35,8	62,4	31 467	35 212	29 322	30 354	33 462	28 847	1,7
N Terveys- ja sosiaalipalvelut – Hälsö-, sjuk- och socialvård – Health and social welfare services	1 119	124	995	215,3	23,2	192,1	25 317	33 107	24 375	23 176	25 875	23 086	1,3
O–X Muut – Övriga – Others	276	134	142	63,6	28,1	35,5	28 198	32 682	24 649	24 812	29 337	22 396	3,1

24 a. Palkansaajien tulotaso iän ja sukupuolen mukaan 2002.
Löntagarnas inkomstnivå efter ålder och kön 2002.
Income level of employees by age and sex 2002.

Ikä – Ålder – Age	Lukumäärä – Antal – Number						Palkat – Löner – Wages and salaries, €						
	Haastattelussa I intervjun In interview			Perusjoukossa, 1000 I populationen, 1000 In population, 1000			Keskiarvo Medeltal Mean			Mediaani Median Median			Keski- arvon keskivirhe Yhteensä Medelfel av medelvärde Totalt Standard er- ror of the mean Total, %
	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	
Kaikki palkansaajat – Samtliga löntagare – All employees	9 191	4 604	4 587	1 875,3	945,0	930,4	26 454	30 433	22 413	23 819	27 280	21 330	0,5
– 24	567	359	208	147,5	80,7	66,8	15 183	16 589	13 483	14 161	15 731	13 068	2,1
25 – 34	1 758	954	804	418,8	229,3	189,5	24 152	27 278	20 370	22 834	25 133	19 912	1,2
35 – 44	2 595	1 268	1 327	525,2	264,7	260,4	27 950	32 640	23 183	24 995	29 569	21 793	1,0
45 – 54	3 044	1 423	1 621	537,8	255,1	282,8	28 817	33 182	24 881	25 922	29 793	23 094	1,0
55 –	1 227	600	627	246,1	115,2	130,9	28 769	35 255	23 062	24 399	29 228	21 421	1,9

24 b. Palkansaajien tulotaso iän ja sukupuolen mukaan 2002: kokopäivätyö, 12 kuukautta.
Löntagarnas inkomstnivå efter ålder och kön 2002: heltidsarbete, 12 månader.
Income level of employees by age and sex 2002: full-time work, 12 months.

Ikä – Ålder – Age	Lukumäärä – Antal – Number						Palkat – Löner – Wages and salaries, €						
	Haastattelussa I intervjun In interview			Perusjoukossa, 1000 I populationen, 1000 In population, 1000			Keskiarvo Medeltal Mean			Mediaani Median Median			Keski- arvon keskivirhe Yhteensä Medelfel av medelvärde Totalt Standard er- ror of the mean Total, %
	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	
Kaikki palkansaajat – Samtliga löntagare – All employees	7 002	3 751	3 251	1 411,8	761,2	650,6	29 910	33 460	25 757	26 300	29 421	23 427	0,5
– 24	233	161	72	62,9	38,7	24,2	19 354	20 833	16 990	18 964	20 186	17 169	2,5
25 – 34	1 268	793	475	303,9	189,8	114,1	27 311	29 214	24 145	24 915	26 837	22 879	1,2
35 – 44	2 079	1 109	970	415,3	225,1	190,2	30 859	34 885	26 095	27 054	31 287	23 604	1,0
45 – 54	2 553	1 241	1 312	452,6	220,0	232,6	31 165	35 615	26 957	27 529	31 535	24 351	0,9
55 –	869	447	422	177,0	87,5	89,5	32 688	39 171	26 347	26 919	31 343	23 766	2,1

25 a. Palkansaajien tulotaso suuralueen¹ ja sukupuolen mukaan 2002.
Löntagarnas inkomstnivå efter storområde¹ och kön 2002.
Income level of employees by major region¹ and sex 2002.

Suuralue – Storområde – Major region	Lukumäärä – Antal – Number						Palkat – Löner – Wages and salaries, €							Keski- arvon keskivirhe Yhteensä Medelfel av medelvärde Totalt Standard er- ror of the mean Total, %
	Haastattelussa I intervjun In interview			Perusjoukossa, 1000 I populationen, 1000 In population, 1000			Keskiarvo Medeltal Mean			Mediaani Median Median				
	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females		
Kaikki palkansaajat – Samtliga löntagare – All employees	9 191	4 604	4 587	1 875,3	945,0	930,4	26 454	30 433	22 413	23 819	27 280	21 330	0,5	
Etelä-Suomi – Södra Finland – Southern Finland	4 772	2 398	2 374	1 024,3	506,9	517,3	28 145	32 624	23 756	24 906	28 518	22 212	0,8	
Länsi-Suomi – Västra Finland – Western Finland	2 318	1 186	1 132	444,7	233,9	210,8	24 618	28 238	20 603	22 805	25 835	20 116	1,2	
Itä-Suomi – Östra Finland – Eastern Finland	1 052	495	557	182,1	89,4	92,7	23 459	26 500	20 527	22 253	25 452	20 192	1,7	
Pohjois-Suomi – Norra Finland – Northern Finland	1 014	508	506	216,6	111,0	105,6	24 589	28 087	20 913	22 473	26 372	20 041	1,7	
Ahvenanmaa – Åland	35	17	18	..	..	..	..	..	..	..	..	..	6,0	

1. Vuoden 2004 NUTS2-luokituksen mukainen suuralue.
Storområdesindelning enligt 2004 års NUTS2-klassificering.
Classification of major areas according to the NUTS2 classification for 2004.

25 b. Palkansaajien tulotaso suuralueen¹ ja sukupuolen mukaan 2002: kokopäivätyö, 12 kuukautta.
Löntagarnas inkomstnivå efter storområde¹ och kön 2002: heltidsarbete, 12 månader.
Income level of employees by major region¹ and sex 2002: full-time work, 12 months.

Suuralue – Storområde – Major region	Lukumäärä – Antal – Number						Palkat – Löner – Wages and salaries,€							Keski- arvon keskivirhe Yhteensä Medelfel av medelvärde Totalt Standard er- ror of the mean Total, %
	Haastattelussa I intervjun In interview			Perusjoukossa, 1000 I populationen, 1000 In population, 1000			Keskiarvo Medeltal Mean			Mediaani Median Median				
	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females		
Kaikki palkansaajat – Samtliga löntagare – All employees	7 002	3 751	3 251	1 411,8	761,2	650,6	29 910	33 460	25 757	26 300	29 421	23 427	0,5	
Etelä-Suomi – Södra Finland – Southern Finland	3 773	1 997	1 776	800,1	416,7	383,4	31 250	35 513	26 615	27 054	30 414	23 911	0,8	
Länsi-Suomi – Västra Finland – Western Finland	1 730	964	766	328,5	188,6	139,9	28 111	31 055	24 142	25 133	27 978	22 592	1,1	
Itä-Suomi – Östra Finland – Eastern Finland	767	391	376	129,2	68,4	60,8	27 081	29 793	24 032	24 929	27 886	22 712	1,5	
Pohjois-Suomi – Norra Finland – Northern Finland	702	385	317	147,0	84,4	62,6	29 031	31 515	25 683	26 287	29 392	23 191	1,6	
Ahvenanmaa – Åland	30	14	16	..	..	..	..	..	..	..	..	..	6,2	

1. Vuoden 2004 NUTS2-luokituksen mukainen suuralue.
Storområdesindelning enligt 2004 års NUTS2-klassificering.
Classification of major areas according to the NUTS2 classification for 2004.

Tulonjakotilasto sisältää tilastotietoja mm.

- tulonjaon epätasaisuudesta
- käytettävissä olevan tulon määrästä ja muodostumisesta eri väestöryhmissä
- erilaisten kotitalouksien lukumäärästä
- eri tehtävissä toimivien tulonsaajien palkka- ja yrittäjätulon määrästä.

Inkomstfördelningsstatistiken innehåller statistiska uppgifter bl. a. om

- ojämnheter i inkomstfördelning
- volym och bildning av disponibel inkomst i olika befolkningsgrupper
- antal hushåll
- olika inkomsttagarens löne- och företagarinkomst.

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Statistikcentralen, försäljning
PB 4C
00022 STATISTIKCENTRALEN
tfn (09) 1734 2011
fax (09) 1734 2500
myynti@stat.fi
www.stat.fi

Statistics Finland, Sales Services
P.O.Box 4C
FI-00022 STATISTICS FINLAND
Tel. +358 9 1734 2011
Fax +358 9 1734 2500
myynti@stat.fi
www.stat.fi

ISSN 0784-8420
= Tulot ja kulutus
ISSN 0785-9880
ISBN 952-467-311-8
Tuotenumero 9274
BI

